מסכת שביעית פרק א

הלכה א משנה עד אימתי חורשין בשדה האילן ערב שביעית? בית שמאי אומרים כל זמן שהוא יפה לפרי ובית הלל אומרים עד עצרת וקרובים דברי אלו להיות כדברי אלו:

גמרא עד אימתי חורשים כו' כתיב (שמות כג) ששת ימים תעשה
מעשיך וביום השביעי תשבות וכתיב בחריש ובקציר תשבות מה אנן קיימים אם לענין שבת בראשית והלא כבר נאמר ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ואם לענין שבתות שנים והלא כבר נאמר שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך אלא אם אינו ענין לשבת בראשית ולא לענין שבתות השנים תניהו ענין באיסור שני פרקים הראשונים בחריש ובקציר תשבות בחריש שקצירו אסור ואיזה זה חריש של ערב שביעית שהוא נכנס לשביעית ובקציר שחרישו אסור ואיזה זה קציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית. וא"כ למה נאמר חורשים עד ראש השנה? רבי קרוספי בשם רבי יוחנן: רבן גמליאל ובית דינו התירו באיסור שני פרקים הראשונים

רבי יוחנן בעי לא כן תנינן אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו

עד שיהא גדול ממנו בחכמה ובמנין!! רבי קרוספי בשם ר' יוחנן שאם בקשו לחרוש יחרושוכך *התנו ב"ד הראשון*. ויעקרו אותן מן המשנה? רבי קריספא בשם ר' יוחנן שאם בקשו לחזור יחזורוכך *התנו בי"ד השני* התיב ר' יונה הרי פרשת המילואים הרי פרשת דור המבול הרי אינן עתידי לחזור מעתה יעקרו אותן מן המשנה?! אלא כדי להודיעך! וכא כדי להודיעך! אמר ר' מנא כיי דתנינן תמן שאם יאמר אדם "כך אני מקובל" יאמר לו כדברי ר' איש פלוני שמעת, וכן שאם יאמר אדם שמעתי שאסור לחרוש עד ראש השנה יאמר לו באיסור שני פרקים הראשונים שמעת!*ע"כ לא עקרוהו מן המשנה*

רבי אחא בשם רבי יונתן בשעה שאסרו, למקרא סמכו, ובשעה שהתירו, למקרא סמכו. בשעה שאסרו למקרא סמכו- בחריש ובקציר תשבות בחריש שקצירו אסור, ואי זה זה? זה חריש של ערב שביעית שהוא נכנס לשביעית. ובקציר שחרישו אסור ואי זה זה? זה קציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית. ובשעה שהתירו למקרא סמכו ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך מה ערב שבת בראשית את מותר לעשות מלאכה עד שתשקע החמה אף ערב שבתות שנים את מותר לעשות מלאכה עד שתשקע החמה.

ולמה עד עצרת? עד כאן הוא יפה לפרי מכאן ואילך הוא מנבל

פירותיו. והא תנינן אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל? עד כאן הוא מעבה את הכורתtrunk מכאן ואילך הוא מתיש את כוחו. ויחרוש? מתוך שהוא יודע שהוא מתיש כחו של אילן אף הוא אינו מתכווין *אלא* לעבודת הארץ

ולמה לא תניתא מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה? פעמים שאין הגשמים מצויין ואין הליחה מצוייה והוא עתיד לחרוש קודם לעצרת כדברי בית שמאי, ובית הלל אומרים עד העצרת:

הלכה ב משנה איזה שדה האילן? כל שלשה אילנות לבית סאה, אם ראויין לעשות ככר דבילה של ששים מנה באיטלקי, חורשין כל בית סאה בשבילן, פחות מיכן, אין חורשין להן אלא האורה, וסלו חוצה לו:

גמרא רב יהודה בשם שמואל רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו, רחוקים מטע עשר לבית סאה, קרובים כדי שיהא הבקר עובר בכליו, קנה קרקע שתחתיהן, קרקע שביניהן, שחוצה להן מלוא האורה וסלו

רב אמר בעשויין צובה *כחצובה(עי' בבלי ב"ב 83)* ושמואל אמר בעשויין שורה.

???אמר רבי יוסי תמןבב"ב איתאמרת, וכא*בשביעית* לא איתאמרת*דבעי' חצובה*. א"ר יונה אפילו הכא איתאמרת בקרובים*שלא יהו קרובים*. א"ל רבי מנא ואם בקרובים, והא תנינן *לקמן במתני'* כדי שיהא הבקר עובר בכליו, איתא חמי בשעה שהבקר עובר בכליו, השרשים מהלכין מן הצד. ובשעה שאין הבקר עובר בכליו אין השרשים מהלכין מן הצד?! ???

ר' ליעזר שאל, מזו לזו שש עשרה, ולצד עשרין וחמש?

רבי שמואל בר רב יצחק בעי היו נתונים בצד הגדר, חורשים כל בית סאה בשבילן?

אמר רבי יוסי אין בעי, ניתן להן ארבע סאה! סאה מכאן וסאה מכאן סאה מכאן וסאה מכאן!!

ר' ירמיה בעי היתה גפן אחת מודלה על גבי שתי סאין, את חורש קרקע שתחתיה, וקרקע שחוצה לו מלוא האורה וסלו חוצה לו?
באיסור שני פרקים הראשונים *כשמותר לחרוש*, אלו מלמעלן חורשין בו מלמטן, ואלו מלמטן, חורשין בו מלמעלן. ניחא אלו מלמעלן חורשין בו מלמטן, אלו מלמטן חורשין בו מלמעלן?*כיון שאין שרשי אילן "עולין" למה נתיר לו?*

נשמיענא מן הדא: מרחיקים את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה. ותני עליה בין מלמעלן בין מלמטן! או נימר בין שהאילן למעלן והבור מלמטן בין שהאילן והבור מלמטן. והתני אילן מלמעלן והבור מלמטן, אילן מלמטן והבור מלמעלן. ניחא אילן מלמעלן והבור מלמטן, אילן מלמטן והבור מלמעלן!! ודרך השרשים לעלות מלמעלן?! אמר רבי חנינא לא מפני השרשים אלא שהן עושין עפר תיחוח והן מלקין ארעיתו של בור

אתא עובדא קומי רבי יסא דבי רבי בון אמר יחידי הוא ולא סמכון עליו. דתני עלה ר"ש אומר: כשם שאמרו מלמעלן כך אמרו מלמטן: *וממילא בשביעית אסור*

הלכה ג משנה אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל רואין אותן כאלו הן תאינים אם ראוין לעשות ככר דבילה של ששים מנה באיטלקי חורשין כל בית סאה בשבילן פחות מכאן אין חורשין להן אלא צורכן

היה א' עושה ככר דבילה ושנים אין עושין או שנים עושין וא' אינו עושה אין חורשין להן אלא צורכן עד שיהו שלשה ומשלשה ועד תשעה היו עשרה ומעשרה ולמעלה בין עושין בין שאינן עושין חורשין כל בית סאה בשבילן

שנאמר בחריש ובקציר תשבות אין צריך לומר חריש וקציר של שביעית אלא חריש של ערב שביעית שנכנס לשביעית וקציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית רבי ישמעאל אומר מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר:

גמרא אחד אילן סרק ולמה אמרו תאינים? ע"י שפירותיהן גסין והן עושות הרבה. הרי אתרוג פירותיו גסין ואינו עושה הרבה הרי זיתין עושין הרבה ואין פירותיהן גסין ואלו עושות הרבה ופירותיהן גסין אמר רבי חייא בר אדא כל אילניא עבדין שנה, פרא שנה *שנה "מפחית"* והדא תאינתא עבדא כל שנה: היה עושה כו'.

רבי ביבי בשם רבי חנינא ובלבד שלא יפחות מחשבון משולשים. זעירא ב"ר חנינא אמר ובלבד שלא יפחות מחשבון מתושעין *כגון שיש תשעה בבית סאה, בעי' שכל אחד יעשה 180/9 סאה*

היו ארבעה, והבקר עובר בכליו, שנים ואין הבקר עובר בכליו, מכיון שאין הבקר עובר בכליו, את רואה אותן כאלו חמשה.*(רואין השניים, כאילו הם אחד)*

היו חמשה,*ואין הבקר עובר כלל* תפלוגתא דר"ש ורבנן דתנינן תמן כרם שהוא נטוע על פחות מד' אמות ר"ש אומר אינו כרם ורבנן אומרים כרם ורואין את האמצעית כאילו אינן וחורשין כל בית סאה בשבילן.*ה"ן "עוקרין" כל האמצעיים*

שנאמר בחריש ובקציר תשבות- *לא אתיא דלאלא קאי אלא* על רישא אין חורשין להן אלא צורכן, שנאמר בחריש ובקציר תשבות. אין צריך לומר כו'

ר' ישמעאל כדעיתה דרבי ישמעאל אמר אין העומר בא מסוריא. יצא קציר העומר שהיא מצוה:

הלכה ד משנה שלשה אילנות של שלשה אנשים הרי אלו מצטרפין וחורשין כל בית סאה בשבילן.

וכמה יהא ביניהן? רבי שמעון בן גמליאל אומר כדי שהיא הבקר עובר בכליו:

גמרא תני ר"ח אילנות של אדם אחד וקרקע של אדם אחד=*אחר*, מצטרפין וחורשין כל בית סאה בשבילן. אמר רבי יוסי אף אנן נמי תנינן דר"ח רבה, שלשה אילנות של שלשה אנשים הרי אלו מצטרפין וחורשין כל בית סאה עד ר"ה:

הלכה ה משנה עשר נטיעות מפוזרות תוך סית סאה חורשין כל בית סאה בשבילן עד ר"ה היו עשויות שורה ומוקפות עטרה, אין חורשין להן אלא צרכן:

גמרא ר' זעירא בשם רבי לא רבי יוסי בשם רבי יוחנן: ערבה הלכה למשה מסיני. ודלא כאבא שאול דאבא שאול אמר ערבה דבר תורה וערבי נחל שתים חד ערבה ללולב וערבה למקדש רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני. ודלא כר"ע דר"ע אמר ניסוך המים דבר תורה. בשני ונסכיהם. בששי ונסכיה. בשביעי כמשפטם. מ"ם יו"ד מ"ם

רבי חייא בר אבא בעי קומי רבי יוחנן ועכשיו למה הן חורשין בזקינות? א"ל בשעה שניתנה הלכה ניתנה שאם בקשו לחרוש יחרושו. רבי בא בר זבדי בשם רבי חוניה דבקעת חוורן ערבה וניסוך המים ועשר נטיעות מיסוד הנביאים הראשונים. מה ופליג? רבי יוסי ב"ר בון בשם לוי כך היתה הלכה בידן ושכחווה ועמדו השניים והסכימו על דעת הראשונים. ללמדך שכל דבר שבית דין נותנין נפשם עליו סופו להתקיים בידם כמה שנאמר למשה מסיני ואתיא כיי דמר רבי מנא כי לא דבר

רק הוא מכם ואם דבר רק הוא מכם, למה שאין אתם יגיעין בו כי היא חייכם אימתי היא חייכם? בשעה שאתם יגיעים בו

רבי יוחנן אמר לרבי חייא בר ווא, בבלייא! תרין מילין סלקין בידכון: מפשוטיתא דתעניתא,*פישוט ידים ורגליים בתענית* וערבתא דיומא שביעיא*מנהג של ערבות בשביעי*, ורבנן דקיסרין אמרין אף הדא מקזתה.???
הגהתי*****
???תני נטיעה מעין עשר, זקינה מעין שלוש. אתא חמי נטיעה שהיא נראית כזקינה את נותן לה כזקינה, ואת אמרת נטיעה מעין עשר?!*וודאי "אים הנטיעות עושה" סגי בשלש!* אמר רבי חונה מהו "מעין עשר"? שאין נטיעה מעין שלוש, שלא תאמר שלש זקינות שהן עושות, כעשר שאינן עושות. ודכוותה שלוש נטיעות שהן עושות כעשר שאינן עושות,*ויתנו עד ר"ה* לפום כן צריך מימר נטיעות מעין עשר.*וא"הן לא בעי' 10 אבל אין חורשין עד ר"ה* ???

שדה קנים נדונות כשדה תבואה. ר' אבהו בשם ר' יוסה ב"ר חנינה בסאתים שנו

לית הדא*מתני'* פליגי על שמואל דשמואל אמר בעשויין שורה! תמן על ידי שהן מפוזרות בתוך בית סאה את רואה כאלו

מליאה ברם הכא כולן נתונים במקום אחד:*ואין חורשין כל בית סאה*

הלכה ו משנה הנטיעות והדלועין מצטרפין לתוך בית סאה

רבן שמעון בן גמליאל אומר עשרה דילועין לתוך בית סאה חורשין כל בית סאה עד ר"ה.

עד אימתי נקרא נטיעות? רבי ליעזר בן עזריה אומר עד שיחולו
רבי יהושע אמר בת שבע שנים
רבי עקיבה אמר כאילן, נטיעה כשמה!

אילן שנגמם והוציא חליפין, מטפח ולמטן כנטיעה מטפח ולמעלן כאילן דברי ר"ש:

גמרא הנטיעות והדלועין. והן שיהו נטיעות רבות על דילועין. רבי חנניא בריה דרבי הילל בעי לא מסתברא בדלעת יונית? התיב ר' מנא והתני ג' קישואין ושלושה דילועין וארבע נטיעות מצטרפין וחורשין כל בית סאה בשבילן!! לא אתיא דלא=*אלא* על סיפא, רשב"ג אומר עשרה דילועין לבית סאה חורשין כל בית סאה עד ר"ה, עליה ר' חנניא בריה דרבי הילל בעי לא מסתברא בדלעת יוונית

עד אימתי נקראו נטיעות כו' מהו שיחולו? עד שיפדו או עד שיעשו חולין מאליהן?*שנת רביעית או חמישית?* ר' אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן כיני מתני' עד שיעשו חולין מאליהן ר' אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן כיני מתני' עד שיעשו חולין מאליהן.=*שנת החמישית* ואתיא כרבי יהושע כדתני ר' יהושע אומר: אף שאמרו בנות חמש בנות שש בנות שבע?! אלא בגפנים בנות חמש, בתאנים בנות שש, בזתים בנות שבע, ואנן חמיין הדא מרביתא דתאינתה אתיא בפוריא*ענף של תאינה ממהר להביא פירות!* אמר רבי יודן בר טרפון, לעוביה *"עוביו" של תאינה אינו ממהר כ"כ (כשל גפן)*

ר"ש ור"א בן יעקב שניהם אמרו דברו אחד. דאמר רבי שמואל בר נחמן רבי יונתן בשם ר"א בן יעקב הגומם את כרמו פחות מטפח חייב ערלה מפני מראית עין דברי חכמים עד שיגום מעם הארץ:

מסכת שביעית פרק ב --סיון עג

הלכה א משנה עד אימתי חורשין שדה הלבן ערב שביעית? משתכלה הליחה, כל זמן שבני אדם חורשין ליטע מקשעות ומדלעות

אמר רבי שמעון נתת תורת כל אחד ואחד בידו! אלא השדה לבן עד הפסח ובשדה אילן עד העצרת:

גמרא עד אימתי חורשין מאן תנא ליחה? ר"מ הוא ורבי מאיר כבית שמאי ורבי שמעון כבית הלל. וכן אתינן מתניתין ר"מ כב"ש ור"ש כב"ה?! אלא ר"מ כמשנה ראשונה ור"ש כמשנה אחרונה וכן אתינן מתניתין ר"מ כב"ש ור"ש כב"ה אלא ר"מ כמשנה רכאשונה ור"ש כמשנה אחרונה וכן אתינן מתניתין ר"מ כמשנה ראשונה ור"ש כמשנה אחרונה?! אלא ר"מ שנייא מחלוקת ורבי שמעון שנייה כדברי הכל הוי מאן תנא עד אימתי חורשין שדה הלבן ערב שביעית ר"מ ברם כר"ש ד"ה עד העצרת

לא סוף דבר כשיש מוקשה ומודלה, אלא אפילו מאחר שבני אדם עתידין ליטע במוקשאות ובמודלעות, מותר.

אמר ר"ש נתת תורת כל אחד וא' בידו זה אומר כלה ליחה שלי וזה

אומר לא כלה ליחה שלי אלא בשדה לבן עד הפסח ובשדה אילן עד עצרת. מה בין שדה לבן לשדה אילן? שדה הלבן על ידי שהוא עתיד לזורעה בתחילה צריך שתהא הליחה קיימת, אבל שדה האילן על ידי שהיא נטועה מכבר אינו צריך שתהא רוב הליחה קיימת:

הלכה ב משנה מזבלין ומעדריןdunged and hoed במוקשאות ובמודלאות עד ר"ה וכן בבית השלחים.

מיבלין ומפרקין ומאבקין ומעשנין-cut of flaws-strip off leaves cover up roots- fumigate plants עד ר"ה

ר"ש אומר אף נוטל הוא את העלהremove a withered leaf מן האשכול בשביעית

מסקלין עד ר"ה

מקרסמין ומרזדין ומפסליןtrim-prune-lop off dead branches עד ר"ה ר' יהושע אומר כזירודה וכפיסולה של חמישית כן של ששית ר"ש אומר כל זמן שאני רשאי בעבודת האילן אני רשאי בפיסולו:

גמרא מזבלין ומעדרין במקשאות, מהו לחרוש להם? תני כל זמן שאת מותר לחרוש את מותר לזבל ולעדר, אם אין את מותר לחרוש אין את מותר לא לזבל ולא לעדר

אמר רבי יוסה ומתניתא אמרה כן: מזבלין ומעדרין במקשיות ובמדלעות עד ר"ה, וכן בית השלחין. ותני עלה חורשים בית השלחין עד ר"ה רבי אומר עד לפני ר"ה שלשה ימים, כדי שיזרע וישרש, ויטע וישרש. ואילן עושה שרשים לשלשה ימים?! רבי אומר עד לפני ר"ה "ג' חדשים" כדי שיזרע אורז וישריש, ויטע אורז??? וישריש

מעבירין את היבולת, מפרקין בעלין. מאבקין- עושין לה אבק. מעשנין- מתנינן לה. תני מכוונין מצדדין. מכוונין לה- מצדדין, חברייא אמרי עושין לה דוקרין. רבי יוסה אומר תולה לה אבן.

תני מוותרין ומשמטין. כיני מתניתא מוותרין בגפנים ומשמטין בקנים מקום שנהגו לוותר ולשמט קודם לחג מוותרין ומשמטין קודם לחג, לאחר החג מוותרין ומשמטין לאחר החג. ר"ש אומר ובלבד מן הבקעה*פקעת* ולמעלה. ר' ירמיה בשם ר' הושעיה נוטל את הקבוצין =*קוצים* עמה.

ר"ש אומר אף נוטל הוא את העלים מן האשכול בשביעית.

מחלפא שיטתיה דר"ש, תנינא תמן ממרסיןflood את האורז בשביעית דברי רבי שמעון אבל לא מכסחיןcut. וכא הוא אומר אכין*נוטל עלה וכו'*?! שנייא הוא הכא שהוא כמציל מן הדליקה*??עלים מעופשים מפסידין הכל!*:
מסקלי' עד ר"ה כו'. תמן תנינן המסקל, נוטל את העליונות ומניח את הנוגעות בארץ, וכא את אמר הכין!! א"ר יונה כאן בתלוש *כגון העליונות, מותר אפי' בשביעית* כאן במחובר.

אמר ר' יוסא, הוינן סברין מימר, ר"ש כרבי יהושע בקירסום, דאינון תרין תנאין, מסקלין עד ר"ה, מקרסמין ומזרדין מפסלין עד ר"ה כרבנן. רבי יהושע אומר כזירודה וכפיסולה של חמישית וכן של ששית.
???הנהו תנאי פליגי אי 3/2/1 עבודות מותרות--ומסיק דפליגי "עד" מתי מותרות כל עבודות הנזכרות???
הוי תלתא תנאין אינון: מסקלין עד ר"ה, מקרסמין ומזרדין ומפסלין עד ר"ה כרבנן. רבי יהושע כזירודה וכפיסולה של חמישית וכן של ששית ואפילו יותר מכאן. ר"ש אומר כל זמן שאני רשאי בעבודת האילן רשאי אני בפיסולו עד העצרת:

הלכה ג משנה מזהמין*לתת עליהו "זיהום"* את הנטיעות וכורכין אותן וקוטמין אותן ועושין להם בתים ומשקין אותן עד ר"ה

ר"א ב"ר צדוק אומר אף משקה הוא את הנוף בשביעית אבל לא את העיקר

סכין את הפגין ומנקבין אותן עד ר"ה פגי ערב שביעית שנכנסו לשביעית ושל שביעית שיצאו למוצאי שביעית לא סכין ולא מנקבין אותן. רבי יהודה אומר מקום שנהגו לסוך אין סכין מפני שהיא עבודה מקום שלא נהגו לסוך סכין

ר"ש מתיר באילן מפני שהוא רשאי בעבודת האילן:

גמרא מזהמין את הנטיעות- מתני' דרבי, ברם כרבנן מזהמין מתליעין בשביעית אבל לא במועד, כאן וכאן אין מגזמין, אבל נוטל הוא את הרואה*???שם תולעת*. רבי יוסה אמר ר' אבונה בעי מה בין המזהם לעושה לה בית? המזהם- אינו אלא כמושיב שומר, בית עושה לה צל והיא גדילה מחמתן

תמן תנינן: המבקע בזית לא יחפה בעפר אבל מכסה היא באבנים וקש רבי יונה אמר רבי אבונה בעי מה בין קשין מה בין עפר? קשין אינן אלא כמושיב שומר. עפר עושה לה טינא והיא גדילה מחמתה. תני רבי יוסי בן כיפר אמר משום ר' לעזר בן שמוע ב"ש אומרים משקה על הנוף ויורד על העיקר ב"ה אומרים משקה בין על הנוף

בין על העיקר דבית רבי ינאי משקה בסלאbasket אמר רבי יצחק בר טבלייא משקה בסלא. אמר רבי חייא בר בא רבי יודן בר גורייא משקה בסליא ועדר וכי מתכוונין לעבודת הארץ ביומי דרבי חייא בר בא הוון משקין דיקלייא בכנישתא חדתא וחרוותא.

סכין את הפגין אנן תנינן סכין את הפגין תניי דבית ר' ואילו הן פגי ערב שביעית שנכנסו לשביעית ר"א כמתני' רבי יוחנן כהדא דתניי דבית רבי על דעתיה דר"א לא בא רבי יהודה אלא להקל ע"ד דר' יוחנן לא בא ר' יהודה אלא להחמיר:

הלכה ד משנה אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ר"ה, ואם נטע או הבריך או הרכיב יעקור. רבי יהודה אומר כל הרכבה שאינה קולטת לג' ימים שוב אינה קולטת. רבי יוסי ור"ש אומרים לשתי שבתות:

גמרא אין נוטעין ואין מרכיבין כו'. רבי לעזר בשם רבי יוסי בר זימרא בסתם, הא דבר ברי שהשריש מותר.
אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ר"ה, ואם נטע או הבריך או הרכיב יעקור. לא עקר, פירותיו מה הן? רבי בא רבי לא, הוו יתבין בצור, אתא עובדא קומיהון, הורי רבי לא, ישפכו פירותיו. אמר ר' בא אני לא נמניתי עמהן בעלייה!! אמרין, נצא לחוץ נלמוד, נפקון ושמעון, רבי יונה רבי יצחק בר

טבלייא בשם רבי לעזר אין מחדשין על הגזירה. רבי יוסה רבי יצחק בר טבלייא בשם רבי לעזר אין מוסיפין על הגזירה

נטעו ומת, בנו מהו שיהא מותר לקיימו? תני ר' יעקב בר אביי דבר דליה נוטעו ומת, בנו אסור לקיימו. ואתיא כמ"ד מפני החשד, אבל מפני הביניי, אב בנו בונה ???*אים משום "קנס", מותר-ואים משום "חשד" -שיבאו לטעת בשביעית---מותר*

תני הנוטע המבריך המרכיב שלשים יום לפני ר"ה עלתה לו שנה תמימה ואסור לקיימו בשביעית,

אבל אמרו פירות נטיעה זו*30 יום לפני ר"ה* אסורין עד חמשה עשר בשבט. ומה טעם? אמר רבי יוסא בשם רבי יוחנן ובשנה, מה את ש"מ? אמר ר"ז שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל, ובשנה...*כגון 30 יום לפני תשעד, אסורין עד עה +טו בשבט של עו*
אמר רבי אבא בר ממל קומי רבי זעירא נראין הדברים כשנטעו לפני ר"ה שלושים יום הא אם לא נטעו שלושים יום לפני ר"ה, איתא חמי, שנה שלימה עלתה לו ואת אמרת הכן?! *נטעו 29 יום לפני תשעד, אינו ממתין עד טו בשבט של עז! (רק 29 יום לפני עז)* א"ל ואין כיני ואפילו נטעו שלשים יום לפני ר"ה יהא אסור עד שלשים יום לפני ר"ה!! מיי כדון? אמר רבי מנא מכיון שעומד בתוך

שנתו של אילן, משלים שנתו:

הלכה ה משנה האורז והדוחן והפרגין והשומשמין שהשרישו לפני ר"ה מתעשרין לשעבר ומותרין בשביעית, ואם לאו אסורין בשביעית ומתעשרין לשנה הבאה

ר"ש שזורי אומר פול המצרי שזרעו לזרע בתחילה כיוצא בהן
ר"ש אומר אפונים הגימלונים כיוצא בהן *(בהשרשה תליא)*
ר"א אומר אפונים הגימלונים שתרמלו לפני ר"ה:

גמרא האורז והדוחן כו': בפירות הלכו אחר שליש, ובאורז אחר השרשה, ובירק בשעת לקיטתו עישורו. מניין שהילכו בפירות אחר השליש? מגרנך מיקביך, מגרנך ולא כל גרנך מיקביך ולא כל יקביך. *שהביא "מקצת", סגי.* מעתה אפי' פחות משליש? אמר ר"ז כתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך, דבר שהוא נזרע ומצמיח יצא פחות משליש שאינו נזרע ומצמיח. מעתה שליש הראשון לשעבר, ושליש השני לבא? אמר רבי יוחנן מחג הסוכות, מה חג הסוכות לבא, ואת מהלך בו לשעבר, ואילו הואיל*אע"פ שהם להבא* וזה לבא, את מהלך בהן לשעבר!

נאמר אף באורז ובדוחן ופרגין ובשומשין כן?*שנלך אחר שליש?*
רבי חונא בר חייא אמר שא"א לעמוד עליו.*מתי מביא שליש.*

מתיבין לחונא בר חייא והתני צובר את גורנו לתוכו, ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו! אמר רבי יוסה קיימא חונה בר חמא רבי יונה חונה בר חייא בשם שמואל כתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך, מעשר אחד את מעשר בשנה אחת, ואין את מעשר שתי מעשרות בשנה א'! התיבין הרי פול המצרי הרי הוא שני מעשרות בשנה אחת! דתני צובר את גורנו לתוכו ונמצא מעשר מזרעו על ירקו, ומירקו על זרעו ! *יש אופן דאזלינן בתר הבאת שליש (בין לעניין ירקו בין לעניין זרעו) וכיון שא"א לעמוד מי הביא ומי לא הביא, ע"כ עושה "בילה"....*

???אמר רבי זעירא כתיב שש שנים תזרע שדך ואספת, ששה זורעין וששה אוספין, לא ששה זורעין ושבעה אוספין! אמר רבי יונה בשיתה לי נן יכלין קיימן, אלא בז'!!

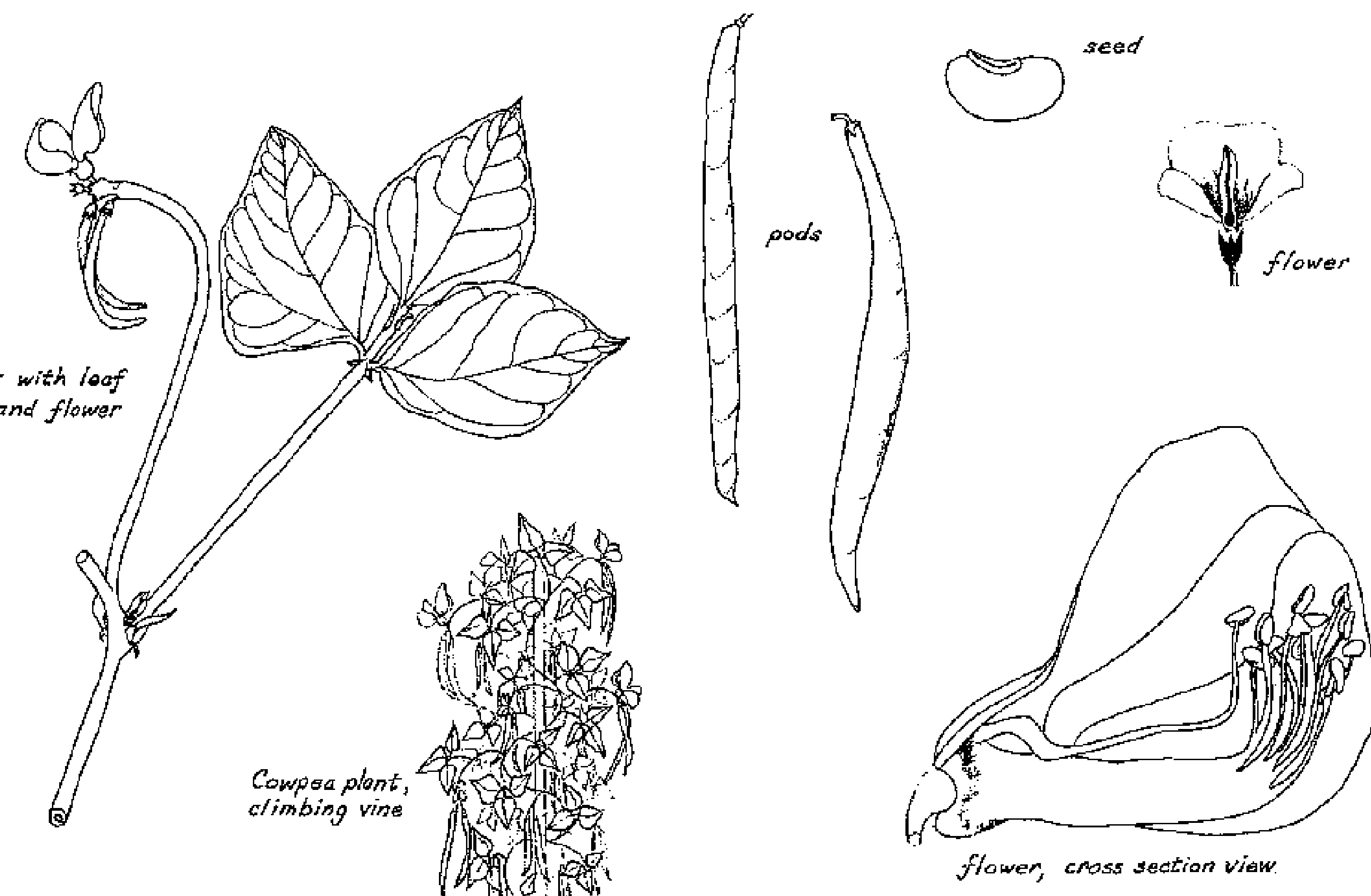
אלא כיני: ששה זרעין ושבעה אוספין,*כי אוספין בשביעית מה שהשריש בששית* לא ששה זרעין וחמשה אסיפין!*אלמא אזלינן בתר השרשה*

התיבון הרי פול המצרי הרי ששה זורעין וחמשה אוספין! *זורעין שנת 1-2-3-4-5-6 ואוספין -6- 2-3-4-5 כי אזלינן בתר לקיטה!*
דתני צובר גורנו לתוכו ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו וכו'

מניין שהילכו בירק אחר לקיטתו עישורו? מגרנך ומיקבך מה גורן ויקב שהן חיין ממי השנה שעברה את מהלך בהן לשעבר ואילו הואיל והן חיין ממי השנה הבאה את מהלך בהן לבא. התיבון הרי פול המצרי זרעו לזרע מתעשר לשעבר, זרעו לירק מתעשר לבא. וקסמיה בידיה*האים יש "קסמים בידו"....* זרעו לזרע הוא חיי ממי השנה שעברה, זרעו לירק הוא חיי ממי השנה הבאה?!!:

ר"ש שזורי אומר כו'. מהו תרמילו? עבדין קנקולין the bean stalks are being intrerwoven

רבי בא בר זבדי בשם ר"ש בן לקיש הלכה כר"ש השזורי. אמר רבי יוסה הורי רבי לעזר לרבי שובתי דצדוקי כהדא דר"ש שזורי.

****סוגיא זו לא נתבררה כ"צ***********

תני שש מידות אמרו חכמים בפול מצרי:

זרעו לזרע- מתעשר לשעבר.*אחר השרשה*

זרעו לירק- מתעשר לבא. *אחר לקיטה*

זרעו לזרע ולירק, או שזרעו לזרע וחישב עליו לירק- מעשר מירקו על זרעו ומזרעו על ירקו בשהביא שליש *שליש הפול נגמר לפני*

ר"ה,. אבל אם הביא לאחר ר"ה, זרעו מתעשר לשעבר , וירקו מתעשר בשעת לקיטתו עישורו. בשלקט ממנו לפני ר"ה, אבל אם לקט ממנו לאחר ר"ה בין זרעו בין ירקו מתעשר לבא.

זרעו לזרע וחישב עליו לירק, באין מחשבה.

זרעו לירק וחישב עליו לזרע, לעולם אין מחשבת זרע חלה עליו, אלא אם כן מנע ממנו שלושה מורביות.*שלש זמני השקאות.*
כשהביא שליש לפני ר"ה, אבל אם הביא שליש לאחר ר"ה, אפילו לא מנע ממנו שלשה מורביות:

זרעו לזרע *ושוב חשב לירק* ועשה כולו קצצין גמורים.....
capsules/pods *הרבה יותר משליש!*

מקצתן עשו *קצצין גמורים* ומקצתן לא עשו, הדא הוא צובר גורנו לתוכו, ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו

תני רבי אבדומי דחיפה: אפילו לא עשה כולו קצצין גמורין לפני ר"ה, זרעו מתעשר לשעבר, וירקו בשעת לקיטתו עישורו.

אר"י והוא שהביא שליש למחשבת זרע *אים בשעת הבאת שליש אכתי דעתו רק לזרע*, אבל אם הביא שליש למחשבת ירק , *כבר*

"הוסיף" "לירק" לפני הבאת שליש, אפשר לומר זרעו מתעשר לשעבר, וירקו בשעת לקיטתו עישורו , ואת אמרת צובר את גורנו לתוכו, ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו?!

ע"כ *****

זרעו לזרע לפני ראש השנה, נכנסה שביעית בין זרעו בין ירקו מותר

זרעו לירק לפני ר"ה שביעית, ונכנסה שביעית בין זרעו בין ירקו אסור

זרעו לזרע ולירק לפני ר"ה השביעית, ונכנסה שביעית, פשיטא זרעו מותר, ירקו מהו? תני רבי חייא אסור. תני רבי חלפתא בן שאול מותר. מאן דאמר מותר דבר תורה. מ"ד אסור מפני מראית עין.

[רבי סימון בר זבדי בעי קומי רבי יוסי ואפילו להאכיל את בהמת*ואת הירק* יהא אסור מפני מראית עין? אמר ליה לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו ולא יהא לוקט על האומן.*אלמא אסרו מפני מראית עין* א"ר יוסה ב"ר בון אם נעקרו הנימה מותר*??נעקר גם הירק עים הזרע*

ואפילו כמ"ד אסור, היה לוקט ונמצא בתוכו ירק מותר]

כהדא בר נש עאל טעון עשר מיסרין דלובי*10 חבילות של פולים מעשר???* מעשר לרבי ירמיה, א"ל לא תיעבד כן! לא תלקוט אלא צורכה דלפצה,*כדיי קדירתו*

זרעו לפני ר"ה השמינית, ונכנסה שמינית, בין זרעו בין ירקו אסור.

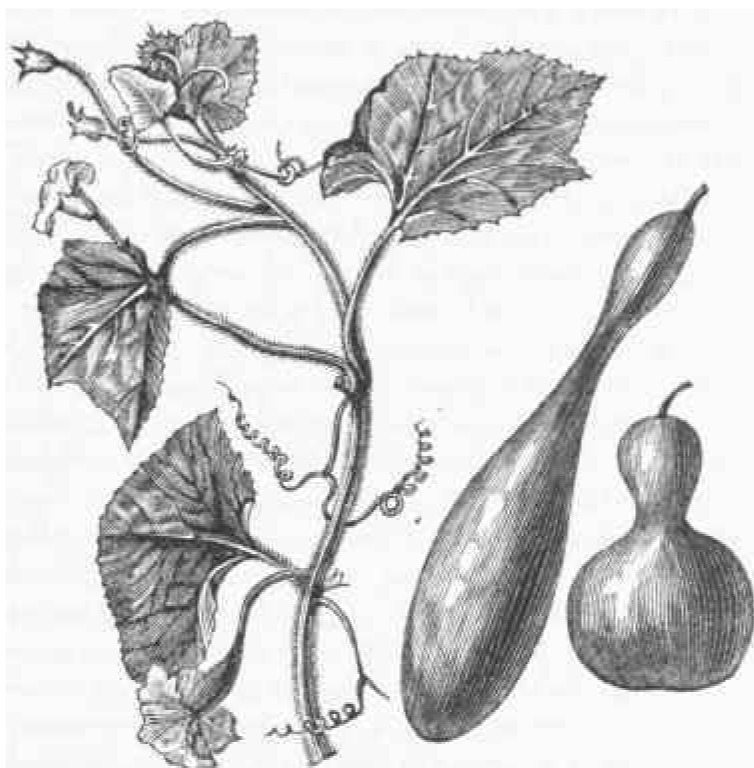
זרעו לירק לפני ר"ה השמינית, ונכנסה שמינית, בין זרעו בין ירקו מותר.

זרעו לזרע ולירק לפני ר"ה שמינית, ונכנסה שמינית, זרעו אסור וירקו מותר:

הלכה ו משנה בצלים הסריסים ופול המצרי שמנע מהן מים שלושים יום לפני ר"ה מתעשרים לשעבר *דנפקא ליה מתורת "ירק"* ומותרין בשביעית. ואם לאו אסורין בשביעית ומתעשרין להבא.
ושל בעל,*בצלים ופול של שדה השותה ממי גשמים (אך גם משקין אותה קצת)* שמנע מהם מים שתי עונות דברי ר"מ וחכמים אומרים שלוש:

גמרא מהו בצלים הסריסין? אילין בצלייא כופרייא דלא עבדון זרע אמר רבי מנא כיון שמנע מהם מים שלושים יום לפני ר"ה נעשו כבעל.

ר' יונה בעי, למפרע הוא נעשה זרע? מכן לבא? מה נפק מביניהון? לקט*(פולים לחים)* בתוך שלושים ולאחר שלושים, אין תימר למפרע הוא נעשה זרע, מעשר מזה על זה. אין תימר מכן ולבא, אינו מעשר מזה על זה.*דאין מעשרין מירק על זרע (לעיל איירי בבולל)*

הלכה ז משנה *הדילועין שקיימן לזרע*, אם הוקשו לפני ר"ה ונפסלו מאוכל מותר לקיימו בשביעית, ואם לאו אסור לקיימו בשביעית. התימרות young shoots שלהן אסור בשביעית

מרביצין בעפר לבן דברי ר"ש, ראב"י אוסר. ממרסין *שוטפין השדה במים* באורז בשביעית דברי ר"ש, אבל לא מכסחין *קציצת עלים לא טובים:*

גמרא למה לי הוקשו אפי' לא הוקשו? מכיון שהוקשו נעשו כשאר זירעוני גינה שאינן נאכלין! כיצד הוא בודק? רבי יוסי בן חנינא אומר עוקצו, אם נתאחה אסור, ואם לאו מותר.

רבי יונה בוצרייא אמר קרמולין *מין צמח שאינו ראוי לאכילה כ"כ* פטורין מן המעשר, הדא דתימר עד שלא עשו דילועין??? אבל אם עשו דילועין כירק הן.
מאן הורי כן רבי יוסי באילין עלי קולקסייא שאסור לגמות בהן מים מפני שהצבאים אוכלין אותן.

מרבצין בעפר לבן דברי ר"ש ראב"י אוסר. אתיא דר"ש כרבנן ודראב"י כשיטתיה. דתנינן תמן מושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא ישקו את כלה שדה כולה [דברי ראב"י, וחכמים מתירין]. רבי מנא אמר לה סתם רבי אבין בשם שמואל: בסתם חולקין. מה נן קיימין אם במרווחין דברי הכל אוסר, אם ברצופין ד"ה מותר! אלא כי נן קיימין בנטועין מטע עשר לבית סאה, ראב"י עבד לון כמרווחין ורבנן עבדין לון כרצופין.

הא רבנן אמרין במרווחין אסור להשקות, מהו להמשיך? נילף הדא דרבנן מן דראב"י, כמה דראב"י אמר במרווחין אסור להשקות ומותר להמשיך, כן רבנן אמרין מותר להמשיך ואסור להשקות.

לא כן סברינן מימר במרווחין דברי הכל אסור והן עפר לא כמרווחין הוא?! אלא כאן בשביעית וכאן במועד
מה בין שביעית מה בין מועד? שביעית על ידי שהוא מותר במלאכה התירו בין דבר שהוא טורח בין דבר שאינו טורח. מועד על ידי שאסור במלאכה, לא התירו אלא דבר שהוא אבד ובלבד דבר שאינו טורח.
ואית דבעי נשמעינה מן הדא: שביעית ע"י שזמנה מרובה התירו, מועד ע"י שזמנו קצר אסור.
???ואותן שבעת ימים אחרות, לא מסתברא מיעבדינון כשבע ימי הרגל ויהיו אסורין

אשכח תני מרביצין בעפר לבן בשביעית אבל לא במועד דברי רבי שמעון. ורבי אליעזר בן יעקב אוסר:

מסכת שביעית פרק ג ה שלח עג

הלכה א משנה מאימתי מוציאים זבלין לאשפתות? משיפסקו עובדי עבודה *בקיץ כשאין אנשים עובדים בשדה* דברי ר"מ. רבי יהודה אומר משיבש המתוק. רבי יוסי אומר משיקשור *(שיעורים ביובש הקרקע)*

עד כמה מזבלין? עד שלוש אשפתות לבית סאה, של עשר עשר משפלות, ושל לתך לתך.*3*10*15סאה של אשפה, לכל בית סאה*

מוסיפים על המשפלות, ואין מוסיפין על האשפתות. ר"ש אומר אף על האשפתות:

גמרא מאימתי מוציאין כו'. עד שלא פסקו עובדי עבודה, מהו שיהא מותר לעשות אשפה על פתח חצירו? סילני שאל לר' חייא בר בא, ואמר ליה רבי אמר שרא ליה, והוון אמרין דו נסב,*מפני שלקח מסילני מעשר ע"כ היקל לו...* והורי על גרמיה לצאת לחוץ לארץ דלא למיסב מעשר.

מעתה אפילו משפסקו עובדי עבודה יהא אסור מפני מראית עין שלא יהו אומרים לתוך שדה בית השלחין*שייך שיפור*

קרקע אף בקיץ שלו הוא מוציא! יודעין הן בני עירו אם יש לו בית השלחין אם אין לו. אמר רבי יוסי הדא אמרה לא חשו לעוברין ושבין מפני מראית עין

באיסור ב' פרקים מהו שיהא מותר לעשות כסדר הזה? נישמענא מן הדא: מוכרין ומוציאין זבלים עם העושין שביעית=*עוברי עבירה* עד ר"ה. עם העכו"ם עם הכותי אפילו בשביעית, ובלבד שלא יפרוק את המשפלות. לא אמר אלא ובלבד שלא יפרוק את המשפלות, הא לצאת מוציא. הדא אמרה שהוא מותר. ואין תימר שהוא אסור יהא אסור להוציא.*זבלים לשדה עוברי עבירה לפני ר"ה*

משיבש המתוק= פקועה. א"ר מנא ההן פקועה דבקעתא. משיקשר= משיעשה קשרין קשרין. אמר רבי חנניא מכיון שנתקשר בו קשר העליון מיד הוא יבש. ותני עלה קרובים דבריהם להיות שווין
*****לא נתבררה כ"צ*******

א"ר ירמיה *הא דאין מוסיפין על האשפתות איירי* בפוחת מן האשפלות.*כגון 7.5*4*

דייקינן ממתני' הא שתים *אשפות* מותר. רבי יוסי בעי אם

בפוחת מן האשפלות, הא שתים אסור!!כ *יש לאסור אף שתיים!*

אלא כי נן קיימין העושה יותר מן כשיעור. כהדא דתני אין מוסיפין לא על המשפלות ולא על האשפתות דברי ר"מ. וחכ"א מוסיפין על המשפלות, לא בכשיעור?!*כגון 13 משפלות לאשפה* ודכוותה אין מוסיפין על האשפתות אפילו בכשיעור:*אפי' נתן 10 משפלות בכל אשפה, אין לעשות אשפה רביעית*
*****ע"כ*****

הלכה ב משנה עושה אדם את שדהו שלש שלש אשפתות לבית סאה. יותר מכאן מותר דברי ר"ש. וחכ"א עד שיעמיק ג' או עד שיגביה שלשה

עושה אדם את זבלו אוצר,*במקום אחד "אוצר" כל הזבל!* ר"מ אומר עד שיעמיק ג' או עד שיגביה שלשה

היה לו דבר מועט, מוסיף עליו והולך. ר"א בן עזריה אומר עד שיעמיקו או עד שיגביה שלשה או עד שיתן על הסלע:

גמרא ולמה תניתה תריין זימנין? כאן בפוחת מן האשפלות. ברם הכא בעושה כשיעור *10 משפלות לאשפה-יכול להוסיף*

עוד אשפה. ותני כן על דרבי שמעון ובלבד שלא יפחות לאשפה משלש משפלות*אף 3 משפלות לאשפה, ועושה 10 אשפות!!*

וחכמים אוסרין

לא יעשה זבלו אוצר
בעושה יותר מכשיעור,*31 משפלות באשפה אחד* אבל בכשיעור, *30 משפלות,* בשלשה מקומות מותר במקום אחד לא כל שכן!

היה לו דבר מועט...
פתר לה תרין פתרין: כשהיה לו דבר מועט בתוך ביתו בשביעית *מותר להתחיל מחדש להוציא בשדה! ו* הרי זה מוסיף עליו והולך, משפסקו עובדי עבודה. רבי ליעזר בן עזריה אוסר. מ"ט דראב"ע? שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו מקום

פתר לה פתר חורן. כשהיה לו דבר מועט בתוך שדהו ערב שביעית והוא מבקש להוציאו בתוך שדהו בשביעית, הרי זה מוסיף עליו והולך משפסקו עובדי עבודה. ראב"ע אוסר שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו המקום. ולא כבר הוא

מזובל מערב שביעית?! רבי בא רבי ירמיה ב"ר בון בר חייא בשם רבי בא בר ממל מפני מראית עין

עד שיוציא עשר משפלות כאחת ולית לרבנן מפני מראית עין?! אמר רבי אידי דחוטרא, סלו ומגריפו מוכיחין עליו שהוא עושה אשפה

רבי יוסי ב"ר בון אמר אילין שמועתא דהכא: דתנינן רבי אליעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחלה במועד ובשביעית. אמר רבי זעירא מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה. רבי ירמיה רבי בון בר חייא בשם רבי בא בר ממל מפני מראית עין. הוון בעין מימר מאן דאמר תמן מפני מראית עין והכא מפני מראית עין. מ"ד מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה*דלא חייש למראית עין* הכא מאי אית לך למימר? לית לך אלא כהדא שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו המקום*ודווקא במתחיל מחדש*

מה נפק מביניהון? חפר לעשות אמה של בניין, הוון בעון מימר מאן דאמר מפני מראית עין והכא מפני מראית עין, ומ"ד תמן מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה הכא הרי אינו מכשיר את צדדיה לזריעה!
הכל מודים שאם היה לו שם סיד או צרורות או אבנים גיפסוס

מותר:*אים כשחופר, כבר הכין חומרי בניין-אין לחוש למראית עין*

הלכה ג משנה המדייר את שדהו עושה סהר לבית סאתים עוקר שלש רוחות ומשייר את האמצעיות נמצא מדייר בית ארבעת סאין רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שמונת סאין היתה כל שדהו בית ארבעת סאין משייר ממנו מקצת מפני מראית עין ומוציא מן הסהר ונותן לתוך שדהו כדרך המזבלין:

גמרא תמן תנינן שדה שנתקווצה תזרע למוצאי שביעית, ניטייבה או שנידיירה, לא תזרע למוצאי שביעית!*אלמא דיור אסור!* א"ר יונה כיני מתני' הרוצה להעמיד צאן בתוך שדהו עושה סהר בית סאתים.

בכל עושין סיהרין במחצלאות ובקש ובאבנים אפילו שלשה חבלים זה למעלה מזה ובלבד שלא יהא בין סהר לסהר כמלוא סהר. אותו המקום חולב בו גוזז בו ומוליך ומביא את הצאן דרך עליה
תני ר"ש בן אלעזר אומר: אם רצה תוקע את היתד בארץ ועושה סהרין בארבע רוחותיה של שמונת סאין

אין מדיירין לא בשבתות ולא בימים טובים ולא בחולו של מועד אפי' בטובה.*אסור לומר "תודה" לנכרי הבא לדייר* ואינו רשאי להושיב שומר ולא לנער את הצאן, ואם באו מאיליהן אין מסייעין אותן. ואם היו עושין עמו בשבתות ובימים טובים *כ שכירי שנה הם* הוא רשאי להושיב שומר ולנער את הצאן ואם באו מאיליהן מסייעין אותן
תני רשב"ג אומר בשבת מדיירין בטובה, וביום טוב במזונות, ובחולו של מועד אפילו בשכר.

תני השוכר את הצאן אסור לנערה. מהו לנערה? מוליכה ממקום למקום. הדא אמרה בששכרה לזמן מועט אבל בששכרה לזמן מרובה מותר, אותו היום האחרון אסור

רבי חונה בשם רבי נחמן בר יעקב ההן דאזל ליה לצורכה ולא מתענימי *שנצרך לנקביו ולא נענה* ייזיל מן אתר לאתר והוא מתעני. רב בשם מר עוקבן: חפריתה,*מין צמח* עיקר, טב למעייא

רבי חייא בר בא שאל עד שלא פסקו עובדי עבודה מהו שיהא מותר להוציא מן הסהר וליתן בתוך שדהו כדרך המזבלין?

הלכה ד משנה לא יפתח אדם מחצב בתחילה לתוך שדהו, עד שיהא בו *שכבר נטל ערב שביעית.*שלוש מורביות, שהן שלוש על שלוש על רום שלוש, שיעורן עשרים ושבע אבנים

גדר שיש בו *לכל הפחות...* י' אבנים של משוי שנים שנים הרי אילו ינטלו. שיעור גדר עשרה טפחים. פחות מכאן *מ10 טפח/אבנים של משוי שנים שנים* , מחצב =*נוטל אבנים* וגוממו עד פחות מן הארץ טפח *חייב להשאיר טפח של אבנים סמוך לארץ*

בד"א מתוך שלו אבל מתוך של חבירו מה שהוא רוצה יטול

בד"א בזמן שלא התחיל בו ערב שביעית אבל אם התחיל בו מערב שביעית מה שהיה רוצה יטול:

גמרא היאך עבידא תלתא זמנין מן תשע, תשע זמנין מן תלת, עשרין ושבע

תני מחצב שבינו לבין חבירו ופתח בו חבירו בהיתר, מותר. ואם היתה ריקה, אסור. *כבר נטל חבירו כל האבנים והוא רוצה לפתוח מחצב חדש*

תמן תנינן הזיז מביא את הטומאה בכל שהוא. הגזרה והגובלית בפותח טפח. אמר ר"ח בר בא הדא אמרה זה שהוא מקבל נדבך מחבירו צריך לעשות לו ארבעה טפחים כדי מקום. א"ר יוסי מתני' אמרה כן: ובמה אמרו הזיז מביא את הטומאה בכל שהוא? בזיז שהוא גבוה מן הפתח ג' נדבכין, שהן שנים עשר טפח. ולמה תנינן נדבכין? למדת הדין

ר"ח בר בא שאל אינון שיעורין כאינון שיעורייא? הכא את אמר שיעור גדר עשרה טפחים פחות מכאן מחצב, וכא את אמר הכין! מה אנן קיימין אם כשהיו ב' נדבכין ניתני שמונה טפחים אם כשהיו ג' ניתני שנים עשר טפחים!! א"ר יוסי צא חצי טפח לסיתות מכאן וחצי טפח לסיתות מכאן וכן לחבריה, נמצא ג' נדבכים של עשרה טפחים. פחות מכאן אינו לא גדר ולא מחצב

תני א"ר יודא: בד"א? בזמן שנתכוין לתיקון שדהו, אבל אם לא נתכוין לתיקון שדהו אפי' פחות מכאן מותר. אמר רשב"ג בד"א? בזמן שלא נתכווין לתיקון שדהו אבל אם נתכווין לתקן שדהו אפילו יותר מכאן אסור. א"ר ביבי הורי רבי יוסי כהדא תניא לקולא:

הלכה ה משנה אבנים שזיעזעתן המחרישה או שהיו מכוסות

ונתגלו, אם יש בהן שתים של משוי שנים שנים, הרי אלו ינטלו

והמסקל את שדהו נוטל את העליונות ומניח את הנוגעות בארץ. וכן גרגיר של צרורות או גל של אבנים נוטל את העליונות ומניח את הנוגעות בארץ
אם יש תחתיהן סלע או קש הרי אלו ינטלו:

גמרא לא סוף דבר בשזיעזעתן המחרישה אלא אפילו מחרישה עתידה לזעזען
אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן אם יש בכל א' וא' של משאוי שנים שנים הרי אלו ינטלו.

רבי יעקב בר בון בשם ר"ש בן לקיש: זאת אומר' אסור ללקט צרורות מתוך שדה חבירו, דו מנכש, ויהב עיסביה עליהן.*כשהוא מנכש שדהו, מניח עשבים הרעים על האבנים ויש לו צורך בהם* הדא דתימא בבקעה, אבל בהרים וטרשים וטיבו השב ליה:*משלם לו טובה*

הלכה ו משנה אין
פי גיאיות steps for
שביעית משפסקו
שהוא מתקנו

בונין מדריגות על
ערב terraces
הגשמים מפני
לשביעית, אבל

בונה הוא בשביעית משפסקו גשמים, מפני שהוא מתקינו למוצאי שביעית. ולא יסמוך בעפר אבל עושהו חייץ. כל אבן שהוא יכול לפשוט את ידיו וליטלה הרי זו תינטל:

גמרא רבי קריספא בשם רבי יוחנן: חנניא בן גמליאל באיסור שני פרקי' היא מתניתא.*בתקופה שעדיין נהגו "איסור ב פרקים"* תני רבי יהודה ורבי נחמיה אוסרין. לא באיסור ב' פרקים וכא באיסור ב' פרקים???
ר' שמאי בעי, אם באיסור שני פרקים, בהדא תנינן לחרוש מותר ולבנות אסור?! *ע"כ איירי "בהיתר ב פרקים"!!*

אלא בהיתר שני פרקים. אם בהיתר שני פרקים, בהדא תנינן אבל בונה הוא בשביעית משפסקו הגשמים מפני שהוא מתקינן למוצאי שביעית?! *למה התירו?*

אמר רבי מנא יאות אמר רבי שמאי הדא קמייתא, לחרוש מותר *ערב שביעית אחר "שני פרקים"* מפני שהוא מתקינן למוצאי שביעית, לבנות אסור מפני שהוא מתקינן לשביעית

מתניתא לא אמרה כן: אלא אבל בונה הוא בשביעית משפסקו הגשמים, מפני שהוא מתקינן למוצאי שביעית *ולסברת ר מנא, ליתסר!*

לא יסבך בעפר אבל עושהו חייץ מהו חייץ? חייץ לה כמה דתימר (יחזקאל יג) והוא בונה חייץ:

הלכה ז משנה אבני כתף באות מ"מ.

והקבלן מביאין מ"מ

ואילו הן אבני כתף: כל שאינה יכולה לינטל באחת יד דברי ר"מ. רבי יוסי אומר אבני כתף כשמן כל שהן ניטלות שלוש או שתים על הכתף

הבונה גדר בינו ובין ר"ה מותר להעמיק עד הסלע. מה יעשה בעפר? צוברו ברשות הרבים ומתקינו דברי רבי יהושע רבי עקיבה אומר כדרך שאין מקלקלין ברשות הרבים כך לא יתקן! מה יעשה בעפר? צוברו בתוך שדהו כדרך המזבלין

וכן החופר בור ושיח ומערה:

גמרא אבני כתף באות מ"מ- אפי' מתוך שלו

והקובלן מביא מ"מ- אפילו פחות מאבני כתף

בניין גדר רבי חייא בשם ר"י: לא שנו אלא בינו לבין ר"ה, הא בינו לבין חבירו אסור. בשביעית. אבל במועד אפי' בינו לבין ר"ה אסור. בפירצה שהיא סגה את העפר, אבל בפירצה שאינה סגה *אינו "מקיף" את העפר בעת שגודרו-נמצא שאי"צ להזיז עפר* את העפר מותר לגודרה בשביעית. ותני כן כל פירצה שהיא סגה בעפר אסור לגודרה בשביעית ושאינו סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית. שאינה מכשלת את הרבים אבל אם היתה מכשלת הרבים אע"פ שהיא סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית

כתיב (תהלים ג) ושם דרך אראנו בישע אלהים! שנייא היא הכא שהוא תיקון וסופו לקילקול. *ע"כ אסור לתקן ברה"ר*

דאמר ר"ש בן לקיש שאול לא זכה למלוכה אלא ע"י שהיה זקינו מדליק נר לרבים נקרא שמו נר. כתוב אחד אומר ונר הוליד את קיש וכתוב אחד אומר וקיש בן אביאל והלא אביאל היה שמו? אלא ע"י שהיה זקינו מדליק נר לרבים נקרא שמו נר

רבי אבין בעי, עד שלא פסקו עובדי עבודה, מהו לצבור עפר בתוך שדהו כדרך המזבלין?

מסכת שביעית פרק ד

הלכה א משנה בראשונה היו אומרים מלקט אדם עצים ואבני' ועשבים מתוך שלו כדרך שהוא מלקט מתוך של חבירו את הגס הגס ומשרבו עוברי עבירה התקינו שיהא זה מלקט מתוך של זה וזה מלקט מתוך של זה שלא בטובה ואין צריך לומר שיקצץ להן מזונות:

גמרא בראשונה היו אומרים כו' אמר רבי יונה הכין צורכה מיתני בראשונה היו אומרים מלקט אדם עצים ועשבים מתוך שלו את הגס הגס כדרך שהוא מלקט בשל חבירו בין דקים וגסים, נחשדו להיות מלקטין דקים והן אומרים בגסין ליקטנו, התקינו שיהא זה מלקט מתוך של זה וזה מלקט מתוך של זה שלא בטובה, נחשדו להיות מלקטין בטובה והן אומרין שלא בטובה ליקטנו, התקינו שיהו מביאין מן הקרוב ומן המצוי אמר רבי זעירא ראשונה ראשונה מתקיימים *גם תקנות הראשונות מתקיימים!*

היתה בהמתו שם בהמתו מוכחת עליו. היתה כירתו *שצריך עצים לבישול* שם כירתו מוכחת עליו. ליקט בגסין מהו שיחזיר וילקט מן הגסים שבדקים? אם אמר את כן אף הוא מלקט כל שדהו בשביעית. היתה שדהו מליאה גסין? תרתין מתניין חדא אמרי שרי וחדא אמרה אסור.

המסקל שדהו נוטל את העליונים ומניח את הנוגעות בארץ הדא אמרה שרי.
איזהו המידל?*שמותר לעקור זיתים אחדים מבין אחרים* אחת או שתים. הדא אמרה אסור.

אף במועד כן? אשכח תני: מלקט אדם עצים ועשבים מתוך שלו את הגס הגס כדרך שהוא מלקט מתוך של חבירו בין דקין בין גסין בשביעית אבל לא במועד.

אף באבנים כן? אשכח תני אף באבנים

הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות. רבי יוסי בשם מנחם רבי עקיבה עבד כשיטתיה, חמא חד איזמר כרמא, א"ל ולית אסור?! א"ל לעקלין אנא בעי! הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות!!!

הלכה ב משנה שדה שנתקווצה תיזרע למוצאי שביעית. שניטייב' או שנידיירה לא תזרע למוצאי שביעית

שדה שניטייבה, ב"ש אומרים אין אוכלין פירותיה בשביעית וב"ה אומרים אוכלין

ב"ש אומרים אין אוכלין פירות שביעית בטובה ובית הלל אומרים בטובה ושלא בטובה

רבי יהודה אומר חילוף הדברים זה מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה:

גמרא שדה שנתקווצה כו' תמן אמרין בשניטלו קוציה. ורבנן דהכא אמרין בשחריש. על דעתייהו דרבנן דהכא איזהו הטיוב? כל העם חורשין פעם א' והוא חורש שני פעמים וכא כן

אמר רבי יוסי ב"ר בון תמן *בבבל* אין המלכות אונסת ברם הכא המלכות אונסת *ע"כ התירו חרישה פעם אחת* בראשונה כשהיו המלכות אונסת הורי רבי ינאי שיהו חורשין חרישה ראשונה. חד רשיעא הוה אני עבר, חמיתון רמיין קובעתה *ראה אותם שוברים רגבי אדמה-אחר החרישה*, אמר לון האיסטו שרא לכון מירדי? שרא לכון רמיין קובעתה? *הכעת הותר לכם חרישה, הותר לכם גם שבירת הרגבים?... (מומר שרצה להקניטם)*

אמר רבי יעקב בר זבדי קומי רבי אבהו לא כן אמר רבי זעירא ורבי יוחנן בשם רבי ינאי רבי ירמיה רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק נמנו בעליית בית נתזה בלוד על כל התורה מניין אם יאמר עכו"ם לישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות

בתורה חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכת דמים יעבור ולא יהרג הדא דתימר בינו לבין עצמו אבל ברבים אפילו מצוה קלה לא ישמע לו כגון לולינוס ופפוס אחיו שנתנו להם מים בכלי זכוכית צבועה ולא קיבלו מהן!! אמר, לא מתכוין משמדתכון, ולא איתכווין אלא מיגבי ארנונין *רומיים רצו שיחרשו ישראל--כדיי שיהא יבול הרבה בשנה השמינית ויוכלו לגבות ארנונא*

כמה הם רבים? רבנין דקיסרין אמרי עשרה דכתיב (ויקרא כג) ונקדשתי בתוך בני ישראל רבי אבונה זעירא, חמנוניה פרי חורי חמרא בשבתא *ראו אותו רץ אחר חמורו בשבת (משום גזירת שמד)*. רבי יונה ורבי יוסי הורין מפי *שמותר לאפות פת לרומיים* לארסקינס בשובתא. אמר רבי מנא קשיתי קומי רבי יונה אבא לא כן אמר רבי זעירא רבי יוחנן בשם רבי ינאי רבי ירמיה רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק נמנו בעליית בית נתזה בלוד על כל התורה כולה מניין אם יאמר עכו"ם לישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה חוץ מן העבודה זרה וגילוי עריות ושפיכת דמים יעבור ולא יהרג הדא דתימא בינו לבין עצמו אבל ברבים אפילו מצוה קלה לא ישמע לו כגון לוליינוס ופפוס אחיו שנתנו להם מים בכלי זכוכית צבועה ולא קיבלו מהן!! אמר לא אתכווין משמדתון ולא אתכווין אלא מיכל פיתא חמימה כמה הם רבים רבנן דקיסרין אמרין עשרה

דכתיב (שם) ונקדשתי בתוך בני ישראל

רבי אבונה בעי קומי רבי אימי עכו"ם מהו שיהו מצווין על קידוש השם? א"ל ונקדשתי בתוך בני ישראל ישראל מצווין על קידוש השם ואין העכו"ם מצווין על קידוש השם ר' נסא בשם ר' אלעזר שמע להן מן הדא (מלכים ב ה) לדבר הזה יסלח ה' לעבד וגו' ישראל מצווין על קידוש השם ואין העכו"ם מצווין על קידוש השם

רבי אבא בר זמינא הוה מחייט*תופר בגדים* גבי חד ארמאי ברומי אייתי ליה בשר דנבילה א"ל אכול! אמר ליה לינא אכיל! א"ל אכול דלכן אנא קטילנא לך! א"ל אין בעית מיקטל קטיל, דנא לינא מיכל בשר דנבלה!! א"ל מהן מודע לך? דאילו אכלת הוינא קטיל לך או יהודיי יהודיי או ארמאי ארמאי!!! *מאיפה ידעת? אילו אכלת הייתי הורגך--או יהודי או גוי!* אמר ר' מנא אילו הוה ר' אבא בר זמינא שמע מיליהון דרבנן *שמותר לעבור משום פקו"ן* מיכל הוה:

טייבה ומת, בנו מהו שיהא מותר לזורעה? ר' יעקב בר אחא ר' אימי בשם רבי יוסי בי ר' חנינא טייבה ומת בנו מותר לזורעה. טייבה ומכרה אסור לזורעה. עבר וזרעה מותר, שלא גזרו אלא על הגדר שהוא יכול לעמוד בו.

טייבה בזמן הזה מהו? רבי ירמיה סבר מימר שרי. אמר ר' יוסי ולא שמיע רבי ירמיה שהוא לוקה, לא שמיע שהוא פסול מן העדות?! חזר ואמר, אין דהוא שמיע, אלא כאינש דשמע מילה ומקשי עלה.

אמר רבי חזקיה אתותבת קומי רבי ירמיה *תירצתי דברי ר' ירמי'* דאמר וכי אי זה בית דין עמד וביטל? *מכיון שהותרה משום שמדא, אף בזה"ז לא נתבטל ההיתר* חייליה דרבי ירמיה מן הדא: בת ישראל שבאת להדליק מן הכהנת טובלת את הפתילה בשמן שריפה ומדלקת רבי חונא בשם דבית רבי ינאי שעת משלחת זאבים היתה *והוצרכה בת ישראל נר לחזור בשלום הביתה* ולא עמד בית דין וביטל כמה דתימר תמן לא עמד בית דין וביטל וכא לא עמד בית דין וביטל

ודכוותה, מאימתי אדם זוכה בפירותיו בשביעית? ר' ירמיה סבר מימר משיתנם בתוך כליו רבי יוסי סבר מימר אפילו נתנם לתוך כליו לא זכה בהו דהוא סבר דאינון דידיה ולית אינון דידיה

כהדא רבי טרפון ירד לאכול קציעות מתוך שלו שלא בטובה כבית שמאי, חמונ' סנטוריה *שומר השדה* ושרון חבטון עלוי

התחילו להכותו מכה רבה כד חמא גרמיה בסכנה, אמר לון בחייכון! אמרין גו בייתי' דטרפון עתדין ליה תכריכין! *אמרו בתוך ביתו של ר"ט שיזמינו לו תכריכין* כד שמעון כן אישתטחון על אפיהון אמרין ליה רבי שרי לן! *מחול לנו!* אמר לון ייתי עלי על כל חוטרא וחוטרא דהוה נחית עלי הוינא שרי לכון על קדמייא. *יבא עלי שכל מכה ומכה שהייתי מקבל, מחלתי על הראשונה* באילין תרתין מילייהו נהג רבי טרפון כב"ש, וסכין *ונסתכן* בהדא. ובקריאת שמע *שהטה לקרות כדברי ב"ש*

ר' אבהו בשם רבי חנינא בן גמליאל כל ימיו של ר' טרפון היה מתענה על הדבר הזה ואמר אוי לי שנתכבדתי בכתרה של תורה:

הלכה ג משנה חוכרין נירין מן העכו"ם בשביעית *כדיי לזרעו מוצאי שביעית* אבל לא מישראל.

ומחזיקים ידי עכו"ם בשביעית אבל לא ע"י ישראל ושואלין בשלומן מפני דרכי שלום:

גמרא *מחזיקים...*רבי חייא רבי אימי חד אמר "חרש בה טבאות ואנא נסב לה מנך בתר שמיטתא", וחרנא אמר

"אישר" מאן דאמר חרוש בה טבאות ואנא נסב לה מינך בתר שמיטתא מהו "שואלין בשלומן"? "אישר"
מ"ד אישר, מהו שואלין בשלומן? בשלום ישראל. שלום עליכם

דלמא *מעשה שהיה* רבי חיננא בר פפא ורבי שמואל בר נחמן עברון על חד מחורשי שביעית. אמר ליה רבי שמואל בר נחמן אישר! א"ל רבי חיננא בר פפא לא כן אולפן רבי (תהלים קכט) ולא אמרו העוברים מכאן שאסור לומר לחורשי שביעית אישר?! א"ל לקרות אתה יודע לדרוש אין אתה יודע- ולא אמרו העוברים אלו עובדי כוכבים שהן עוברין מן העולם ולא אמרו לישראל ברכת ה' עליכם. מה ישראל אומרים? ברכנו אתכם בשם ה' לא דייכם כל הברכות הבאות לעולם בשבילנו ואין אתם אומרים לנו בואו וטלו לכם מן הברכות הללו ולא עוד אלא שאתם מגלגלין עלינו פיסים וזימיות גולגליות וארנוניות
[הורה רבי אימי לרדות עמו] *ל"ש כאן*

הלכה ד משנה המידל בזיתים, ב"ש אומרים יגום וב"ה אומרים ישרש *מותר אף לשרש* ומודים במחליק עד שיגום

ואיזהו המידל? א' או שנים. המחליק ג' זה בצד זה.

במה דברים אמורים? מתוך שלו אבל מתוך של חברו אף

המחליק ישרש

המבקיע בזיתים, לא יחפהו בעפר. אבל מכסהו באבנים או בקש

אין קוצצין בתולת שקמה בשביעית מפני שהיא עבודה. רבי יהודא אומר כדרכו אסור אלא או מגביה עשרה טפחים או גומם מעם הארץ:
גמרא המידל בזיתים מהו המידל? נוטל אחד ומניח שנים, או נוטל שנים ומניח א'. תני דבית רבי נוטל א' ומניח שנים. והא תנינן המחליק בגפנים שלשה זה בצד זה, הא מידל נוטל שנים ומניח א'!! אמר רבי יונה מתניתא במידל בה בתחילה *פעם ראשונה שמדל מותר ליטול אף 2* ומה דתני דבית רבי במידל מכבר *אים כבר "הדל" בעבר, אינו רשאי רק 1*

אין מציתין את האור באישות של קנים *קנים צפופות ששורפין אותם כדיי לשפר הקרקע* מפני שהיא עבודה. רשב"ג מתיר. וכן היה רשב"ג אומר נוטעין אילן סרק בשביעית. ואין מלמדין את הפרה לחרוש אלא בחולות רבן שמעון בן גמליאל אומר אפילו בתוך שדה מותר ובלבד שלא יסמוך את המענה

תני אבא שאול אומר מברין בחרשים *מותר לפנות מקום ביער*

וגומם עם הארץ ובלבד שלא יקוץ בקורדם
אין בודקין את הזרעים באדמה בעציץ, אבל בודקין אותן בגללים בעציץ, ושורין אותן בשביעית למוצאי שביעית, ומקיימין את האלווי בראש הגג, ולא משקין אותן.

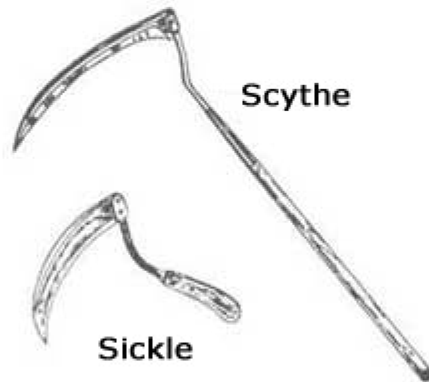
אין תולין תוכין *יחור של תאינה* בתאנה. כיצד הוא עושה? מייתי יחור מתאנה שטר ותולה בה ואמר לה הדא עבדת ואת לית את עבדת! ולא כן תנא אילן שהוא מנבל פירותיו סוקרין אותו בסקרא ומטעינן אותו אבנים ומבהתין ליה דיעבוד *ומביישין אותו כדיי שיעשה פירות* אמר, תמן דלא יתר *שלא יפלו הפירות* פירותיו, והכא דיעבוד לכתחילה, *אסור*

אין מרכיבין דקלים מפני שהיא עבודה, שלא תאמר הואיל וחזי רובה,???*הואיל וההפסד מרובה* שרי הוא, לפום כן צריך מימר אסור

משלשה ועד תשעה היא מתניתא:

הלכה ה משנה המזנב בגפנים והקוצץ בקנים רבי יוסי הגלילי אומר ירחיק טפח ור' עקיבה אומר קוצץ כדרכו בקרדום במגל ובמגירה ובכל מה שירצה

אילן שנפשח, קושרין אותו בשביעית לא שיעלה אלא שלא יוסיף:

גמרא תני הקוצץ בקנים ר' יודה אומר מקום שנהגו לקוץ

יתוק, לתוך יקוץ ומגביה טפח וקוצץ
הקוצץ בקורות לא יהא מחליק ומדריג, ומדריג ומחליק אלא
מתכווין שיהא קציצתן שווה.

תני רשב"ג אומר מקום שנהגו להחליק ידריג, *חותך לא באופן "חלק" רק "מדריגות"* לדרג יחליק וגומם עם הארץ ובלבד
שלא יקוץ בקורדם

ר' יוסי הגלילי כב"ש ורבי עקיבה כב"ה. וכן אתינן מתניתין ר"י
כב"ש ור"ע כב"ה?! אלא רבי יוסי הגלילי חשש לעבודת הארץ:

הלכה ו משנה מאימתי אוכלין פירות האילן בשביעית? הפגין
משהזריחו אוכל בהן פתו בשדה, ביחלו כונס לתוך ביתו,
וכן כיוצא בהן בשאר שני שבוע חייבין במעשרות

הבוסר, משהביא מים אוכל בו פיתו בשדה. הבאיש, כונס
לתוך ביתו,
וכן כיוצא בו בשאר שני שבוע חייבין במעשרות:

גמרא מהו ביחלו? רבי חייא בר בא אמר חייתה *גיעול*. כמה
דאת אמר (זכריה יא) וגם נפשם בחלה בי

כתיב (ויקרא כה) ולבהמתך ולחיה אשר בארץ תהיה כל תבואתה לאכול רחב"ב אמר שתי תבואות אחת מן הבית ואחת מן השדה. וכתיב (שם) מן השדה תאכלו את תבואתה. רבי יוסי בן חנינא בעי פגין מהו לעשות מהן מלוגמא? מאחר שהוא אוכל בהן פתו בשדה יהא מותר, או מאחר שאינו מכניסן לתוך הבית יהא אסור?

תמן תנינן הפגין והבוסר ר"ע אומר מטמא טומאה אוכלין, ר"י בן נורי אומר משבאו לעונת המעשרות. תני כאן מיד ולית כאן מיד! *משמע כאן פגין מיד-ומשנתינו קאמר משהזריחו!*

רבי חנניא בשם ר"ל בפגי תאנים היא מתניתא *דעוקצין* . הא בשאר כל הפגין אינן מטמאין טומאת אוכלין עד שיבאו לעונת המעשרות. אמר ר"י מתני' אמרה כן: הפגין משיזריחו אוכל בהן פתו בשדה *אל' מטמא טו' אוכלין קודם עונת מעשרות*

ר' פדת בשם ר"י הכל מודין בשביעית.*שמותר לאכול פגין משהזריחו*

???הכל מודים חברייא אמרין שאינן מטמאין טומאת אוכלין

הקור כעץ לכל דבר אלא שהוא נלקח בכסף מעשר, וכפניות

תמרים שלא נתבשלו כאוכלין, ופטורין מן המעשרות

דרש רבי יודה בן פזי בבית מדרש הקור, אין קדושת שביעית חלה עליו

רבי יוסה מפקדין על שואלייה אמרין לון מן לכון מימר כן? והוון אמרין הוא אמר לן
...רבי יוסה מתניתא פליגא על רבי יודה בן פזי ומסייע לן *שיש קדושת שביעית על קור*: דתני הפגין של שביעית אין שולקין אותן,*דאסור לשנות פירות שביעית מדרכם* ובמסוייפות מותר מפני שהוא מלאכתן. קור וכפניות הרי הן כעץ. *ומותר לשלקן.* וכן אנו אומרין ועץ אסור לשולקו?! אלא בגין דקדושת שביעית חלה עליו, לפום כן צריך מימר מותר!

גבי בוסר מה אית לך מימר?*למה מטמא טו' אוכלין לרע"ק?*
אמר רבי אבון שכן דרך הקיהות אוכלות אותו:

הלכה ז משנה זיתים שהכניסו רביעית לסאה *יכולים להוציא רביעית הלוג מסאה זיתים* פוצע ואוכל בשדה,
הכניסו חצי לוג, כותש וסך בשדה
הכניסו שליש, כותש בשדה וכונס לתוך ביתו.
וכן כיוצא בזה בשאר שני שבוע חייבין במעשרות

ושאר כל פירות האילן כעונתן למעשרות כך עונתן לשביעית:

גמרא זיתים שהכניסו רביעית לסאה.וכו'

מהו שליש? לוג. [מתניתא שהן עושין שלושה לוגין לסאה]

כתיב (ויקרא כה) כי יובל היא קודש תהיה לכם וגו' מה היא קודש אף תבואתה קודש

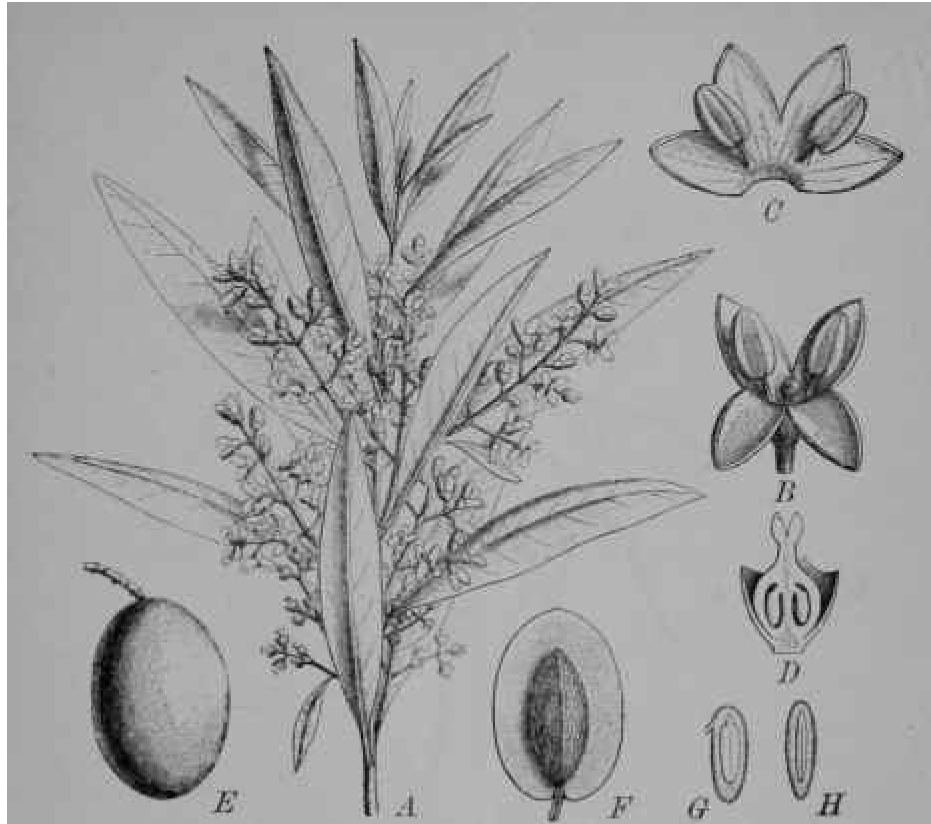
רבי יוסי בן חנינא מנשק לכיפתא דעכו עד כה היא ארעא דישראל. ר"ז עבד ירדנא במנויב*בגדיו* רבי חייא בר בא מתעגל בהדא אליסוס דטבריא *מתגולל ב"חרבות" טברי'* ר"ח רבא מתקל כיפי *משווה אבניה* רבי חנניא מתקל גושייא *משווה גושי עפר* לקיים מה שנאמר (תהלים סב) כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו:

הלכה ח משנה מאימתי אין קוצצין את האילן בשביעית? ב"ש אומרים כל האילן משיוציא. וב"ה אומרים החרובים משישלשלו, והגפנים משיגרעו, והזיתים משיניצו, ושאר כל האילן משיוציא.

וכל האילן כיון שבא לעונת המעשרות מותר לקוצצו

וכמה יהא בזית ולא יקצנו? *אף בשאר השנה* רובע. רשב"ג אומר הכל לפי הזית:

גמרא תני רבי חנינא בר פפא חרובין שלשולן היא חנטן. גפנים משיגרעו אמר רבי יונה משיזחילו מים כמה דאת אמר (איוב לו) כי יגרע נטפי מים יזוקו מטר לאידו. זיתים משיניצו. אמר ר' יונה משהכניסו רובע. מה רובע נץ או רובע זיתים? אמר רבי יונה לאי דו נץ, שהוא עושה רובע זיתים *משהביאו נץ שיכול לעשות רובע זיתים*

אמר רבי יונה כתיב (דברים כח) כי ישל זיתיך, חד לתלת מאה וארבעין קיים בה. *רק שיעור 1/340 יתקיים*

א"ר יונה כתיב (יואל ב) כי עץ נשא פריו מגיד שלא נשא פריו

בעולם הזה. וגפן ותאינה נתנו חילם מגיד שלא נתנו חילם בעה"ז

א"ר יונה בשם ר' חמא בר חנינא המת בשבע שני גוג אין לו חלק לעתיד לבא. סימנא דאכיל פרוטגמיא, אכיל משתיתא.*מי שאכל בסעודה שלפני החתונה--יאכל גם בחתונה* שמע רבי יוסי ואמר ויאות! עד כדון אית תותבה לעלמא דאתי ?! *וכי עדיין נשאר אזרח לעולם הבא....(החמרת יותר מדיי!!)*

רבי יונה בשם חייא בר אשי עתידין הן חבירין להתייגע מבתי כנסיות לבתי מדרשות. מה טעם? (תהלים פד) ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון

רבנן דקיסרין אמרי קטני עכו"ם וחיילותיו של נ"נ לא חיין ולא נידונין ועליהן הוא אומר (ירמיהו נא) וישנו שנת עולם ולא יקיצו מאימתי קטני ישראל חיין? רבי חייה רובה ור"ש ברבי חד אמר משיולדו וחד אמר משידברו מ"ד משיולדו (תהלים כג) יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה מ"ד משידברו (שם) זרע יעבדנו יסופר לה' לדור. תני בשם ר"מ משהוא יודע לענות אמן בבית הכנסת מ"ט (ישעיהו כו) פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים. תמן אמרי משימולו (תהלים פה) נשאתי אימך אפונה ורבנן דהכא אמרין משיולדו (שם) ולציון יאמר איש ואיש

יולד בה והוא יכוננה עליון. רבי אלעזר אומר אפי' נפלים, מה טעם? (ישעיהו מט) ונצורי ישראל להשיב, ונצירי *אפי'* *"נוצרו"* ישראל להשיב:

פרק חמישי

הלכה א משנה בנות שוח, שביעית שלהן שנייה. שהן עושות לשלוש שנים
רבי יהודא אומר: הפרסאות שביעית שלהן מוצאי שביעית שהן עושות לשתי שנים
אמרו לו לא אמרו אלא בנות שוח:

גמרא מהו בנות שוח? פיטריה. מה בכל שנה ושנה הן עושות או אחת לשלוש שנים? בכל שנה ושנה הן עושות, אלא שאין פירותין מגמרין אלא לאחר שלוש שנים. כיצד הוא יודע?*איזה מהם חנטו בשביעית* רבי יונה אמר משיקשר עליו חוט. תני שמואל תוחב בהן קיסמין

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אילן שחנט קודם חמשה עשר בשבט מתעשר לשעבר לאחר חמשה עשר בשבט מתעשר לבא תני אמר רבי נחמיה בד"א באילן שהוא עושה שתי גורנות בשנה אבל באילן שהוא עושה גורן א' בשנה כגון זיתים ותמרים וחרובין אע"פ שחנטו קודם לזמן הזה הרי הן כלעתיד לבא *דאזלינן בתר גמר פרי*. אמר רבי יוחנן נהגו בחרובין כרבי נחמיה. מותיב ר"ש קומי רבי יוחנן והא תנינן בנות שוח שביעית שלהם שנייה שהן עושות לשלש שנים. על דעתך מה

שעשו בשביעית יהו שביעית! והוא מקבל מיניה

א"ר בון בר כהנא ותמיה אנא איך היה מותיב ר"ש קומי רבי יוחנן והוא מקבל מיניה. ויתביניה אנא אמר חרובין ואת אמר בנות שוח?! אנא אמר מנהג ואת אמרת הלכה?! אנא אמר ר' נחמיה ואת אמר רבנן?! אלא היא חרובין היא בנות שוח, היא מנהג היא הלכה, היא ר' נחמיה היא רבנן!

תמן אמרין אילן שחנט קודם ראש השנה של עולם מתעשר לשעבר ולאחר ר"ה של עולם מתעשר לבא. התיב רבי יודן בר פדיא קומי רבי יונה הרי חרובין הרי הן חונטין קודם ר"ה של עולם והן מתעשרין לבא! ולא שמיע דא"ר חיננא בר פפא חרובין שלשולן היא חנטן.

אמר רבי יסא הביא שליש לפני ר"ה של עולם מתעשר לשעבר אחר ר"ה של עולם מתעשר לבא. התיב ר' זעירא קומי ר' יוסא פעמים שהשנים מאפילות ותמרים מטילות שאור אחר ר"ה של עולם והן מתעשרות לשעבר!! א"ר זעירא לא מן דעתיה אמר הדא מילתא אלא מן הדא רבי יוחנן ור"ש בן לקיש

רבי יעקב בר אחא בשם שמואל בר אבא הביא שליש קודם ט"ו בשבט מתעשר לשעבר אחר ט"ו בשבט מתעשר לבא.

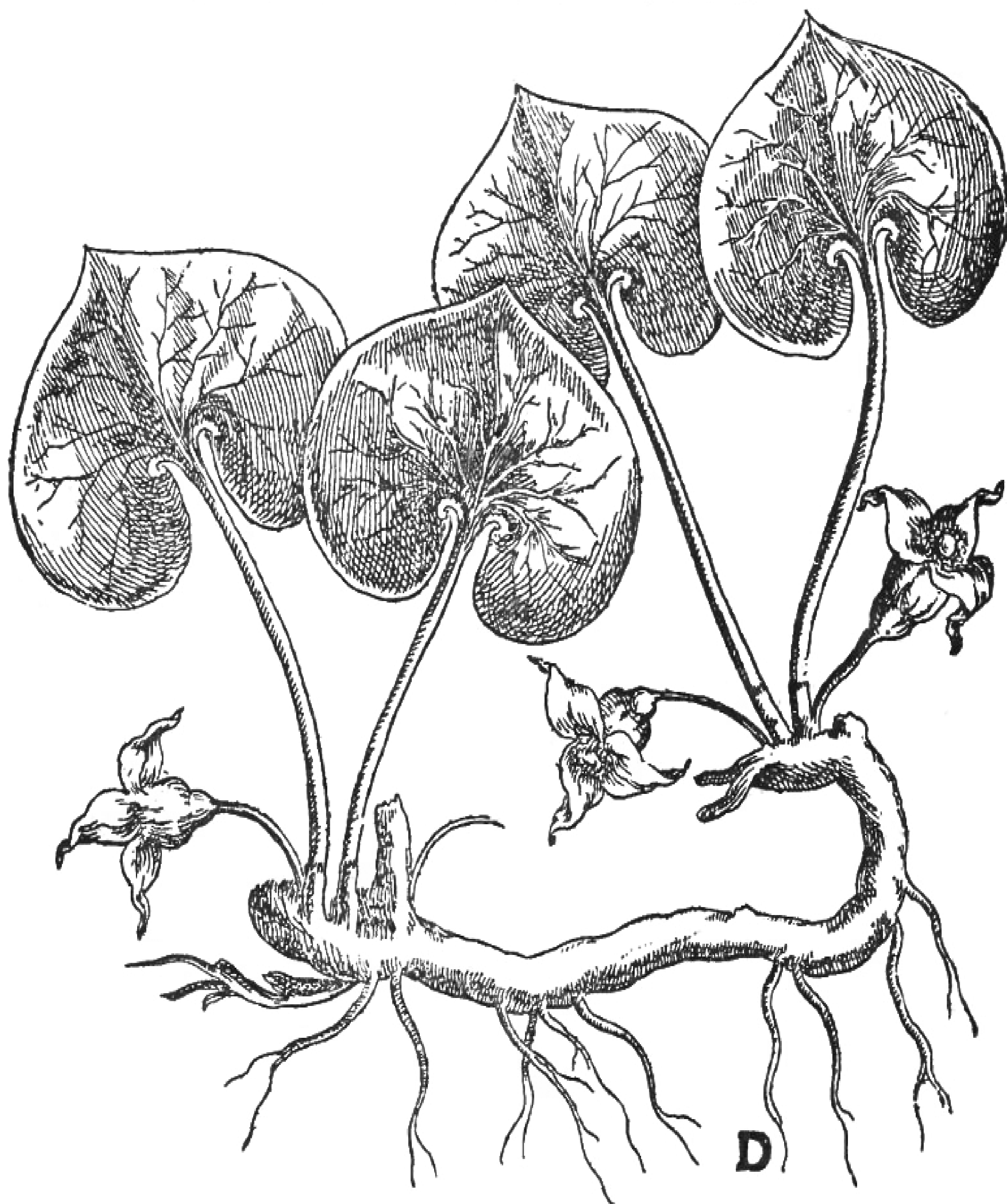
אמר ר"ז ויאות! הרי אתרוג עקרתה חנטו ולא עקרתה שנתו *אה"ן דאזלינן בתר לקיטה כירק--אבל "שנתו" הוא 15 בשבט*, וכאן עקרת שנתו ולא עקרתה חנטו.

רבי בון בר חייא בעי קומי רבי זעירא, מעתה שליש הראשון לשעבר שליש השני לבא! א"ל שליש הראשון קשה לבא מכיון שהוא בא מיד הוא גדל. אמר רבי בא באריס אומן יליף לה רבי זעירא. שמואל אמר: שיתין יומין שיתא עליי, שיתא יומין שיתין עליי!!! *ב60 יום גדל 6 עלים, עוד 6 יום גדל 60 עלים!*

תני רשב"ג אומר מן צאת עלין ועד הפגין נ' יום. מן הפגין ועד השיתין הנובלות נ' יום. מן שיתין הנובלות עד התאינים נ' יום. רבי אומר כולהן ארבעים יום
לקט תאנה ואינו יודע אימתי חנטה? אמר רבי יונה מונה מאה יומין למפרע אם חל לתוכן חמשה עשר בשבט והוא יודע אימתי חנטה.

אמרו לו והרי עמך בטבריא והן עושות לשנה אחת! אמר להן והרי עמכם בציפורין והן עושות לשתי שנים!

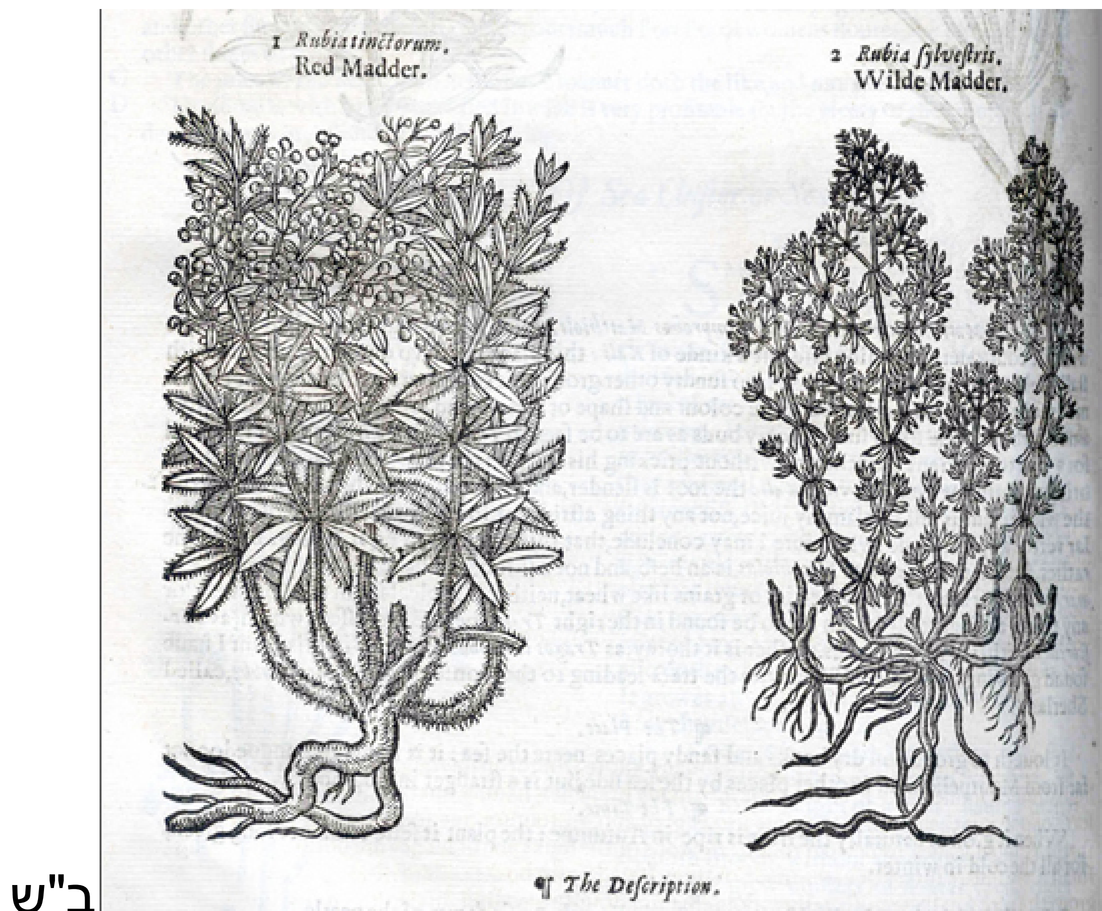
ASARON CANADENSE.

הלכה ב משנה הטומן את הלוף *מין זנגבילא שאוכלין שרשיו ועליו* בשביעית, רבי מאיר אומר לא יפחות מסאתים עד גובה שלושה טפחים וטפח עפר על גביו
וחכמים אומרים לא יפחות מארבעה קבין עד גובה טפח וטפח עפר על גביו וטומנו במקום דריסת בני אדם

לוף שעברה עליו שביעית,*והוא טמון בקרקע* רבי ליעזר אומר אם לקטו העניים את עליו לקטו, ואם לאו יעשה חשבון עם העניים.*שיתן להם מה שהוסיף השורש* רבי יהושע אומר אם לקטו עניים את עליו לקטו, ואם לאו אין לעניים עמו חשבון!

לוף של ערב שביעית שנכנס לשביעית*ואין עליו שום קדושה* וכן בצלים הקיצונים וכן פואה של עידית,

ב"ש

אומרים עוקרין אותן במארופות של עץ *דחיישי לעבודת קרקע*,
ובית הלל אומרים בקרדומות של מתכות
ומודים בפואה של צלעות שעוקרין אותן בקרדומות של מתכות

מאימתי מותר אדם ליקח לוף במוצאי שביעית? *לוודא שגדל אחר שביעית*רבי יהודה אומר מיד. וחכמים אומרים משירבה החדש:

גמרא הטומן את הלוף עד כדון לוף, בצלים? א"ר יונה היא לוף היא בצלים. אמר רבי יוסה מסתברא בבצלים אפילו פחות

מכאן מותר, דאינון שפין: *שהם נישופין*

לוף שעברה עליו שביעית כו' רבי אבהו בשם רבי יוחנן אתיא דרבי יהודה כרבי ליעזר, ודרבי יוסי כרבי יהושע. דתנינן תמן העניים אוכלין אחר הביעור אבל לא עשירים דברי רבי יהודא, רבי יוסי אומר אחד עניים ואחד עשירים אוכלין אחר הביעור.

רבי אימי בעי קומי ר"י מתני' עד שלא גזרו על הספיחים,*דאחר שגזרו על ספיחים, אסור לאכול שום ירק (הגדל בגינה)בשביעית* א"ל וכי בעלייה =*גזירת חכמים*הייתה?! סבר רבי אימי איסור ספיחים אינה תורה.

א"ר ירמיה בעלי לוף שוטה *שאין בו איסור ספיחין* היא מתניתא. אייתי רב הושעיא מתני' דבר קפרא מן דרומא ותני: עלי לוף ועלי בצלים, אית לך מימר עלי בצלים השוטין?!

???מילתי' דר' ירמי' אמרה דבר שיש לו ביעור =*עלי לוף* שנמצא בתוך דבר שאין לו ביעור,=*שורש לוף*, אין לו ביעור.*אינו חייב לבער את השורש* מה עבד לה ר' ירמיה? פתר לה בששיקף *הכה* בעלין ???

ר' יוסי פתר לה מתניתא ערב ר"ה השביעית, נטעו ערב ר"ה

השביעית, עשה ביציםbulb בשביעית, ודיכנו בשביעית *crushed the bulb or tuber*, עקרו במוצאי שביעית.=*בשנה השמינית* אין תימר דיכון כעיקור, כולו לעניים. אין תימר אין דיכון כעיקור, אין כולו לעניים. מספק יעשה חשבון עם העניים.

???הסבר לשיטת ר"א----ורב חזקי' מסביר שיטת ר"י???

רבי חזקיה פתר מתני' ערב ר"ה שביעית, נטעו לפני ר"ה שביעית, ועשה ביצה לפני שביעית, ודיכנו בשביעית, ועקרו בסוף שביעית, אין תימר דיכון כעקור, כולו לבעל הבית, אין תימר אין דיכון כעקור, אין כולו לבעל הבית, לפיכך אין לעניים עמו חשבון.

עשה בארץ שלש שנים, נותן לעניים רובע. שתי שנים, נותן לעניים שליש. שנה אחת, נותן לעניים מחצה.

רבי יוסה פתר מתני' לפני ר"ה שביעית, רבי חזקיה פתר מתני' ערב ר"ה שביעית. לוף של ערב שביעית כו'

רבי בון בר חייא בעא קומי ר' זעירא אף בשאר שני שבוע כן? והא תני היתה שניי' נכנסת לשלישי', אינו מדכנו ואינו מונע

ממנו מים בשביל שיהא מעשר עני. היתה שלישית נכנסת לרביעית מדכנו ומונע ממנו מים בשביל שיהא מעשר עני. הדא אמרה שדיכון כעיקור. רבי יוסי בשם רבי לא, תפתר שעקרן עד שלא צימחו:

וכן בצלים הקיצונים- קטינאי.*קייץ*

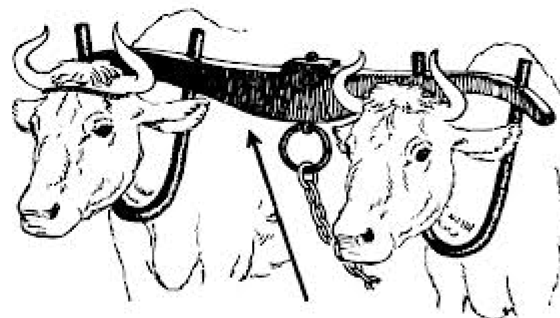
מודים בפואה של צלעות- פיטרה *גדל פראי*

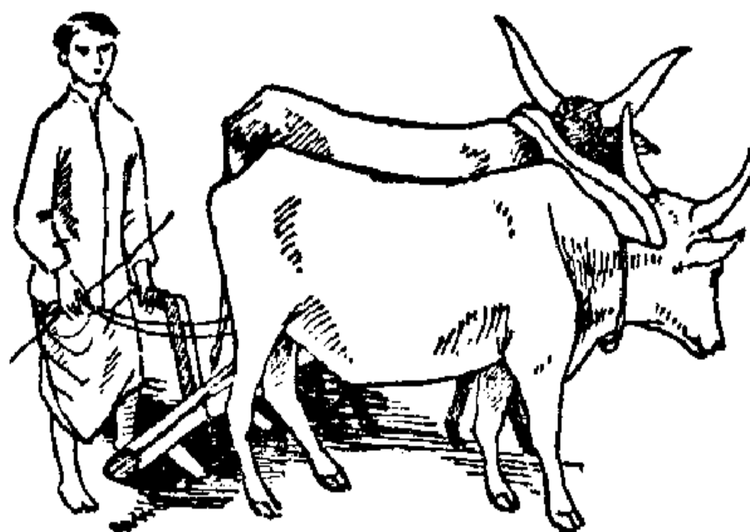
ותני עלה מקום שנהגו לחרוש יחרוש, לנכש ינכש:
מאימתי מותר אדם ליקח לוף כו'. מ"ט דרבי יודה? גזרו על הירק *איסור ספיחין* ולא גזרו על הלוף. מעתה אפילו בשביעית יהא מותר! בטמון אנן קיימינן, שלא ילך ויביא מן האיסור ויאמר מן הטמון הבאתי. *מיירי שמביא מוצאי שביעית מן הטמון בקרקע-שגדל ערב שביעית- אבל בשביעית עצמו אסרו, שלא...*

תני אמר ר' יודה: מעשה שהיינו בעין כושין ואכלנו לוף על פי רבי טרפון במוצאי החג של מוצאי שביעית. אמר לו רבי יוסי עמך הייתי ולא היה אלא מוצאי הפסח!

הלכה ג משנה אלו כלים שאין האומן רשאי למכרן בשביעית:

מחרישה וכל כליה, העול, והמזרה, והדקר, אבל מוכר הוא מגל יד ומגל קציר ועגלה וכל כליה.

זה הכלל: כל שמלאכתו מיוחדת לעבודתו, אסור. לאיסור ולהיתר, מותר.

היוצר מוכר חמש כדי שמן וחמש עשרה כדי יין שכן דרכו להביא מן ההפקר. אם הביא יותר מכאן מותר

ומוכר לעכו"ם בארץ ולישראל בחו"ל
בש"א לא ימכור לו פרה חורשת בשביעית, ובית הלל מתירין מפני שיכול לשוחטה

ומוכר לו פירות אפילו בשעת הזרע, ומשאיל לו סאתו אע"פ שהוא יודע שיש לו גורן.

ופורט לו מעות אע"פ שהוא יודע שיש לו פועלין. וכולן בפירוש אסורה:

גמרא אילו כלים כו'. אמר רבי יונה כיני מתניתא אילו כלים שאין האומן רשאי למוכרן בשביעית לחשוד על השביעית סתמן *אינו "חשוד"* מהו? וממה דתני לאיסור ולהיתר מותר, הדא אמרה סתמן מותר:

היוצר מוכר כו' וחש לומר שמא החליף? *שמא יחליף קנקני יין בקנקני שמן* אמר רבי יונה ניכרות הן אלו של יין ואלו של שמן. אמר רבי עולא אדרא דאילן חכימא,*עפר של אלו הכדים ניכרות...* ואדרא דאילין חכימא

מוכר לעכו"ם בארץ ואפילו יותר מכאן, ולישראל בח"ל אפי' מן הקנוי בארץ:

ב"ש אומרים כו'. תני המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן רב אמר מקח טעות הוא ושמואל אמר יכול הוא מימיר לשחיטה מכרתיו לך! מה אנן קיימין? אם בשמכרו לאריס ד"ה לחרישה מכר, אם בשמכרו לטבח, ד"ה לשחיטה מכר! אלא כי נן קיימין בשמכרו לסירסור. רב אמר מקח טעות הוא שמואל אמר יכול הוא מימר לשחיטה מכרתיו לך
מחלפא שיטתיה דרב מחלפא שיטתיה דשמואל. דאיתפלגון: מכרה לו ביובל עצמו רב אמר קנה ויוצא מידו ביובל, שמואל אמר לא קנה מחלפא שיטתיה דרב תמן אמר קנה וכא הוא אמר לא קנה תמן ביובל מפורסם הוא ברם הכא מקח טעות הוא. מחלפא שיטתי' דשמואל תמן הוא אמר לא קנה וכא הוא אמר קנה! לאיזה דבר מכרה לו לא לזריעה?! ברם הכא יכול הוא מימר ליה לשחיטה מכרתיו לך

רב כב"ש ושמואל כב"ה. רב כב"ש ושמואל כב"ה? רב כב"ש ואפי' יסבור כב"ה, לית אורחא משאת'*כי אין דרך להשהותה 30 יום?!* תלתין יומין, ויתין תלתלתי יומי לא מקח טעות?! ושמואל כב"ה, ואפי' יסבור כב"ש, לית אורחא דבר נשא מיכוס תורא רדייא?! *וכי אין דרך לשחוט שור העומד לחרישה?!*

ר' אחא רבי תנחום בר חייא בשם ר' יוחנן השאיל לו סאתו ובא ומצאו מודד בה אינו זקוק לו, כ"ש במשכירה לו:

הלכה ד משנה משאלת אשה לחבירת' החשודה על השביעית נפה וכברה וריחיים ותנור אבל לא תבור ולא תטחון עמה

אשת חבר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה אבל משתטיל את המים לא תגע אצלה שאין מחזיקין ידי עוברי עבירה

וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום
ומחזיקין ידי עכו"ם בשביעית אבל לא ידי ישראל
ושואלין בשלומן מפני דרכי שלום:

גמרא רבי זעירא בעי קומי רבי מנא מתניתא בסתם אבל במפרש לא א"ל וסתמו לאו כפירושו הוא אני אומר נפה לספור בו מעות כברה לכבור בה חול ריחיים לטחון בו סממנין תנור לטמון בו אונין של פשתן

רבי פינחס בעי במה קנסו במקום שזורעין ואוכלין,*קנסו בין על אדם העובר על זריעה, בין על אכילת ספיחין* או במקום שזורעין ולא אוכלין? מה נפק מביניהון? ראו אותו לוקח מן הסידקי, אין תימר במקום שזורעין ואוכלין ראו אותו לוקח מן הסידקי אסור. אין תימר במקום שזורעין ולא אוכלין, ראו אותו לוקח מן הסדקי מותר???*אים קנסו אף העובר על אכילת פירות שביעית--אף שברור שאין זו פירות שזרע בעצמו, יש לקנוס*

רבי יוסי בר חנינא בעי על כל פרקא איתאמרת *וכולם לא אמרו...דרכי שלום* או על הדה הלכתא איתאמרת? רבנן דקיסרין בשם רבי יודא בר סוטם מן מה דלא תנינן בגיטין אלא הדא הלכתא, הדא אמרה על הדא הלכתא אתאמרת

תמן תנינן נחתום שהוא עושה בטומאה לא לשין ולא עורכין עמו ותני עלה לא בוררין ולא טוחנין ולא מרקדין עמו והכא הוא אמר הכין! אמר רבי לא כאן לחולין כאן לתרומה. אית לך מימר נחתום בתרומה?!
חברייא אמרי כאן בלותת וכאן בשאינו לותת

מתניתא מסייע לחברייא אבל משתטיל מים לא תגע אצלה שאין מחזיקין ידי עוברי עבירה

וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום רבי חייא ורבי אימי חד אמר חרוש לה טבאות ואנא נסב לה מנך בתר שמיטתא.
וחרנא אמר איישר. מאן דאמר טבאות, מה שואלין בשלומן? איישר. מאן דאמר לעכו"ם איישר, מה שואלין בשלומן ישראל? שלום עליכם.
דלמא*מעשה שהיה* רבי חיננא בר פפא ור' שמואל בר נחמני עברון על חד מחורשי שביעית א"ל רבי שמואל בר נחמן איישר א"ל רבי חיננא בר פפא ולא כן אולפן רבי (תהלים קכט) ולא אמרו העוברים ברכת ה' עליכם שאסור לומר לחורשי שביעית איישר א"ל לקרות אתה יודע לדרוש אין אתה יודע ולא אמרו העוברים אלו עובדי כוכבים שעוברין מן העולם ולא אמרו לישראל ברכת ה' עליכם מה ישראל אומרת להן ברכנו אתכם

בשם ה' לא דייכם שכל הברכות הבאות לעולם בזכותינו ואין
אתם אומרים לנו באו וטלו לכם מן הברכות האילו ולא עוד
אלא שאתם מגלגלין עלינו פיסים וזימות וגלגוליות וארנוניות:

פרק ששי

הלכה א משנה שלש ארצות לשביעית כל שהחזיקו עולי בבל
מארץ ישראל עד גזיב, לא נאכל ולא נעבד
כל שהחזיקו עולי מצרים מגזיב ועד הנהר ועד אמנה, נאכל
אבל לא נעבד *אוכלין פירות שביעית (ואין איסור ספיחין)*

אבל אסור בעבודת הארץ. מן הנהר ומאמנה ולפנים, נאכל ונעבד:=*חו"ל*

גמרא כתיב (דברים יב) אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ. בארץ אתם חייבים לעשות ואי אתם חייבים לעשות בחוצה לארץ. עדיין אנו אומרים מצות שהן תלויות בארץ אינן נוהגין אלא בארץ, יכול אפילו מצות שאינן תלויות בארץ לא יהו נוהגות אלא בארץ? ת"ל (דברים יא) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וחרה אף ה' בכם וגומר ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם. מה אית לך? כגון תפילין ותלמוד תורה מה תפילין ותלמוד תורה שאינן תלויות בארץ נוהגין בין בארץ בין בח"ל אף כל דבר שאינו תלוי בארץ יהא נוהג בין בארץ בין בח"ל

מעתה משגלו יהו פטורין?*אף לאחר שחזרו בימי עזרא* כתיב (נחמיה ח) ויעשו כל הקהל הבאים מן השבי סוכות וישבו בסוכות כי לא עשו מימי ישוע בן נון. ולמה "ישוע"? רבי הלל בריה דרבי שמואל בר נחמן פגם הכתוב צדיק בקבר, מפני כבוד צדיק בשעתו, הקיש ביאתן בימי עזרא לביאתן בימי יהושע מה ביאתן בימי יהושע פטורים היו ונתחייבו אף ביאתן בימי עזרא פטורים היו ונתחייבו

ממה נתחייבו? רבי יוסי בר חנינא אמר מדבר תורה נתחייבו

הדא הוא דכתיב (דברים ל) והביאך ה' אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה הקיש ירושתך לירושת אבותיך מה ירושת אבותיך מדבר תורה אף ירושתך מדבר תורה. והטיבך והרבך מאבותיך אבותיך פטורים היו ונתחייבו ואתם פטורים הייתם ונתחייבתם. אבותיכם לא היה עליהם עול מלכות ואתם אע"פ שיש עליכם עול מלכות.*פרס* אבותיכם לא נתחייבו אלא לאחר ארבע עשרה שנה שבע שכיבשו ושבע שחילקו אבל אתם כיון שנכנסתם נתחייבתם. אבותיכם לא נתחייבו עד שעה שקנו כולה אבל אתם ראשון ראשון קונה ומתחייב!

א"ר אלעזר מאליהן=*מדרבנן* קיבלו עליהן את המעשרות. מה טעם? (נחמיה ז) בכל זאת אנו כורתים אמנה וכותבים ועל החתום שרינו לויינו וכהנינו. מה מקיים ר"א ואת בכורות בקרנו וצאנינו?*הא וודאח חייבין מדאו'!* מכיון שקיבלו עליהן דברים שלא היו מחוייבים עליהן אפילו דברים שהיו מחוייבים עליהן העלה עליהן כאילו מאיליהן קבלו עליהן! מה מקיים רבי יוסי ב"ר חנינא ובכל זאת... מכיון שקיבלו עליהן בסבר פנים יפות העלה עליהן הכתוב כאילו מאיליהן קבלו עליהן. מה מקיים ר"א "מאבותיך" פתר לה לעתיד לבא. דאמר רבי חלבו שמעון בר בא בשם ר' יוחנן אבותיך ירשו ארץ של שבעת עממין ואתם עתידין לירש של עשר עממים תלתי חורנייתא אילן אינון את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני ר"י אומר ערביי' שלמייא

נבטייא רבי שמעון אומר אסיא ואספמיא ודמשק ראב"י אומר אסייא וקרתיגנא ותורקי רבי אומר אדום ומואב וראשית בני עמון מאבותיך אבותיך אע"פ שנגאלו חזרו ונשתעבדו אבל אתם משאת' נגאלים עוד אין אתם משתעבדין מה טעם (ירמיהו ל) שאלו נא וראו אם יולד זכר כשם שאין הזכר יולד כך אתם משאתם נגאלין עוד אין אתם משתעבדין

המהלך מעכו לכזיב, מימינו למזרח הדרך טהורה משום ארץ העמים וחייבת במעשרות ובשביעית עד שתוודע לך שהיא פטורה. משמאלו למערב הדרך, טמאה משום ארץ העמים ופטורה מן המעשרות ומן השביעית, עד שתוודע לך שהיא חייבת, עד שהוא מגיע לכזיב.*שהיא פטורה* רבי ישמעאל בר"י משום אביו עד לבלב.
עכו עצמה מה היא? רבי אחא בר יעקב בשם רבי יאמי מן תרין עובדוי דרבי, אנן ילפין עכו יש בה א"י ויש בה ח"ל

רבי הוה בעכו חמתון אוכלין פיתא נקיי' אמר לון מה אתון לתין?! אמרו ליה תלמיד אחד בא לכאן והורה לנו על מי ביצים שאין מכשירין, ואנן שלקין ביעין ולתין במיהון!! סברין מימר מי שלק של ביצים! ולא אמר אלא מי ביצים עצמן. אמר רבי יעקב בר אידי מאותה שעה גזרו שלא יהא תלמיד מורה הורויה רבי חייא בשם רב הונא תלמיד שהורה אפי' כהלכתא

אין הוראתו הורייה תני תלמיד שהורה הלכה לפני רבו חייב מיתה תני בשם ר"א לא מתו נדב ואביהו אלא שהורו בפני משה רבן מעשה בתלמיד א' שהורה לפני רבי אליעזר רבו אמר לאימא שלום אשתו אינו יוצא שבתו ולא יצא שבתו עד שמת אמרו לו תלמידיו רבי נביא אתה אמר להן לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך אני מקובל שכל תלמיד המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה תני אסור לתלמיד להורות הלכה בפני רבו עד שיהי' רחוק ממנו י"ב מיל כמחנה ישראל ומה טעם (במדבר לג) ויחנו על הירדן מבית הישימות עד אבל השיטים וכמה הן י"ב מיל כהדא רבי תנחום בר חייא הוה בחפ' והוון שאלין ליה והוא מורה שאלין ליה והוא מורה אמרין ליה ולא כן אולפן רבי שאסור לתלמיד להורות הלכה לפני רבו עד שיהא רחוק ממנו י"ב מיל כמחנה ישראל. והא רבי מנא רבן יתיב בציפורין אמר לון ייתי דלא ידעית*יבא עלי שלא ידעתי!* מן ההיא שעתה לא הורי ...*אלמא עכו כא"י (אסור לטמאות הפירות)*

רבי הוה בעכו חמי חד בר נש סלוק מן כיפתא ולעיל, *עלה מן ה"כפה" ולמעלה* א"ל ולית את בריה דפלן כהנא לא הוה אבוך כהן?! א"ל עיניו של אבא היו גבוהות ונשא אשה שאינה הוגנת לו וחילל את אותו האיש: ...*אלמא יש בו מקומות טמאים*

תחומי א"י כל שהחזיקו עולי בבל פרשת חומת מגדול שיר ושינא דרור ושורא דעכו וקציריא דגלילא וכברתה ובית זניתה וקובעיא ומילתא דכור ובירייא רבתא תפנית וספנתה מחרתה דייתיר וממציא דאבהתא וראש מי געתן וגעתן עצמה מי ספר ומרחשת ומגדול חרוב ואילים רבתא ונוקבתא דעיון ותיקרת ברכה רבא ובר סנגרא ותרנגולא עילאה דלמעלן מקיסרין וטרכונא דמתחם לבוצרה ומלח דזרכאי וגומרין ובית סבל וקנת ורפיח דחגרא ודרך הגדולה ההולכת למדבר חשבון ויבקא ונחלא דזרד ויגר שהדות' ורקם רגיעה וגניא דאשקלון. אשקלון עצמה? רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא מן מה דתני גנייא דאשקלון *גינה של אשקלון* הדא אמרה אשקלון כלחוץ.

רבי סימן בשם חולפייא: רבי רבי ישמעאל ב"ר יוסי ובן הקפר, נמנו על אויר אשקלון וטימאוהו ***הגה*** מפי רבי פינחס בן יאיר. דאמר יורדין היינו לסירקייא של אשקלון ולוקחין חיטין ועולין לעירנו וטובלין ואוכלין בתרומתינו.

למחר נמנו עליה לפוטרה מן המעשרות. משך רבי ישמעאל ב"ר יוסי את ידיו מסתמך על בן הקפר, א"ל בני למה לא אמרת לי מפני מה משכת את ידך ממנו, הייתי אומר לך!! אתמול אני הוא שטמאתי אני הוא שטהרתי, ועכשיו אני אומר שמא נתכבשה מדבר תורה והיאך אני פוטר' מדבר תורה!!

אימתי היא טמאה משום ארץ העמים?*כשגזרו חכמים על עיר שהיא טמיאה* אמר רבי סימון משתשהא הגזירה ארבעין יומין. א"ר ירמיה ולא בטעות אנו מחזיקין?! אלא מיד היא טמאה משום ארץ העמים.
אמר רבי מנא לא כן אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא מן מה דתני גנייא דאשקלון הדא אמרה אשקלון כלחוץ, וכי צור אינו אסור לילך שם?! והקונה שם אינו מתחייב?! דלא תסבור מימר אוף הכא כן, *שאע"פ שאסור ללך שם--חייב במעשרות* לפיכך נמנו עליה לפוטרה מן המעשרות

ר' סימון ורבי אבהו הוון יתיבון אמרי הא כתיב (שופטים א) וילכוד יהודה את עזה ואת גבולה! ליתי עזה.*אין זה אותו "עזה"* את אשקלון ואת גבולה! ליתי אשקלון. מעתה ההן נחל מצרים ליתי נחל מצרים!!

אמר ריב"ל כתיב (שופטים יא) ויברח יפתח מפני אחיו וישב בארץ טוב זו סיסיתא ולמה נקרא שמו טוב שפטור מן המעשרות ר' אימי בעי ולא מבעלי מיסין הן?!*כיון שמשלמים "מיסין" הרי הם בכלל א"י!* סבר רב אימי כמי שנתכבשו.
דאמר רבי שמואל שלש פרסטיניות *אגרות* שלח יהושע לארץ ישראל עד שלא יכנסו לארץ מי שהוא רוצה להפנות יפנה

להשלים ישלים לעשות מלחמה יעשה גרגשי פינה והאמין לו להקב"ה והלך לו לאפריקי (מלכים ב יח) עד בואי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם זו אפריקי גבעונים השלימו (יהושע י) וכי השלימו יושבי גבעון את ארץ ישראל שלושים ואחד מלך עשו מלחמה ונפלו

מפני מה לא גזרו על אותו הרוח שבגדריקו? ר' סימן בשם רבי יהושע בן לוי מפני שנוויה רע.*אין מקום טוב לגור שם-- ולא הוצרכו לגזור* עד היכן? רבי חנן בשם רבי שמואל בר רב יצחק עד נחל מצרים. והרי עזה נויה יפה? פשפשה????

אמר רבי יוסי שאלית לרבי אחא ושרא. ר' זעירא הוה אזיל לחמתא דפחל והוה חמי גרמיה יהב מבר מדקלייא דבבל, שלח שאול לר' חייא בר ווא לתרי בנוהי דר' אביתר דדמא, אמרין ליה נהיגין כהנייא מטיא עד תמן *נוהגין הכהנים לבא עד שם*

כהנייא שאלון לר"י אהן חוטא =*גבול* דנייא אמר לון ר' יוחנן בשם ר' חוניה דברת חוורין נהגין כהניי' מטיי עד דריי, וההן חוטא דבוצרייא עד דפרדיסא.

???אמר ר' אבהו יש עיירות של כותי' שנהגו בהן היתר

הכהנים ליכנס שם מימי יהושע בן נון, והן מותרות.*אע"פ שהם חו"ל* רבי יוסי בעי מעתה לא יחושו כהנים על חלתן, ואנן חמיין רבנן חששין *נוהגין בו תורת חלת א"י!* אמר רבי יודה בן פזי לא בגין מילתא דאת אמרת, אלא בגין דלא חלטתון מלכותא בידא *מעולם לא הוחלט מידי הכותים וע"כ לא גזרו בו טו' ???*

רבי יוסי שמע דאתת אימיה לבוצרה, שאל לרבי יוחנן מהו לצאת? א"ל אם מפני סכנת דרכים צא אם משום כבוד אמך איני יודע. אמר רבי שמואל בר רב יצחק עוד היא צריכה לרבי יוחנן, אטרח עלוי ואמר אם גמרת לצאת תבא בשלום! שמע רבי ליעזר ואמר אין רשות גדולה מזו! *אלמא בצרה א"י!*

ר"ש בן לקיש שאיל לרבי חנינא הקונה בעמון ומואב מהו? אמר ליה אני לא שמעתי מר"ח הגדול אלא מפרשת אשקלון ולחוץ. וקשיא דהוא שאיל ליה הדא ואמר ליה הדא?! אלא בגין דלית רבי חנינא אמר מלה דלא שמע מן יומוי, ובגין דלא מפיקתיה ריקן בגין כן שאל ליה הדא ומגיב ליה הדא *מעולם לא אמר דבר שלא שמע מימיו-גם לא רצה להשיבו ריקם...*

ר"ש בן לקיש אזיל לבוצרה, אתון לגביה, אמר ליה חמי לן בר נש דריש דיין ספר חזן עביד כל צורכינן! חמי חד בבלייא, א"ל

חמית לך חד אתר טב! אתא לגבי רבי יוחנן א"ל מן בבל לבבל... אמר רבי יעקב בר אבא מן מה דאמר רבי יוחנן "מן בבל לבבל" הדא אמרה הקונה שם אינו מתחייב. וכי צור אינו אסור לילך שם, והקונה משם אינו מתחייב?!

אשכח תני סימן לעמון ומואב ולארץ מצרים, שתי ארצות אחת נאכלת ונעבדת, ואחת נאכלת ולא נעבדת. סבר ר"י מימר את בצר במדבר. שאל לר"ש בן לקיש, בצר= בוצרה

רבי יצחק בר נחמן ר"ש בן לקיש שאל לרבי חנינא, הקונה מעמון ומואב מהו? אמר ליה קשיתה קומי רבי יסא לית עמון ומואב דמשה אמר רבי מנא קשיתה קומי רבי חגיי לית עמון ומואב דמשה לית עמון ומואב דרבי אליעזר בן עזריה

א"ר יוסי בר בון כתיב (במדבר יב) כי חשבון עיר סיחן מלך האמורי היא. צריכה לרבי שמעון*מיבעי ליה* טהרה מיד סיחון ועוג,*כיון שנכנסו סיחון, הותר לקחתה מיד עמון* אי לא טהרה? אין תימר טהרה, חייבת. אין תימר לא טהרה, פטורה.*דאסור לכבשה ואינו בכלל א"י* א"ר תנחומא (דברים יב) החל רש לרשת את ארצו עשיתי את ארצו חולין לפניך!

רבי חונה בעי משרי ההן יבלונה. אתא לגביה רבי מנא א"ל

הא לך חתום! ולא קיבל עילוי מיחתם.*שחשש לאיסור*. למחר קם עמיה רבי חייא בר מדייא א"ל יאות עבדת דלא חתמת, דרבי יונה אבוך הוה אמר אנטונינוס יהבה לר' תרין אלפין דשנין באריסות, לפיכך נאכל אבל לא נעבד כסוריא, ופטור מן המעשרות מפני שהיא כשדות עכו"ם.

רב הונא אמר כיני מתני' מגזיב עד הנהר, מגזיב עד אמנה.

תני איזו היא ארץ ואיזה הוא ח"ל? כל ששופע מטורי אמנה לפנים ארץ ישראל מטורי אמנה ולחוץ ח"ל. הנסים שבים,*איי הים* את רואה אותן כאלו חוט מתוח מטורי אמנה עד נחל מצרים מהחוט ולפנים ארץ ישראל מהחוט ולחוץ חוץ לארץ רבי יודה אומר כל שהוא כנגד א"י הרי הוא כא"י שנאמר (במדבר לד) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול שבצדדין מהן את רואה אותן כאלו חוט מתוח מקלפריא ועד ים אוקיינוס מחוט ולפנים א"י מחוט ולחוץ ח"ל
אמר רבי יוסטא בר שונם לכשיגיעו הגליות לטורי אמנה הן עתידות לומר שירה מה טעם? (שיר השירים ד) תשורי מראש אמנה:

הלכה ב משנה עושין בתלוש בסוריא אבל לא במחובר

דשים וזורין ודורכין ומעמרין אבל לא קוצרים ולא בוצרים ולא מוסקין

כלל אמר רבי עקיבה כל שכיוצא בו מותר בארץ *שיש "איזה אופן" שמותר* עושים אותו בסוריא*:כדרכו*

גמרא עושים בתלוש בסוריא כו'. אמר רבי אבהו שלא יהו הולכים ומשתקעין שם*.ע"כ אסרו עבודת מחובר* בתלוש למה הוא מותר? מן גו דו חמי רווחא קריב, לא נפק.

רבי יוסי ב"ר בון בעי קומי רבי מנא מהו לטחון עם העכו"ם בארץ א"ל מתניתא אמרה שהוא אסור דתנינן עושים בתלוש בסוריא אבל לא במחובר. הא בארץ אפילו בתלוש יהא אסור!

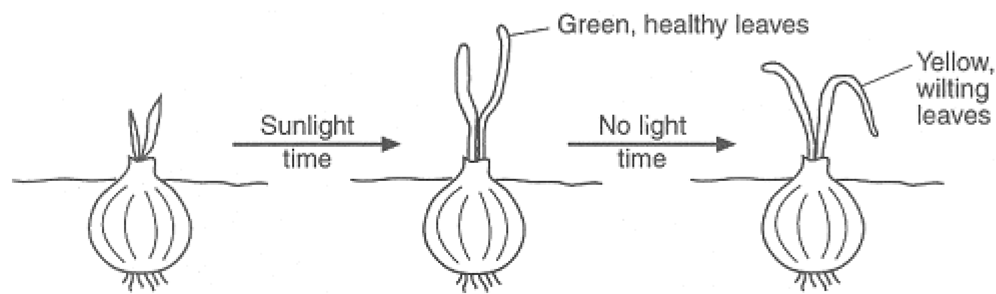
מקום שהוא נאכל ולא נעבד,*=סוריא* מהו להשכיר בהמתו שם? רבי לוי צובריא שאל לרבי יצחק ולרבי אימי ואסרון. רבי הושעיא יהב לעממיא פריטין, *נתן לגויים פרוטות שיתנו לו פירות שביעית--ולא רצה לקבלם תמור השכרת בהמתו* לא משום דהוא אסור, אלא שלא ליחד בהמתו עם העכו"ם.

ומה נן קיימים? אם בפירות ששית שנכנסו לשביעית אפילו

בארץ מותר! אם בפירות שביעית שיצאו למוצאי שביעית לחרוש מותר ולקצור אסור?! אלא כי אנן קיימין בפירות שביעית בשביעית.

רבי חנינא אזל לצור ואסר לון הדא אשקייתה.*להשקות אילנות* שמע רבי יוסי ואמר ויאות! והדא לא כמחובר היא! *ע"כ אסור אף בצור* והא תנינן משקין בית השלחין במועד ובשביעית!! אמר רבי יודן לזרעים שבו.*זרעים שיש שם מערב שביעית* רבי מנא בעי מעתה יהא מותר לחרוש להן?!!!

הלכה ג משנה בצלים שירדו עליהם גשמים וצימחו,

אם היו העלין שלהן שחורין אסורים. הוריקו הרי אלו מותרים

רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר אם אינן יכולין להתלש בעלין שלהן, כנגד כן מוצאי שביעית מותרין:

גמרא כיני מתניתא: שחורין אסורין וירוקין מותרין

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: בצל שעקרו ושתלו מכיון שהשחיר מתעשר לפי כולו

רבי חייא בשם רבי יוחנן: בצל שעקרו ושתלו מכיון שהשריש מתעשר לפי כולו.
ולא שנייא בין שעקרו בשביעית ושתלו במוצאי שביעית, בין שעקרו בערב שביעית ושתלו בשביעית

רבי זירא אמר מכיון שרבה עליו החדש מותר

רבי לא רבי אימי תרוויהון אמרין אסור

מתניתא פליגא על רבי לא ועל רבי אימי. דתני זה הכלל שהיה ר"ש אומר משום רבי יהושע כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומע"ש והקדש וחדש לא נתנו להן חכמים שיעור אלא מין במינו בכל שהוא ושאינו במינו בנותן טעם. וכל דבר שאין לו מתירין כגון תרומה וחלה וערלה וכלאים נתנו להן חכמים שיעור מין במינו ושלא במינו בנותן טעם. התיבון הרי שביעית הרי אין לה מתירין ולא נתנו לה חכמים שיעור! אמר להן לא אם אמרתם בשביעית שאינה אוסרת כל שהו אלא בביעור, אבל לאכילה בנותן טעם.*אלמא אין כל שהוא אוסרת כולה באכילה!* מה עבדין לה רבי הילא ורבי אימי? פתרן לה

בעירובין, אבל בגידולין חומר הוא בגידולין.*כולו אסור באכילה* דאמר רבי זעירא בשם רבי יונתן בצל של כלאי הכרם שעקרו ושתלו אפילו הוסיף כמה אסור שאין גידולי איסור מעלין את האיסור =*אין גידולי היתר מעלין את האיסור*

מתניתא פליגא על רבי זעירא: דתנינן גידולי תרומה תרומה וגידולי גידוליהן חולין אבל טבל ומעשר ראשון וספיחי שביעית ותרומת מעשר והמדומע והביכורין גדוליהן חולין. ותני עלה במה דברים אמורים בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה גידולי גידולין אסורין. מה עבד לה ר' זעירא? פתר לה בקדושת שביעית בביעור. אבל לאכילה, כיון שרבה עליו החדש מותר *כ חייב בביעור אבל אינו אסור באכילה כירקות שביעית*

רבי אבהו על לארבל ואתקבל גבי אבא בר בנימין אתון ושאלין ליה באילין בוצלייא, והורי לון כהדא דר' זעירא מכיון שרבה עליו החדש מותר. חמתון סמיכין עלוי אמר לון אני לא אמרתי אלא במורכנין*שהכה את הבצלים מערב שביעית* אמר רבי יודא בן פזי אנא ידע ראשה וסופה, כד דשמע רבי לא ורבי אימי פליגין, שרע מינה:*כאשר שמע שיש חולקין, נטה מלהורות היתר*

הלכה ד משנה מאימתי מותר אדם ליקח ירק במוצאי שביעית? משיעשה כיוצא בו. עשה הבכיר התיר האפל

רבי התיר ליקח ירק במוצאי שביעית מיד

אין מוציאין שמן שריפה ופירות שביעית מהארץ לחוצה לארץ

אמר רבי שמעון בפירוש שמוציאין לסוריא ואין מוציאין חוצה לארץ

ואין מביאין תרומה מחוצה לארץ לארץ אמר רבי שמעתי בפירוש שמביאין מסוריא ואין מביאין מחוצה לארץ:

גמרא בראשונה היה ירק אסור *להביא מחו"ל אף לערי הגבול* בספרי ארץ ישראל, התקינו שיהא הירק מותר בספרי ארץ ישראל, אעפ"כ היה אסור ליקח ירק במוצאי שביעית מיד,*לפני זמן שאפשר שיעשו (ייבוא מחו"ל היה אסור???)* רבי התיר ליקח ירק במוצאי שביעית מיד, בר מן קפלוטא. מה עבדין ליה ציפוראי? אלבשוניה סקא וקיטמא ואייתוניה קומי רבי, אמרין ליה מה חטא דין מן כל ירקא?... ושרא ליה לון

עולא בר ישמעאל בשם רבי חנינא רבי ורבי יוסי בר רבי יהודה נחתון לעכו ואתקבלון גבי רבי מנא אמר להו רבי עשה לנו לפס אחד של ירק! עבד ליה קופד *בשר* למחר אמר ליה עשה לנו לפס אחד של ירק עבד לון תרנגולתא... אמר רבי ניכר הוא זה שהוא מפתח של שמואל*??סמאל=מלאך רק* אמר רבי יוסי בר רבי יהודה אפילו מפתח של שמואל אינו *לא תאמר כן..* ולמה עבד כן דו תלמיד מן תלמידוי דרבי יודא דרבי יודא אמר הירק אסור בספרי ארץ ישראל, כד אתא לגביה תני לה עובדא, א"ל צריך הויתה עביד כוותין!

תמן תנינן מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לווי ותני עלה הנודר מן הירק בשביעית אסור אף בירקות שדה תני רבי קריספא בשם רבי חנניא בן גמליאל ואמר טעמא הדא דתימר עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ אבל משהתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ היא שביעית היא שאר שני שבוע

רבי יוסי בר חנינא אמר עולשין חשובות הן לטמא טומאת אוכלין בשביעית הדא דתימר עד שלא התיר רבי אבל משהתיר רבי היא שביעית היא שאר שני שבוע

הוון בעון מימר לא פליגין אשכח תני רבי יודה אמר עד גזיב ר"ש אומר עד אמנה תני פירות הארץ שיצאו חוצה לארץ מתבערין במקומן דברי ר"ש ר"ש בן אלעזר אומר מביאן לארץ ומבערן דכתיב (ויקרא כה) בארצך תהיה כל תבואתה לאכול אמר רבי יעקב בר אחא הורי רבי אימי כהן תניא קמיא לקולא אמר רבי הילא ובלבד שלא יעבירם ממקום למקום

תמן תנינן אריסטון הביא בכורים מאספמיא וקיבלו ממנו. ויביא תרומה? אמר רבי הושעיא ביכורים באחריות בעלים. תרומה אינה באחריות בעלים, אם אמר את כן *שמביא מחו"ל* אף הן מרדפים אחריהם לשם *חוששין שהכהנים ירדפו אחריו ויצאו מא"י לחו"ל*

פרק שביעי

הלכה א משנה כלל גדול אמרו בשביעית כל שהוא מאכל אדם ומאכל בהמה וממין הצובעין ואינו מתקיים בארץ יש לו שביעית *אסור בסחורה או לאבדו* ולדמיו שביעית, יש לו ביעור *חייב לבערו מן העולם בעת הידוע* ולדמיו ביעור. ואיזה זה? עלה הלוף השוטה ועלה הדנדא העולשין והכרישין הרגילא ונץ החלב.

ציור של הרגילא ונץ החלב

ומאכל בהמה- החוחים והדרדרין

וממין הצובעין- ספיחי איסטיס והקוצה יש להן שביעית ולדמיהן שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור

עוד כלל אחר אמרו כל שהוא מאכל אדם ומאכל בהמה וממין הצובעין ומתקיים בארץ יש לו שביעית ולדמיו שביעית אין לו ביעור ולא לדמיו ביעור איזה זה עיקר הלוף השוטה ועיקר

הדנדא הערקבלין והחלבצים והבוכריא

ומן הצובעים הפואה והרכפא יש להן שביעית ולדמיהן שביעית אין להן ביעור ולדמיהן ביעור ר' מאיר אומר דמיהן מתבערין עד ר"ה אמרו לו להן אין ביעור קל וחומר לדמיהן

קליפי רימון והנץ שלו קליפי אגוזים והגלעינין, יש להן שביעית ולדמיהן שביעית

הצבע צובע לעצמו. לא יצבע בשכר שאין עושין סחורה בפירות שביעית

ולא בבכורות ולא בתרומות ולא בנבלות ולא בטריפות ולא בשקצים ולא ברמשים

ולא יהא לוקח ירקות שדה ומוכר בשוק אבל הוא לוקט ובנו מוכר על ידו, לקח לעצמו והותיר מותר למוכרו

לקח בכור למשתה בנו או לרגל ולא צריך לו מותר למוכרו צידי חיה עופות ודגים שנתמנה להן מינין טמאין מותר למוכרן ר' יהודה אומר אף מי שנתמנה לו לפי דרכו לוקח ומוכר ובלבד שלא תהא אומנתו לכך וחכמים אוסרין:

גמרא צביעין לאדם מהו שיהא עליהן קדושת שביעית? נישמענא מן הדא לכם כל שהוא צורך לכם. ותני עלה כגון אכילה ושתיה וסיכה וצביעה, יצאת מלוגמ' שאינה אלא לחולין, יצאת אלונתין *מין רפואה שעושין מעלי גפנים* שאינה אלא לתפילין,*טפילין=ילדים קטנים* רבי יונה בעי ולמה יצאת מלוגמא שאין עליה קדושת שביעית, והתני דן וצר וזרע איסטיס *שגדל בשביעית* שזורעין אותן במוצאי שביעית, קדושת שביעית חלה עליהן.*אלמא שביעית חל גם על צמחים העומדים לצבע!* מיי כדון? לכם השוה לכולכם

רבי יוסי בשם רבי לא, שמע מן הדא: "תהיה"- אף להדלק' הנר ולצבוע בה צבע. ולא נמצא מאבד את אוכלי בהמה?! תיפתר בצביעין לאדם.*אלמא צמח שעומדת רק לצבע (אדם) יש עליה קדושת שביעית!* אמר רבי מנא תיפתר באוכלי בהמה לאדם

ולית שמע מיניה כלום *מדחה, שמא איירי באוכלי בהמה-שחל עליה ק"ש-ואעפ"כ מותר להשתמש בו לצורך צבע אדם (ואין לחשוש משום "איבוד אוכל בהמה")*

צבעין לבהמה מהו שיהא עליהן קדושת שביעית? נשמיענא מן הדא: עיקר הוורד ועיקר האנה ועיקר האוג אין בהן קדושת שביעית

מיני כביסות מהו שיהא עליהן קדושת שביעית?*שחייב להפקירם ואסור לסחור* נשמעינא מן הדא היירעינן והבורית והאוהל יש להן קדושת שביעית

בשמים מהו שיהא עליהן קדושת שביעית? נשמיענא מן הדא הפרח לבן והאורן אין עליהן קדושת שביעית. חברייא אמרי דר"ש היא דר"ש אמר אין לקטף שביעית מפני שאינו פרי רבי שמואל בשם רבי אבהו תפתר דברי הכל היא, בהדא נסורתא *מין צמח*

מיני אדלקות מה אית לך? כגון ההן פקיעה *מין פרי שמפיקין ממנו שמן להדלקה ומיבעי ליה אים יש בו קדושת שביעית*

ההן וורד. תני בה תלת מילין: עלין שלו יש להן שביעית ולדמיהן

שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור, פיקה שלו יש להן שביעית ולדמיהן שביעית אין לו ביעור ולא לדמיהן ביעור. עיקר שלו אין לו שביעית ולא לדמיו שביעית אין לו ביעור ולא לדמיו ביעור.

ר' ירמיה בעי קומי ר' אבהו מהו לכבוש מן ההן וורד? א"ל וכי יש לו מלאכה אחרת?! תני רבי חייא אוכל אדם הוא. הורי רבי מנא ארוסטי שרי, קיטריטון שרי, מורקינטן שרי, דרמינן שרי איטרוטירון אסור, דיומדין אסור

ציפוריי שאלין לרבי אימי מהו לחטן*להטמין* בחוטין? אמר לו אתון אמרין בשם רבי חנינא עלי קורקסייה שרי. אמר רבי יאשיה לעובד'
אמר רבי יאשיה אין לך מיוחד לבהמה אלא חציר בלבד. ושלקחו לחטן מותר לחטן בו.

ותני חציר וכל שאר ירקות שלקחן לחטן בו, מותר לחטין בהן. חישב עליהן לאכל אדם, אסור להטן בהן. תני בר קפרא מותר להטין, ואסור ללוות מהן.*???לעשות "סחורה"* למה? שיש עליהן קדושת שביעית.

ואוכלי בהמה אין עליהן קדושת שביעית דאת אמר עושין מהן מלוגמא לאדם. אמר רבי יוסי שמעינן שעושין מהן מלגומא

לאדם ושמעינן שמותר לסוחטן ולעשות מהן סממנין לאדם?!

תמן תנינן לולבי זרדין ושל עדל ועלי לוף שוטה אין מטמאין טומאת אוכלין עד שימתיקו *תיקון ע"י מלח*. למה? שהן מרין. ותורמסין לאו אינון מרין!*למה מטמאין קודם שימתיקו* שנייא היא תורמסין שעיקרו אוכל אדם.
לא צורכה דלא שמעינן שאין קדושת שביעית חלה עליהן עד שימתיקו! לא כן אמר רבי יוסי ברבי חנינא עולשין חשובות הן לטמא טומאת אוכלין בשביעית, ואיתמר טעמא הדא אמרה עד שלא התיר ר' להביא ירק מחוץ לארץ לארץ, אבל משהתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ, היא שביעית היא שאר שני שבוע, *אין מטמא* וכא לא יהו חשובות עד שיחשב עליהן!! *נימא שאין קדושת שביעית חל על תורמוס, עד שיחשוב*

ומצינו דבר בתחילה אין קדושת שביעית חל עליהן ובסוף קדושת שביעית חלה עליו?! התיבון הרי הסיאה והאיזוב והקורנס שלקטן לעצים אין קדושת שביעית חלה עליהן, חישב עליהן לאוכלין קדושת שביעית חלה עליהן! אמר רבי חנניה שכן אם לקטן לכתחילה לאוכלין קדושת שביעית חלה עליהן מיד

[הסיאה צרתי איזוב איזובא קורנית קורנית אמהו חלבצין ביצי נץ חלב]

אמר להן רבי מאיר מחמיר אני בדמין מן העיקר,*לעניין ביעור מצינו עוד שחמור דמי שביעית משביעית...* שהשמן של שביעית מדליקין בו, מכרו ולקח בהן שמן אין מדליקין בו.

רבי אימי בשם רבי יוחנן: החליף שמן *של שביעית* בשמן *של שביעית* שניהם אסורים *בהדלקה*. כיצד הוא עושה? רבי חזקיה בשם רבי ירמיה מחליף שניהם בשל חולין *ונכנס קדושת שביעית להאחרון אחרון*

החליף יין בשמן, כמה דאת אמר יין אין סכין אותו, ודכוותה שמן אין מדליקין

החליף עלין בלולבין, כמה דאת אמר עלין יש להן ביעור, ודכוותיה לולבין יש להן ביעור.

החליף אוכלי אדם באוכלי בהמה כמה דתימר אוכלי אדם אין עושין מהן מלוגמא, ודכוותה אוכלי בהמה אין עושין מהן מלוגמא

והתנינן מוכרין אוכלי אדם ואוכלי בהמה ליקח בהן אוכלי אדם. אבל לא אוכלי בהמה ליקח בהן אוכלי בהמה, וכ"ש אוכלי אדם ליקח בהן אוכלי בהמה

והדא קניבתא דירקא, *עלים המעופשים שמסלקין מן הירק* מסקין ליה לאיגרא והיא יבשה מן גרמה *מעלין אותו על הגג והיא יבישה מאליו*

ר"י בשם ר"ש בן יוצדק: ביין עד הפסח, בשמן עד העצרת, ובגרוגרות עד הפורים, רבי ביבי בשם רבי חנינא ובתמרין עד החנוכה

רבי אילא בשם ר"ש בר ווא ר"י וחברותיה הוו יתבין מקשיין אמרי, יש להן =*???סיאה אזוב וכו'* ביעור או אין להן ביעור? עבר רבי ינאי אמרי הא גברא משאליני'! אתו שאלוניה, אמר להן כל דבר שדרכו לישור *האילן משיר פירות/עלין* יש לו ביעור, ושאין דרכו לישור אין לו ביעור. ואלו, מהן שדרכן לישור, ומהן שאין דרכן לישור, ושרע תניי מינה
מקצתן נושרין ומקצתן אין נושרין --ע"כ נטה התנא מהם

מהו לצבוע בטובת הנייה? מן מה דתני השלשושית וחלבצין התגר עושה <u>לעצמו</u> הדא אמרה שאסור לצבוע בטובת הנייה =*איסור "סחורה"*

כתיב (ויקרא ה) טמאים המה לכם, מה ת"ל וטמאים יהיו לכם?

אלא אחד איסור אכילה ואחד איסור הניי.

כל דבר שאיסורו דבר תורה אסור לעשות בו סחורה וכל דבר שאיסורו מדבריהן מותר לעשות בו סחורה. והרי חמור? למלאכתו גדל! והרי גמל? למלאכתו הוא גדל!

רבי יהושעיא נסב ויהב בהדין מורייס*עשה סחורה בציר דגים טמאים* ר' חונא נסב ויהב בהדין חלתותא *קורט של חלתית שיש בו משום גיעולי עכו"ם*

תני לא יהו חמשה מלקטין ירק, וא' מוכר. אבל מוכר הוא שלו ושל חבירו. חמשין אחין מלקטין ואחד מוכר על ידיהן. א"ר יוסי ב"ר בון ובלבד שלא יעשו פליטר שלא יהא מזבין בה בכל שנה. ואית דבעי מימר שלא יהא מזבין בהו בכל שעה.

תני החנווני שהיה מבשל ירקות בשביעית, לא יהא מחשב שכרו על דמי שביעית. *שאסור לעשות "סחורה" בפירות שביעית* אבל מחשב הוא על היין ועל השמן ועל האבטלה *שכר בטלה*

ר' לא מפקיד לאילין חלטוריא,*אופי פת* לא תיהוון מחשבין אגריכון על משחא, אלא על חיטיא: *חטים(שגדלו בששית)*

תמן תנינן: א"ר יהודא אימתי? בזמן שאין לו אומנות אלא הוא, אבל יש לו אומנות שלא הוא, הרי זה מותר. היאך עבידא? היה יושב ובטל ממלאכתו כל שני שבוע, כיון שבאת שביעית התחיל מפשיט ידו ונושא ונותן בפירות עבירה, אם יש עמו מלאכה אחרת כשר ואם לאו פסול. אבל אם היה יושב ועוסק במלאכתו כל שני שבוע, כיון שבא שביעית התחיל מפשיט ידו ונושא ונותן בפירות עבירה אע"פ שאין עמו מלאכה אחרת מותר

רבי בא בר זבדא רבי אבהו בשם רבי לעזר: הלכה כרבי יהודא דמתני', אקלס רבי בא בר זבדא, דמר שמועה בשם זעיר מניה. *שבח לר' בא שאמר שמועה מפי קטן ממנו*

תני רבי יהודא לחומרא. היאך עבידא? היה יושב ועוסק במלאכתו כל שני שבועות, ובשביעית התחיל ומפשיט את ידו לישא וליתן בפירות עבירה, אם יש עמו מלאכה אחרת מותר ואם לאו אסור. אבל אם היה בטל במלאכתו כל שני שבועות, כיון שבא שביעית התחיל ומפשיט ידו לישא וליתן בפירות עבירה, אע"פ שיש עמו מלאכה אחרת אסור.
לא בדא רבי בא בר זבדא רבי אבהו בשם רבי ליעזר הלכה כרבי יודא דמתני' אקלס רבי בא בר זבדא דמר שמועה בשם זעיר מיניה *(לפי נוסח זו: לא בזה השמועה... שבחו ר' בא, רק בזה...*

???אוף הכא כן? אמר רבי יוסי ב"ר בון תמן אין המלכות אונסת. ברם הכא *בארץ ישראל* המלכות אונסת:

הלכה ב משנה לולבי זרדין והחרובי' יש להן שביעית ולדמיהן שביעית, יש להן ביעור ולדמיהן ביעור.

אילן בטנה=pistachio

לולבי=*ענף/twig* האלה והבוטנים והאטדים, יש להן שביעית ולדמיהן שביעית, אין להן ביעור ולא לדמיהן

ביעור. אבל לעלין יש להן ביעור מפני שהן נושרין מאביהן

הוורד והכופר והקטף והלוט' יש להן שביעית ולדמיהן שביעית. ר"ש אומר אין לקטף שביעית שאינו פרי

ורד חדש =*של שביעית* שכבשו בשמן ישן, ילקט את הורד *ויבער הורד*. וישן =*וורד ישן* בחדש *בשמן חדש* חייב בביעור *לבער הכל*

חרובי' חדשים שכבשו ביין ישן ,וישינים בחדש חייב בביעור

זה הכלל כל שהוא בנ"ט חייב לבער מין בשאינו מינו, ומין במינו כל שהוא

שביעית אוסרת בכ"ש במינה ושלא במינה בנ"ט:

גמרא בראשה דפירקא *עיין משנה אלף וב "עלה הלוף" בניגוד ל "עיקר הלוף"* את אמרת אין אוכלין על העיקר, וכא *לולבי האלה*...את אמר אוכלין על העיקר?! אמר רבי פינחס תמן אין סופן להקשות, *אין עלי לוף נעשין לעיקר לוף..נמצא ששני מינים הם!* ברם הכא סופן *של לולבי האלה ליהפך*

*כעץ...*להקשות, מכיון שהקשו נעשו כאביהן.

תני וכולן שנכנסו מששית לשביעית, ששית. חוץ מן העדל מפני שהוא כירק.*דאזלי' בתר לקיטה* רבי אבהו בשם רבי יוחנן לית כאן מששית לשביעית ששית, אלא שביעית.
והתני הסיאה והאיזוב והקורנס שהובילו לחצר... אבל אם היתה שניי' נכנסת לשלישית שלישית, מששית לשביעית ששית, הכא את מני לחוריה וכא את מני לקומיה!! אמר רבי יוסי שלישית וששית אע"פ שאין בהן מע"ש יש בהן מעשרות. שביעית אין בה מעשר כלל! לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן לית כאן מששית לשביעית ששית אלא שביעית מן ברשות בעלים ברם הכא ברשות עני הן מוטב ליתן ליה אחד בודאי ולא שנים בספק

עלין שכבשו עם לולבין *...*אית תניי תני בין אלו ובין אלו יש להן ביעור. ואית תניי תני בין אלו בין אלו אין להן ביעור. ואית תניי תני עלין יש להן ביעור לולבין אין להן ביעור. מ"ד אין להן ביעור רבי יהושע .מ"ד עלין יש להן ביעור לולבין אין להן ביעור רבן גמליאל.

רבי פדת רבי יוסה בשם רבי יוחנן אתיא דר"ש כרבי יהושע.
דתנינן תמן אמר רבי יהושע שמעתי שהמעמיד בשרף האילן *של ערלה* ובשרף העיקרין מותר, בשרף הפגין אסור מפני שהוא

פרי. אמר רבי זעירא לרבי פדת כמה דתימא תמן הלכה כרבי יהושע *ששרף הבא מן העץ, לא נחשב כ"פרי"* וכא אמר הלכה כר"ש! אמר רבי יונה ודמיא היא כל רבה?! *האים בכלל הם דומים?!* קטף בטל על גבי שרפו, אילן אינו בטל על גבי שרפו! *=כיון שיש אך ורק "קטף" , וודאי שזה "פריו" ואין לפסוק כר"ש!*

*עוד פירכא..*אוכלי בהמה קדושת שביעית חלה עליהן, ואין קדושת ערלה חלה עליהן! *ושפיר יש להחמיר דלא כר"ש!*

אמר רבי אבין אית לך חורי.*יש עוד נפק"מ בין ר"י ור"ש* רבי יהושע אמר שמועה, ור"ש בשם גרמיה. *בשם עצמו*

בשרף הפגין אסור מפני שהיא פרי אמרי לה שרף פירי, פגין פירי, אין תימר "שרף" פירי, עשה כן בתרומה *העמיד חולין בשרף תרומה*אסור. ואין תימר "פגין" פירי, עשה כן בתרומה מותר. למה? שהניית תרומה מותרת, והניית ערלה אסורה *ע"כ אין להחמיר אים רק ה"פגין" מיקרי "פרי"*

*בלתי מובן הסתירה???*הכא את אמר ילקט את הורד וכא את אמר חייב בביעור?! רבי אבהו בשם רבי יוחנן תרין תניין אינון. ???

*באופן זה מובן הסתירה...*אמר רבי זעירא יכיל אנא פתר להון ורדי בתרי תניין, ורד חדש שכבשו בשמן ישן-ורד של שביעית שכבשו בשמן של ששית. וישן בחדש- ורד שביעית שכבשו בשמן של שמינית: ???

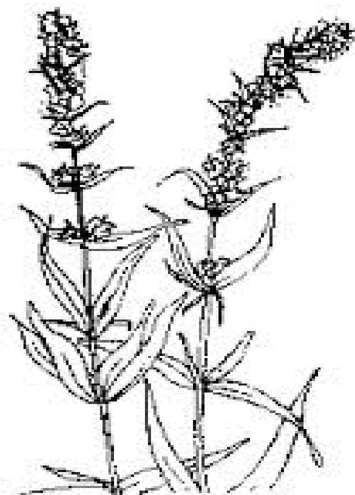
פרק שמיני

הלכה א משנה כלל גדול אמרו בשביעית כל המיוחד לאוכל אדם אין עושין ממנו מלוגמא לאדם ואין צורך לומר לבהמה

וכל שאינו מיוחד לאוכל אדם עושין ממנו מלוגמא לאדם ולא לבהמה

וכל שאינו מיוחד לא לאוכל אדם ולא לאוכל בהמה חישב עליו לאוכל אדם ואוכל בהמה נותנין עליו חומרי אדם וחומרי בהמה *שאסור בבישול*

אזוב---

חישב עליו לעצים הרי הן כעצים, כגון הסיאה והאיזוב והקורנס:

גמרא כלל גדול כו' רבי בון בר חייא בעי קומי ר"ז אוכלי אדם

ואוכלי בהמה היו בפרשה מה חמית מימר אוכלי אדם אין עושין מהן מלוגמא, ואוכלי בהמה עושים מהן מלוגמא? א"ל (ויקרא כה) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה מיעט. מה מיעט? אוכלי אדם אין עושין מהן מלוגמא. ומיעט אוכלי בהמה?*נימא שימעטו אוכלי בהמה ממלוגמא?* אמר רבי בון בר חייא כל מדרש שאתה דורש ושובר מדרש ראשון,*שא"כ אין לך דבר שמותר במלוגמא* אין זה מדרש

רבי יוסי לא אמר כן: אלא והיתה שבת הארץ לכם לאכלה מיעוט, לך ולעבדך ולאמתך, מיעוט אחר מיעוט, לרבות אוכלי בהמה שעושין מלוגמא. ורבה אוכלי אדם? כיי דרבי בון בר חייא כל מדרש שאתה דורש ושובר מדרש ראשון אין זה מדרש

אמר רבי מתנייה כשמיעטתה אוכלי אדם מיעטתה. ושריביתה אוכלי בהמה רביתה

אוכלי בהמה מהו לעשות מהן צבועין לאדם? מה אם אוכלי אדם שאין עושין מהן מלוגמא לאדם עושין מהן צבועין לאדם, אוכלי בהמה שעושין מהן מלוגמא לאדם לא כל שכן שעושין מהן צבועין לאדם!!

מיני מלוגמיות מהו לעשות מהן צבועין לאדם? מה אם אוכלי אדם שאין עושין מהן מלוגמא לאדם עושין מהן צבועין לאדם, מיני מלוגמיות שעושים מהן מלוגמא לאדם לא כל שכן שיעשה מהן צבועין לאדם!!

לא צורכה דלא, אוכלי בהמה מהו לעשות מהן צבועין לבהמה? כמה דאת אמר באוכלי אדם שאין עושין מהן מלוגמא לאדם, עושין מהן צבועין לאדם. ודכוותה אוכל בהמה שאין עושין מהן מלוגמא לבהמה עושין מהן צבועין לבהמה

אמר רבי יוסי מפני מה אוכלי אדם עושין מהן צביעה לאדם שכן צבעי אדם יש להן קדושה, יעשה מאוכלי בהמה צבועין לבהמה שכן צבועין לבהמה אין עליהן קדוש'?!!

ניחא חומרי אדם, וחומרי בהמה? שאסור לשולקן

???תני המוכר מוכר לאוכלין והלוקח לוקח לעצים, לא הכל ממנו. המוכר מוכר לאוכלין, והלוקח לוקח לאוכלין, וחישב עליהן לעצים, לא הכל ממנו. ???

המוכר מוכר לעצים והלוקח לאוכלין, וחישב עליהן לעצים

מה אנן קיימין? אם כשנתן לו מעות ואח"כ משך, דמי עצים נתן לו! אם בשמשך ואח"כ נתן לו מעות, דמי אוכלין נתן לו! אלא כי נן קיימין בשנתן לו מעות ואח"כ משך. תפלוגתא דרבי יוחנן ור"ש בן לקיש, על דעתיה דרבי יוחנן דו אמר אין המעות קונות דבר תורה, דמי אוכלין נתן לו! על דעתיה דר"ש ב"ל דו אמר המעות קונין דבר תורה, דמי עצים נתן לו!

המוכר מוכר לעצים והלוקח לוקח לאוכלין היה זה מעמיד וזה מעמיד *כל אחד "מתעקש" כדבריו*, ייבה כהדא:*אתיא כהא דתניא* אם המוכר תובע ללוקח, יעשו כדברי הלוקח. ואם הלוקח תובע למוכר יעשו כדברי המוכר.*מי שתובע את חבירו "לגמור" המקח", חייב ליתן כפי קצבת השני* וכא כן:*תלוי מי "הלך" אצל" מי*

הלכה ב משנה שביעית נתנה לאכילה ולשתיה ולסיכה לוכל כל דבר שדרכו לאכול ולסוך דבר שדרכו לסוך ולא יסוך יין וחומץ אבל סך את השמן וכן בתרומה ובמע"ש קל מהן שביעי' שנתנה להדלק' הנר:

גמרא כיצד לוכל דבר שדרכו לוכל? אין מחייבין אותו לוכל לא פת שעיפשה ולא קנובת ירק ולא תבשיל שנתקלקל צורתו. וכן הוא שביקש לוכל תרדין חיין או לכוס חיטין חיות אין שומעין לו

כיצד לשתות דבר שדרכו לשתות? אין מחייבין אותו לשתות אניגרון ולא איקסגורין ולא יין ושמרים. החושש בשיניו לא יהא מגמא חומץ ופולט אבל מגמא הוא ומבליע. ומטבל כל צרכו ואינו חושש. החושש גרונו לא יערענו בשמן, אבל נותן הוא שמן לתוך אניגר וגומא. לא יסוך יין וחומץ אבל סך הוא את השמן. החושש את ראשו או שעלו בו חטטין סך שמן, אבל לא יסוך יין וחומץ.

אין מפטמין שמן של שביעית, אבל לוקח הוא שמן ערב, בשביעית, ואינו חושש. רבי אימי סבר מימר אפי' מן החשוד, אמר רבי יוסי לא אמרו אלא בשאינו יודע אם חשוד אם אינו חשוד, הא דבר ברי שהוא חשוד אסור *שוודאי השתמש בשמן של שביעית*

מהו לפטם יין של שביעית? *כיון שהיין נבלע בהבשמים הרי מפסיד היין!* נשמעינא מן הדא: קל מהן שביעית שנתנה להדלקת הנר. הדא אמרה שהוא מותר. והתני אסור! אמר רבי אלעזר דרבי יהודא היא. דרבי יהודא מתיר *לבשל יין של תרומה אע" פ שממעטו* מפני שהוא משביחו

קל מהן שביעית שנתנה להדלקת הנר. ותרומה לא נתנה להדלקת הנר?! תרומה טמאה נתנה להדלקת הנר. שביעית,

אפילו טהורה נתנה להלדקת הנר

רבי חזקיה על מסחי, יהב צלוחיתא לזוסימא אודייתא *נתן צלוחית של שמן לזוסימא משרת המרחץ (אודייתא= מי ש"מזה" המים)* א"ל אעל ליה לי לאשונא, *לבית המרחץ* א"ל לית אסור? אתא שאל לרבי ירמיה, אתא ואמר ליה למדתנו! ותני כן אין סכין שמן של שביעית במרחץ, אבל סך הוא מבחוץ ונכנס. ולא שמן שריפה לא בבתי כסאות ולא בבתי מרחצאות מפני בזיון קדשים

הלכה ג משנה אין מוכרין פירות שביעית לא במדה ולא במשקל ולא במנין, ולא תאנים במנין, ולא ירק במשקל.

ב"ש אומרים אף לא אגודות.

ובית הילל אומרים את שדרכו לאגוד אותו בבית אוגדין אותו בשוק, כגון הכרישין ונץ החלב:

גמרא למה? כדי שימכרו בזול, וישקלו בליטרא וימכרו בזול! אם אמר את כן, אף הוא אינו נוהג בהן בקדושה

תני פירות ח"ל שנכנסו לארץ, לא יהו נמכרין לא במדה ולא

במשקל ולא במנין, אלא כפירות הארץ. ואם היו נכרין, מותר.

אמר רבי יוסי ב"ר בון: *כגון* אילין קורדקיא דסלקין ומזדבנין מן סוסיא לטבריא.

רבי חזקיה בשם רבי אבא בר ממל זה שהוא מודד בכפישה, ונסתיימה לו שנים ושלשה פעמים, אסור למוד בה.

אמר רבי הושעיא אסור מימר עבוד אצבעך *דרך מדידה באצבע*

טבח כהן שנזדמנה לו בכור, *שניתנה לו* מהו מקטעתא קופדין ומזבנתא גוא שוקא? *מהו שיקטעו לחתיכות וימכרנו בשוק?* ר' ירמיה סבר מימר שרא, מן הדא: את שדרכו ליאגד בבית אוגדין אותו בשוק. *כ כיון שעושה כן בכל הבהמות שמוכר-אינו חייב לשנות* אמר רבי מנא כל גרמה היא אמרה דהוא אסור, שלא יהא כעושה סחורה בגופו!

הלכה ד משנה האומר לפועל הילך איסר זה ולקוט לי ירק היום, שכרו מותר.

לקט לי בו ירק היום, שכרו אסור. *יש בו קדו"ש-דהו"ל כלוקח*

לקח מן הנחתום ככר בפונדיון, "כשאלקוט ירקות שדה, אביא לך", מותר *לפרוע שכר הככר שלקח, בירקי שביעית*

לקח ממנו סתם, לא ישלם מדמי שביעית. שאין פורעין חוב מדמי שביעית:

גמרא מה בין האומר לקוט לי, ובין האומר לקוט לי בו? רבי אבין בשם רבי יוסי בן חנינא: מהלכות של עימעום היא

תמן תנינן: לא יאמר אדם לחבירו העל את הפירות האילו *של מע"ש* לירושלים לחלק. *ע"מ שאתן לך חלק מהם-שאין פורעין "חוב" ממע"ש.* אלא אומר העלם, שנאכלם ונשתם בירושלים. רבי זעירא בשם רבי יונתן מהילכות של עימעום היא

תמן תנינן שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני. מה בין האומר הלויני לבין האומר השאילני? אמר ר' זעירא בשם רבי יונתן מהילכות של עמעום היא

פיתן- רבי יעקב בר אחא בשם רבי יונתן מהילכות של עימעום. אמר רבי יוסי קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא, מהו מהלכות

של עימעום? אני אומר, במקום שאין פת ישראל מצויה, בדין היה שתהא פת עכו"ם מותרת, ועימעמו עליה ואסרוה. אמר רבי מנא ויש עמעום לאיסור? ופת לא כתבשילי עכו"ם היא?! כך אנו אומרים במקום שאין תבשילי ישראל מצויין שם בדין הוא שיהא תבשילי עכו"ם מותרין ועמעמו עליה ואסרום?!!

אלא כן היה, במקום שאין פת ישראל מצויין, בדין שתהא פת עכו"ם אסורה, אלא שעמעמו עליה והתירוהו מפני חיי נפש.

רבנן דקיסרי בשם רבי יעקב בר אחא: כדברי מי שהוא מתיר

ובלבד מן הפלטר. ולא עבדין כן.

..שכרו מותר... ר"ש בן לקיש אומר במראה לו את הלוקט. שאינו אלא כנותן לו שכר רגלו

רבי יוחנן אמר אפילו לא הראה לו, כמי שהראה לו *ובכל גווני שרי*

מתני' פליגא על ריש לקיש: דתניא השוכר את הפועל להביא לו יין לחולה או תפוח לחולה, אם הביא, חייב ליתן לו. אם לאו, אינו חייב ליתן לו. אבל אם אמר לו יין לחולה <u>ממקום פלוני.</u>

תפוח לחולה <u>ממקום פלוני.</u> בין שהביא בין שלא הביא חייב ליתן לו, שכר רגליו הוא נותן לו.

מה עביד לה ר"ש בן לקיש? פתר לה במראה לו.

מתני' פליגא על רבי יוחנן: דתני לא יאמר אדם לפלוני, הא לך דינר זה והבא לי לקט היום. הבא לי פאה היום. *דאסור לעשיר "ללקוט" וכיון שנותן לעני מעות ללקוט, הו"ל כיד בע"ב* אלא אומר לו בלקט שתביא לי היום, בפיאה שתביא לי היום. וכן אתה מוצא בבן לוי. והרי לא הראה לו! ואת אמרת כמי שהראה לו!! *נימא שמותר בכל גווני, כיון שנוטל שכר על "מראה לו"! ולא על עצם הליקוט (שאז אסור)*
מה עבד לה רבי יוחנן? קל הקילו בשביעית שהיא מדרבנן

לקח מן הנחתום כבר בפונדיון, כשאלקוט ירקות השדה אביא לך, מותר. תני רבי יודא ורבי נחמיה אוסרים. מה אנן קיימין? בההוא דאמר הב לי, וברי לי אנא יהב לך! ר' יהודא ור' נחמיה אוסרין שאין ירקות שדה מצויין, וחכמים מתירין מפני שירקות שדה מצויין: *ולא מיקרי "פורע חובו"*

הלכה ה משנה אין נותנין לא לבייר =*מי שחופר מים* ולא

לבלן ולא לספר ולא לספן. אבל נותן הוא לבייר לשתות

ולכולן הוא נותן מתנת חנם:

גמרא תני ר' יוסי אף לא למבייר. *כמתני'*

מחלפא שיטתיה דרבי יוסי. תמן *בכורות 4:10* הוא אמר אין לוקחין הימנו מים ומלח *אלמא חשיב אוכל*, והכא הוא אמר הכין!

אמר ר' יוסה, מה פליגי? בתשמישו, אבל בשתייה אף ר' יוסי מודה. *דשרי ליקח מים לשתות בדמי שביעית*

הוי מאן תנא אבל נותן לבייר לשתות ר' יוסי, *דלת"ק שרי אף לתשמיש*

אמר רבי יוסי דברי הכל היא, כאן לאדם כאן לבהמה *מה שאוסרת משנתינו, איירי לשתיית בהמה, וזה אסור לכו"לע*

תני מעיין של בני העיר הן ואחרים, הן קודמים לאחרים. אחרים ובהמתן אחרים קודמין לבהמתן. כביסתן וחיי אחרים, כביסתן קודמת לחיי אחרים.

אמר רבי יוחנן מאן תנא כביסה חיי נפש? רבי יוסי דתני אין נותנין מהם *פירות שביעית* לא למשרה ולא לכביסה, ורבי יוסי מתיר בכביסה. מחלפא שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אומר אין רחיצה חיי נפש, וכא הוא אמר הכביסה חיי נפש! אמר רבי מנא אדם מגלגל *סובל* ברחיצה, ואין אדם מגלגל בכביסה

יהודא איש הוצי עביד טמר במערת' תלתא יומי, *הטמין עצמו במערה 3 יום* בעי למיקם על הדין טעמא מניין שחיי עיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? אתא לגבי רבי יוסי בן חלפתא א"ל הן הוית? א"ל עבדית טמיר במערתא תלתא יומין בעי למיקם על הדין טעמא, מניין שחיי עיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? קרא לר' אבירודימס בריה א"ל אגיב הדין טעמא *השיבהו* מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? א"ל תהיינה הערים האלה, תהיינה עיר ועיר, ואח"כ ומגרשי' סביבותיה, אמר ליה מה גרם לך? דלא פלתה???*למדת* עם חבריך:

הלכה ו משנה תאנים של שביעית אין קוצין אותן במוקצה *סכין מיוחד לחתוך התאנים*, אבל קוצה הוא בחרבה.

ואין דורכים ענבים בגת, אבל דורך הוא בעריבה

ואין עושין זיתים בבד ובקוטבי, אבל כותש ומכניס לבודידא:

גמרא כתיב (ויקרא כה) ואת ספיח קצירך לא תקצור- הא קצירה כנגד =*כדרך* הקוצרים לא

אמר ר' לא אם אינו ענין לספיחי איסור, תניהו ענין ל"ספיחי התר" *(כנראה שיש ספיחי היתר) אפ"ה אסור לקצור "כדרכו"*

אמר רבי מנא לכך נצרכה, כשעלו מאליהן. שלא תאמר הואיל ועלו מאליהן יהו מותרין, לפום כן צריך מימר אסור (שם) *לגמרי משום "ספיחין"*

את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצור, מן השמור בארץ אין אתה בוצר, אבל בוצר את מן המופקר. לא תבצור- כדרך הבוצרים. מיכן אמרו תאנים של שביעית אין קוצין אותן במוקצה אבל קוצה הוא בחרבה אין דורכין ענבים בגת אבל דורך הוא בעריבה ואין עושין זיתים בבד ובקוטבי ורבותינו התירו לעשות בקוטבי רבי יוחנן הורי לאילין דרבי ינאי לטחון ברחיים כר' שמעון ולעשות בקוטבי כרבנן

רבי יוחנן הורי לאילין דבית רבי ינאי שלא יהו נוטלין שכר בדיהן שמן אלא מעות. כרבי יודא וכרבי נחמיא הורי לון

תני החמרין והכתפין כל העושות שביעית שכרן שביעית.

אמר רבי זעירא בפירות היתר היא *שאין עליהן "איסור ספיחין"* מתנית'. מהו "שכרן שביעית"? שיהו נוטלין ממה שיהו עושין שכרן שביעית *כ מותר לשלם להם בפירות שביעית עיין סוף הלכה ד* ויהא הא דהורי רבי יוחנן לאילין דבית רבי ינאי שלא יהו נוטלין שכר בדיהן שמן אלא מעות כרבי יודא וכרבי נחמיה הורי לון *ואנן קיימ"ל להיתר*

רבי הילא במכתפי פירות עבירה היא מתניתא. ומהו שכרן שביעית? כיי דאמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן יי"נ קנס קנסוהו וכא קנס קנסוהו: *כ שכרן אסור בהנאה!*

הלכה ז משנה אין מבשלין ירק של שביעית בשמן של תרומה שלא יביאנו לידי פסול *שיתחייב לבער התרומה* רבי שמעון מתיר

והאחרון אחרון נתפס בשביעית והפירי לעצמו אסור:

גמרא תמן תנינן ובכולן הכהנים רשאין לשנות באכילתן ולאוכלן צלויין שלוקין ומבושלים וליתן לתוכן תבלי חולין ותבלי תרומה דברי ר"ש. ר"מ אומר לא יתן לתוכן תרומה, שלא יביא

את התרומה לידי פסול. אתיא דיחידאי דהכא כסתמא דתמן, ודיחידיאי דהכא כסתמא דתמן. אלא דסתמא דהכא, ר"מ דתמן. ר"מ ור"ש, הלכה כר"ש! אמר רבי יוסי אשתאלית לאילין דבית רבי ינאי אמרי נהיגין הוינן מבשלין *שביעית בשמן של תרומה-מעט מעט* על יד על יד ואוכלין. מאי כדון? הלכה כר"מ דתמן, היא רבנן דהכא

האחרון אחרון נתפס בשביעית והפירי עצמו אסור. הא כיצד? לקח בפירות שביעית בשר אילו ואילו מתבערין בשביעית, לקח בבשר דגים יצא בשר נתפשו דגים, לקח בדגים שמן יצאו דגים ונכנס שמן, האחרון אחרון נתפס בשביעית והפירי עצמו אסור

בעו מיניה מרבי יוחנן שביעית מהו שתצא דרך חילול? אמר ליה ולמה לא?! אמר ר"א אין שביעית יוצא דרך חילול אלא דרך מכירה

מתניתא מסייע לדין ומתניתא מסייע לדין: מתניתא מסייע לר"י כל מי שיש לו מעות מדמי שביעית והוא רוצה לחללן על עיסתו מחללן

מתניתא מסייע לרבי אלעזר: מי שיש לו סלע מדמי שביעית

והוא רוצה ליקח חלוק הולך אצל חנווני הרגיל אצלו ואמר תן לי בזו פירות והוא נותן לו והוא אומר לו הרי פירות האלו נתונים לך במתנה והחנווני אומר לו הרי סלע זו נתונה לך במתנה וחוזר לוקח לו חלוק

רבי יוחנן שתי חמרא, *ואח"כ* ויהיב פריטוי *דמי שביעית .כדיי שלא ייתפש על היין קדושת שביעית* עד כדון רבי יוחנן דהוא מתייהמון הא שאר כל אדם דלא מתייהמון? רבי יעקב בר אחא בשם רבי אבינא מחוי ליה כהדא, ונסב כהדא. רבי חזקיה הוה אמר א"ל, הב לי מן קומוי! מן גו דו אמר ליה "הב לי מן קומוי" כמאן דלא יהב ליה מן דמי שביעית:

הלכה ח משנה אין לוקחי' עבדים וקרקעות ובהמה טמאה מדמי שביעית ואם לקח יאכל כנגדן

אין מביאין קיני זבין וקיני זבות קיני יולדות מדמי שביעית ואם הביא יאכל כנגדן

אין סכין כלים בשמן של שביעית ואם סך יאכל כנגדן

עור שסכו בשמן של שביעית ר"א אומר ידלק וחכ"א יאכל

כנגדן

אמר לפני ר"ע אומר היה ר"א עור שסכו בשמן של שביעית ידלק. אמר להם שתוקו! לא אומר לכם מה ר"א אומר בו

ועוד אמרו לפניו אומר היה ר"א האוכל פת כותי כאוכל בשר חזיר. אמר להם שתוקו! לא אמר לכם מה ר"א אומר בו

מרחץ שהוסקו בתבן ובקש של שביעית מותר לרחוץ בה. אם מתחשב הוא לא ירחץ בו:

גמרא א"ר יוסי זאת אומרת שאסור ליקח אשה מדמי שביעית דלכן מה בין הקונה אשה מה בין הקונה שפחה?

תני שמן של שביעית אין חוסמין בו תנור וכיריים ולא סכין בו מנעלים וסנדלין ולא יסוך אדם את רגלו והוא בתוך מנעלו והוא בתוך סנדלו אבל סך הוא את רגלו ונותנו לתוך מנעלו ולתוך סנדלו וסך שמן ומתעגל ע"ג קטבליא ואינו חושש. לא יתננה לא על גבי טבלה של שיש להתעגל בה רבן שמעון בן גמליאל מתיר

עור שסכו בשמן מה אמר בו ר"א? אמר רבי יוסי עצמותיו של אותו האיש ישרפו! רבי חזיקה בשם רבי אחא אמר מותר.

ועוד אמר לפניו אמר רבי יוסי זאת אומרת שאסור ליקח בתו של עם הארץ. רבי חזקיה בשם רבי אחא מתיר היה ר"א חמיצן של כותים לאחר הפסח מיד.

הדא דתימר באילין דימוסיי. ברם באילין פריבטה, אסור *מרחצאות של רבים אינו נאסר אבל של private, נאסר*

אם מתחשב הוא הרי זה לא ירחוץ. ואם הם אדם של צורה הרי זה לא ירחוץ

כהדא רבי יהושע בן לוי אזל מן לוד לבית גברין בגין מיסחי, ר"ש בן לקיש הוה בבוצרה, חמתון מזלפין להדא אופרדיטי,*איזה פסל יווני* אמר לון ולית אסור? אתא שאל לרבי יוחנן, א"ל ר"י בשם ר"ש בן יוצדק אין דבר של רבים אסור:

מסכת שביעית פרק ט

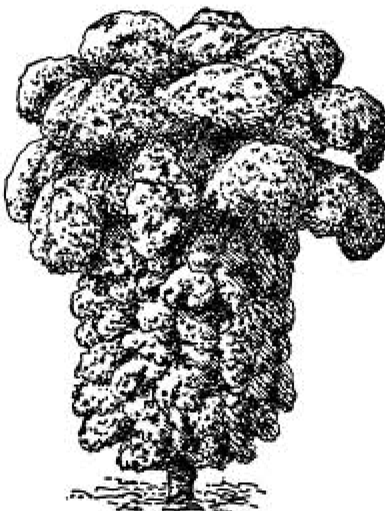
הלכה א משנה הפיגם והריבוזין השוטין והחלוגלגות כוסבר שבהרים וכוסבר שבנהרות וגרגיר שבנהרות של אפר פטורין מן המעשרות ונלקחים מכל אדם בשביעית שאין כיוצא בו נשמר

רבי יהודה אומר ספיחי חרדל מותרין שלא נחשדו עליהן עוברי עבירה

ר"ש אומר כל הספיחים מותרין חוץ מספיחי כרוב שאין כיוצא בהן בירקות השדה--

פיגם

וחכמים אומרים כל הספיחים אסורים:

ספיחי כרוב-kale

גמרא הפיגין והריבוזין כו'. "סירוגין" ו"חלגלוגות" ומי גדול "בחכמה ובשנים" *ג שאלות הללו* אצרכת לחבריא, *מיבעי לרבנן* אמרין ניסק ונשאל לאילין

דבית רבי, סלקון מישאל, ויצאת שפחה של בית רבי ואמרה להן הכניסו לשנים! אמרין ייעול פלן קדמא ייעול פלן קדמאי! *והוא היה גדול בחכמה/שנים* שורין עללין קטעין *התחילו נכנסין קצת קצת* קטעין, אמרה להן, מפני מה אתון נכנסין סירוגין סירוגין? חד ר' הוה טעון פרפחוני' בגולתי' *היה נושא purslane בטליתו* ונפלון מיניה, אמרה ליה שפחה של בית ר', ר'! נתפזרו חלוגלגותיך!

מהו כרפס שבנהרות? רבי יוסי ב"ר אמר פיטרוסליגן. ולמה לא תנינין הסיאה והאיזוב והקורנס עמהן? *עיין מעש' 3:9* שלא תאמר, אלו *סיאה...* נשמרים בחצר חייבין, ואלו *פיגם...* נשמרים בחצר פטורים. אלא אילו ואילו אם היו נשמרין בחצר חייבין.

ואילו *פיגם....* נשמרים בגינה חייבי', ואילו *סיאה..* נשמרים בגינה פטורין, אלא אלו ואלו אם נשמרים בגינה פטורין ולמה לא תנינן אלא אילין הוא? שלא תאמר הואיל ורוב המינין הללו *פיגם..*נזרעים ובאין מן האיסור, יהו אסורים, לפום כן צריך מימר מותרים.

**** יש להקדים כאן, שהיה זמן שאסרו ירקות וכו' רק מעוברי עבירה= מי שאינו "שומר שביעית כהלכתה"---אחר כך **אסרו**

כל ירק שגדל בשדה בשביעית וקראו לאיסור זה **ספיחין*****

מהו שיהו אסורין משום ספיחים? נשמענא מן הדא: רבי יודא אומר ספיחי חרדל מותרין, שלא נחשדו עליהן עוברי עבירה. ואלו הואיל ולא נחשדו עליהן עוברי עבירה יהו מותרין.

עד כדון ירקו, זרעו? אפשר מימר ירקו מותר, זרעו לכ"ש?! ר"ש בן לקיש הוה בחיקוק, חמתוי מגלגלין בהדין חרדלא, נפל מיניה והוא לא נסב ליה, *היו מזלזלין בחרדל, נפל מאיש אחד ולא הגביהו* אמר מאן דמייתי לי חרדלא אנא מורי כרבי יודא!!

אמר רבי בא בר זבדי הורי ר' חוניא דמן חוורין בבית חוורן כהדא דר' יודא. עאל ר' יוחנן ודרש כרבנן דהכא*לעניין ספיחין*, וכרבנן דתמן. *עיין לק'*

ר' אבא בר זמינא בשם ר' יצחק מן קומוי אילין תרתי מילייא, *מחמת שני דברים אלו הלך לו ריו"ח מציפורי לטברי'* נחית ליה ר' יוחנן מציפורין לטבריה. אמר, מה אתיתן לי הדין דיינא סבא? דאי אנא שרי, והוא אסיר. אנא אסיר, והוא שרי!

אמר רבי ווא אתא עובדא קומי רבי יוסי ובעי מיעבד כרבי יוחנן,

כד שמע דרב ור' חנינא מתפלגין, שרע מינה *נטה ממנו*

דאיתפלגון: שירי פתיל" שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת, מהו להדליקן בי"ט? רב ורבי חנינא תרוויהון אמרין אסור, ור"י אמר מותר. א"ר יודן קומי רבי מנא, מה מפכא לה גבי ביצה?*איך אתה מדמה זה לביצה?!* א"ל מן דאנן חמיין דרבנן מדמיא לה, הדא אמרה, היא הדא היא הדא *שיש לדמות "שירי פתילה", לביצה שנולדה בשבת להתירה ביו"ט הסמוך*

[משום ארבע זקנים אמרו: כל הנאכל עירובו בראשון, הרי הוא כבני עירו בשני. רב הונא בשם רב: הלכה כארבע זקנים. רב חסדא בעי, מחלפא שיטתיה דרב תמן הוא עבד לה שתי קדושות וכא הוא עביד לה קדושה אחת! דאיתפלגון שירי פתילה שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת מהו להדליק בי"ט? רב ור"ח תרוויהון אמרין אסור, ור"י אמר מותר. אמר ר' מנא קומי ר' יודן מה אפכן לה פתילה גבי ביצה א"ל מן מה דאנן חמיין רבנן מדמיי לה הדא אמרה היא הדא היא הדא] *שייך בביצה*

שאין כיוצא בהן בירקות השדה. ומפני שאין כיוצא בהן בירקות השדה יהו אסורים?! רבי חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי ב"ר חנינא מפני שדרכן לגדל אימהות *???עיין ציור*, ומפני שדרכן

לגדל אימהות יהו אסורי'?! א"ר שמואל בר רב יצחק כל הירק את יכול לעמוד עליו אם חדש הוא אם ישן הוא, ברם הכא שלא ילך ויביא מן האיסור *ממה שגדל בשביעית*, ויאמר מן האימהות הבאתי *ולא ינהג בו קדו"ש --ע"כ אסרוהו לגמרי*

אין מחייבין אותו לעקור את הלוף בשביעית, אבל מניחו כמו שהוא, אם צימח מוצאי שביעית, מותר

אין מחייבין אותו לשרש הקורנס בשביעית *משום מצוות "עקירת ואיבוד ספיחין"*, אבל משקף בעלין *מכה על העלין*. אם צמחו מוצאי שביעית, מותר. ולא נמצא מאבד אוכלי בהמה?! מאיליהן הן אבודין *כ אינו מאבדו בידיים*

ר"ש בן יוחי הוה עבד בשמיטתא וחמי חד מלקט שביעית. א"ל ולית אסור, ולאו ספיחין אינון?! א"ל ולא את הוא מתירן!! א"ל ואין חבירי חלוקין עלי?!! קרא עליו (קהלת י) ופורץ גדר ישכנו נחש וכן הוות ליה

ר"ש בן יוחי עביד טמיר במערתא תלת עשר שנין במערת חרובין דתרומה???, עד שהעלה גופו חלודה. לסוף תלת עשר שנין אמר לינה נפיק חמי מה קלא עלמא? *וכי איני יוצא לראות*

מה קול בעולם? נפיק ויתיב ליה על פומא דמערתא, חמא חד צייד צייד ציפרין, פרס מצודתי', שמע ברת קלא אמרה דימוס, ואישתיזב' ציפור. *זכאי אתה! וניצול הצפור* אמר ציפור מבלעדי שמיא לא יבדא, כ"ש בר נשא!! כד חמא דשדכן *relaxed*= מילייא, אמר ניחות ניחמי בהדין דימוסין דטבריא, אמר, צריכין אנו לעשות תקנה כמו שעשו אבותינו הראשונים (בראשית לג) ויחן את פני העיר שהיו עושין איטלוסן ומוכרין בשוק. אמר נידכי טבריא, והוה נסב תורמסין ומקצץ ומקליק *וזורקן (על הארץ)* וכל הן דהוה מיתא, הוה טייף וסליק ליה מן לעיל. חמתי' חד כותי אמר לינא אזל מפלי בהדין סבא דיהודאי?!*וכי אני לא אשחק בזקן היהודים?!* נסב חד מית אזל ואטמריה הן דדכי, *לקח מת אחד, והטמינו במקום, שכבר טהרו רשב"י* אתא לגביה ר"ש בן יוחי א"ל לא דכית אתר פלן?! איתא ואנא מפיק לך מיתא מן תמן! צפה ר"ש בן יוחי ברוח הקודש שנתנו שם, אמר גוזר אני עליך העליונים שירדו ועל התחתונים שיעלו! וכן הוית ליה!

מי עבר קומי מגדלא,*בית הספר* שמע קליה דספרא אמר הא בר יוחי מדכי טבריא.. א"ל יבא עלי אם לא שמעתי שטבריא עתידה להיטהר! אפי' כן לא הימנין הוית!!*ואחר כל זה עדיין אינך מאמין!!* מיד נעשה גל של עצמות:

הלכה ב משנה שלש ארצות לביעור: יהודה ועבר הירדן והגליל. ושלוש שלוש ארצות לכל אחת ואחת.

גליל העליון וגליל התחתון והעמק (*שלש ארצות בגליל*)
מכפר חנניא ולמעלן כל שאינו מגדל שקמין- גליל העליון
מכפר חנניא ולמטן כל שהוא מגדל שקמין- גליל התחתון
ותחום טבריא- העמק

וביהודא- ההר והשפלה והעמק
ושפלת לוד כשפלת הדרום, וההר שלה כהר המלך
מבית חוורן עד הים, מדינה אחת

ולמה אמרו שלוש ארצות? שיהו אוכלין בכל אחת ואחת, עד שיכלה האחרון שבה.

ר"ש אומר לא אמרו שלש ארצות אלא ביהודה.

ושאר כל הארצות כהר המלך

וכל הארצות כאחת, לזיתים ולתמרים:

גמרא ולבהמתך ולחיה וגו' כל זמן שחיה אוכלת מן השדה,

הבהמה אוכלתן מן הבית. רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בר רבי חנינא: שיערו לומר אין החיה שבהר גדילה בעמק. ולא גדילה חיה שבעמק, בהר

דיקליטיאנס אעיק לבני פנייס*קיסר אחד הציק מאד לבני פנייס* אמרין ליה אנן אזלין! אמר ליה סופיסטה= *שבועה* לא אזלין לון! ואין אזלון לון, חזרון לון. *ואף אים תלכו, תחזרו מיד!* ואי בעית מבדקא, אייתי טביין ושלחון לארעא דרחיקא, ובסוף אינון חזרון לאתריהון. עבד כן אייתי טביין וחפי קרנתייהו בכסף ושלחון לאפריקא, ובסוף תלתין שנין חזרו לאתריהן

תני רשב"ג אומר סימן להרים, מילין. לעמקים, תמרים. לנחלים, קנים. לשפילה, שקמין. ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (דברי הימים ב א) ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרוב

אית דבעי מימר למידת הדין אתמר. ואית דבעי מימר לעגלה ערופה איתמר

איזו עמק בגליל? כגון בקעת גנוסר וחברותיה וכן כיוצא בהן. איזה הר שביהודה? זה הר המלך. ושפלתו- זו שפלת דרום. ועמק שלו- מעין גדי עד ירחו

איזה הר שבעבר הירדן? תני רשב"א אומר כגון הרי מכוור וגדור וכן כיוצא בהן. ושפלתו- חשבון וכל עריה אשר במישור דיבון ובמות בעל ובית בעל מעון וכן כיוצא בהן ועמק שלו- בית הרים ובית נמר' וכן כיוצא בהן. ובעמק, בית הרים ובית נמרה וסוכות וצפון יתר ממלכת סיחון מלך האמורי אשר מלך בחשבון בית הרים בית רמתה בית נמרה בית נמרון סכות תרעלה צפון עמתו

שפלה שבהר כהר. והר שבשפלה כשפלה

???מן מה דתני *תוספתא כאן* הר והרו, עמק ועמקו, שפל ושפלתו. הדא אמרה שפלה שבהר, כהר. והר שבשפלה, כשפלה.

אמר ר"י מתני' אמרה כן: וההר שלה כהר המלך

מבית חורון ועד ים מדינה אחת ???פרא כורין!! אמר ר"י עוד היא יש בה הר ושפלה ועמק, מבית חורון ועד אמאום- הר. מאמאום ועד לוד- שפלה. מלוד ועד הים- עמק. ניתני ארבע? *יש ארבע ארצות שיש בהם שלש שלש* מעורבות??? מן תני אין בסוריא שלש ארצות??? *סוריא לא נחלק לשלש שלש*

ושאר כל הארצות...איתא חמי *בא וראה!* אילין עמק שביהודא אינו אוכל עד הר יהודא, ועמק שבגליל אוכל עד הר יהודא!
=*הר המלך*

כל הארצות כאחת לזיתים ולתמרים. תני אף לחרובים.
תני אוכלין על התמרים עד שיכלו מיריחו ועל הזיתים עד שיכלו ממרון ומגוש חלב:

הלכה ג משנה אוכלין על המופקר אבל לא על השמור,
רבי יוסי אומר אף על השמור

אוכלין על הטפחין *חטים שדופות ודקות* ועל הדיפרא,*שעושה פירות 2 פעם* אבל לא על הסיתוונית *ענבים שלא בישלו כ"צ*
רבי יהודה מתיר כל זמן שביכרו עד שיכלה הקיץ:

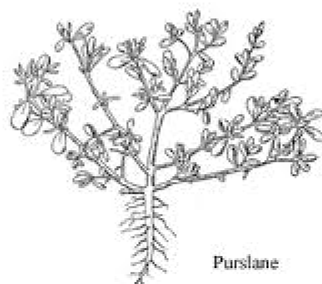
גמרא *ת"ק ד* מתני' דר"ש. כתיב (ויקרא כה) מן השדה תאכלו את תבואתה. כל זמן שאת אוכל מן השדה את אוכל מה בבית. כלה מן השדה כלה מן הבית.
מה טעמא דר"י? את הוא שגרמת לה שלא תאכל!

אוכלין על הטפיחין מתני' דרבי יוסי דתניא אין אוכלין על הטפחין שבעכו ר"י אמר אוכלין על הטפחין שבעכו. אמר רבי

יוסי הוינן סברין מימר מה פליגין רבי יוסי ורבנן? בסיתוונות, אבל בדפרין לא. אשכח תני רבי יהודא מתיר בדפרון והן שבכרו עד שלא יכלה הקיץ:

הלכה ד משנה הכובש ג' כבשים בחבית אחת ר"א אומר אוכלין על הראשון. ורבי יהושע אומר אף על האחרון. רבן גמליאל אומר כל שכלה מינו בשדה יבער מינו מן הבית.

ר"ש אומר כל ירק אחת לביעור אוכלין ברוגילא *purslane* עד שיכלו סגריות מבקעת בית נטופה:

גמרא מה טעמא דר"א? הראשון נותן טעם באחרון. מה טעמא דרבי יהושע? האחרון נותן טעם בראשון. וקשיא על דרבי יהושע ואין הראשון נותן טעם באחרון?! רבן גמליאל אומר כל שכלה מינו בשדה יבער מינו מן הבית תני והלכה כדבריו

חזקיה אמר מכיון שהתחיל באוצר כמבוער הוא. אתא עובדא קומי רבי יסא והורי כחזקיה, לא דאנא סבר כוותיה, אלא מן

מה דאנן חמיין רבנן עבדין עובדא כוותיה

רבי יצחק בר רדיפא הוה ליה עובדא אתא שאל לרבי ירמיה א"ל מה? אריוותא קמך, ואת שאל לתעליי!*אריות לפניך , ואתה שואל לשועל!* אתא שאל לר' יאשיה, א"ל חמי לך תלתא רחמין ואפקרה קומיהון *ראה (שתביא) לפניך שלשה אוהבים-והפקרם לפניהם*

קפודקאי דציפורין, שאלין לרבי אימי, בגין דלית לאילן עמא רחים, ולא שאל שלם, איך צורכה מיעבד? א"ל כד תיחמון ריגלא צלילא, *כאשר תראון "שרגל כלה מן השוק"* דיהוין מפקון לשוקא ומבקרין ליה, וחזרין וזכיין ביה *תצאו לשוק ותפקירו, ותחזרו ותזכו*

רבי חגיי מפליג לה צלוחין צלוחין *מחלק צלוחית צלוחית ונותן למי שירצה???*

רבי אליעזר מפליג לה צלוחין צלוחין

רבי חזקיה סלק גבי רבי ירמיה א"ל זכיתי בהן אוצרה? א"ל צור לי אילין פריטייא גביך, *אתן לך קצת פרוטות, ובזה אקנה המקום והפירות, וקיימת מצוות ביעור, ותוכל לחזור ולזכות*

בהם א"ל הרי מקומן מושכר לי! א"ל לא כן אפקרתן!! חזר וזכיתה בהן!

הלכה ה משנה המלקט עשבים לחים, עד שיבש המתוק. והמגבב ביבש, עד שתרד רביעה שנייה. *זמן ביעור*
עלי קנים ועלי גפנים עד שישרו מאביהן, והמגבב יבש עד שתרד רביעה שנייה
ור"ע אומר בכולן עד שתרד רביעה שנייה

כיוצא בו המשכיר בית לחבירו עד הגשמים עד שתרד רביעה שנייה. המודר הנייה מחבירו עד הגשמים עד שתרד רביעה שנייה. עד אימתי נכנסים עניים לפרדיסות *ללקט מתנ"ע*? עד שתרד רביעה שנייה
עד אימתי נהנים ושורפים בקש ובתבן של שביעית? עד שתרד רביעה שנייה: *אחר זמן זה כבר "נסרח", ובטלה ממנו קדו"ש.*

גמרא ר' אבין בשם רבי יוחנן לית כאן עלי קנים, אלא עלי גפנים. עלי קנים אין להם ביעור. ותני כן עלי קנים ועלי האוג ועלי חרובים אין להן ביעור מפני שאין מינן כלה

ר"ז בעי אמר עד <u>הגשם,</u> עד שירד גשם אחר?

תמן תנינן האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין אמר רבי יוסי ב"ר בון ר' בא בר ממל בעי אמר הרי עלי עץ מביא גיזר אחד?
 אמר רבי ליעזר מתני' אמרה כן שזה קרבן בפני עצמו *כל עץ ועץ* וזה קרבן בפ"ע, דתנינן שנים בידן שני גזירי עצים

תני רבי יוסי אומר כל דבר שהוא תלוי ברביעה עד שתרד רביעה שנייה, ושאינה תלוי ברביעה עד שיגיע זמנה של רביעה

תני רשב"ג אומר שבעת ימים שירדו בהן גשמים ולא פסקו יש בהן כדי רביעה שנייה. תני רבי חנינא בשם רשב"ג ולמה נקרא שמה רביעה שהיא רובעת את הארץ

אמר רבי חנינא מכיון שתסרח מה שבשדה, הותר מה שבבית*אינו חייב לנהוג בו קדו"ש*. תני ר' הושעיה אפי' לאחר ג' שנים אסור עד שיסרח

תבן של שביעית אין שורין אותו בטיט. שריין בטיט, בטל. והוא שגבלו. תבן של שביעית אין נותנין אותו בכר, נתנו בכר בטל, והוא שישן עליו.

תבן של שביעית מה שיהא אסור משום ספיחים? רבי לוי שאל לרבי בא בר זבדי ושרי. אמר רבי זעירא ואנא דלא סמכית עלי אשתאלת לאילין דבית ברסנא ואמרין נהגין הוינא כנישין תבן מן ערובת שמיטתא, וכד מחסרין מייתי מן שורייא *מן החומות*. אמר רבי ירמיה מתני' אמרה שהוא מותר דתני הצבועין והפטמון לוקחין מורסן מ"מ, ואינו חושש. סבר רבי ירמיה מימר אפילו מן החשוד, א"ל רבי יוסי לא אמרו אלא בשאינו יודע אם חשוד הוא אם אינו חשוד, הא דבר ברי שהוא חשוד אסור. *שמא מן ספיחי שביעית היא*

אמר רבי שמאי מתני' אמרה שהוא אסור. דתנינן תמן *תרומות 10:6* ובשביעית ובכלאי הכרם והקדש אם יש בזרע ובעץ כדי ליתן טעם... *אוסר כל הקדירה, מאי לאוו משום ספיחין?* [לא נמצא מאבד אוכלי בהמה? תפתר באוכלי בהמה לאדם] אמר רבי מנא תיפתר בקדושת שביעית בביעור, ולית את שמע מינה כלום:

הלכה ו משנה מי שהיו לו פירות שביעית והגיע שעת הביעור מחלק מזון ג' סעודות לכל אחד ואחד. והעניים אוכלין אחר הביעור אבל לא העשירים דברי רבי יהודא

רבי יוסי אומר אחד עניים ואחד עשירים אוכלין אחר הביעור

מי שהיו לו פירות שביעית *של איסור(אחר זמן ביעור)* שנפלו לו בירושה או שנתנו לו מתנה, רבי ליעזר אומר ינתנו לאוכליהן =*לאנשים אחרים*. וחכמים אומרים אין החוטא =*מקבל מתנת איסור* נשכר! אלא ימכרו לאוכליהן, ודמיהן יתחלקו לכל אדם

האוכל מעיסת שביעית עד שלא הורמה חלתה חייב מיתה:

גמרא מ"ט דרבי יודא? (ויקרא כה) ואכלו אביוני עמך ויתרם. מה טעמא דרבי יוסי? ואכלו אביוני עמך ויתרם. תני ר"ש אומר עשירין אוכלין מן האוצר אחר הביעור. מ"ט דרבי שמעון? ואכלו אביוני עמך עד יתרם

ר"ש בן לקיש אומר בפירות עבירה היא מתני'. והתני המוצא פירות עבירה אסור ליגע בהן! שנייא היא מציאה שנייא היא שנפלו לו על כרחו

רבי יוחנן אמר בפירות היתר היא מתני'. בהדא תנינן ר"א אומר ינתנו לאוכלין?! *למה לא יאכל מקבל מתנה?*ר"א דהוא שמותי. דתנינן אוכלין פירות שביעית בטובה ושלא בטובה, כדברי ב"ש *אסור לאכול בטובה(מקבל מתנה יכיר טוב לנותן)* בהדא רבנן מתיבין ליה שאין חוטא נשכר?!*אדרבה לרבנן הכל*

מותר! בשיטתו השיבוהו, בשיטתך שאת אומר ינתנו לאוכליהן, שאין חוטא נשכר. *אים יש בעיה של הכרת טובה, ייִמכרו לאחרים*

אמר רבי ביבי הורי רבי יוסי באילין קונדסיא *קנים*, שילכו מעותיהן *אחר זמן ביעור* לים המלח.

???רבי מנא שאל לרבי חזקיה מהו מייכלא בפוניין לאשקלון? א"ל אסור

רבי חזקיה הוה קאים בשוקא דקיסרין חמי חד טעון עלל מן איסורי, *תבואת איסור* הפך אפוי דלא מחמיניה תני פרק,*הפך פניו כדיי שלא לראותו כשהוא פורק* כל כך למה? כדי שיעשה מקומו הוכיח, שמע רבי יעקב בר אחא ואמר: אמה דהן ילדת בר...

רבי יהושע בן לוי הוה מפקיד לתלמידים לא תזבון לא ירק אלא מן גינתא דסיסרא. קם עימיה זכור לטוב א"ל איזיל אימא לרבך לית הדא גינתא דסיסרא! דיהודאי הות, וקטלי', ונסביה מיניה, אין בעיתא מחמרא על נפשך, אשתווי לחברך

חד בר נש הוה חשיד על שמיטתא אמר לאיתתיה אפקין

חלתה! א"ל ההוא גברא חשיד על שמיטתו ואת אמר אפקין חלתה!! א"ל חלתה מדבר תורה, שביעית מדרבן גמליאל וחביריו:

מסכת שביעית פרק י

הלכה א משנה השביעית משמטת את המלוה בשטר ושלא בשטר.
הקפת החנות אינו משמטת, אם עשאה מלוה הרי זו משמטת. רבי יהודא אומר הראשון ראשון משמט

שכר שכיר אינו משמט, ואם עשאו מלוה, הרי זו משמט

רבי יוסי אומר: כל מלאכה שהיא פוסקת בשביעית, משמטת. אינה פוסקת בשביעית, אינה משמטת.

השוחט את הפרה וחילקה בר"ה, אם היה החודש מעובר, משמיט. ואם לאו, אינה משמיט.

האונס והמפתה והמוציא שם רע וכל מעשה ב"ד אינן משמיטין

המלוה על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד, אין משמטין:

גמרא השביעית משמטת כו' ניחא שלא בשטר. בשטר, ויעשה כמלוה על המשכון, ולא יהא משמט! אמר ר' יוחנן תיפתר בשטר שאין בו אחריות נכסים, וכר"מ *בבא מציע 1:6*.

אתא עובדא קומי ר"י בשטר שאין בו אחריות נכסים והורי משמט. אמר, מפני שאנו למידין מן ההלכה אנו עושין מעשה?!

א"ר ירמיה בשאין לו קרקע, הא יש לו קרקע אינו משמט. אמר ר"י אפילו יש לו קרקע, משמט.

אתיא דר"י כדרב. דא"ר בא בשם רב: ייחד לו קרקע משמט. לא אמרו אלא ייחד לו, הא לא ייחד לו אינו משמט.

המשעבד שדה לאשתו, והלך ומכרה, אם רצתה לגבות ממנו משאר נכסים גובה.

אמר ר' הילא הורי ר' לעזר כהן תנייא

חברייא בעיין לא תגבה אלא מנכסים משועבדין! אמר לון ר"י בני חורין לפניה ואת אמרת תגבי משועבדין?!

מתני' בשלא אמר לה לא יהא לך פירעון אלא מזה, אבל אם אמר לה לא יהא לך פירעון אלא מזה, אינו גובה אלא ממנה

המשעבד שדה לחבירו והלך ומכרה, ר' אחא אמר מכורה לשעה ר"י אמר אינו מכורה לשעה

חיילי דר' יוסי מן הדא: שורו מצוי הוא להבריח, שדה אינו מצוי להבריח' [הגע עצמך שהיתה מכורה לבעלי זרוע? אמר ר' יודן אבוי דר' מתנייה מצויין הן בעלי זרוע ליפול]

תני הכותב שדה אפותיקי לאשה בכתובתה, ולבעל חוב בחובו, מכרה, הרי זו מכורה, והלוקח יחוש לעצמו.*אלמא מכורה לשעה!*
מתני' בשאמר לה: יהא לך פירעון מזו, מה פליגין? כשאמרו לו לא יהא לך פירעון אלא מזו

רב אמר פגמה אע"פ שלא זקפה, זקפה אע"פ שלא פגמה.
תני ר' חייא עד שתפגום ותזקוף.

ומפני שהוא מקיף לו פעם שנייה, נעשית ראשונה מלוה?!
אמר ר"א דר' יודא היא וראוי לתובעו בר"ה.
ר' בא בשם ר' זעירא בממון שהוא ראוי להאמינו, ומכיון שהוא ראוי לתובעו ראוי ליתן לו מעות, וכאן הואיל והוא ראוי ליתן לו מעות ולא נתן, נעשית ראשונה מלוה. *???משובש והכוונה: שוחט פרה בר"ה מיירי שאין ראוי להאמין הלוקח--וכיון שהאמינו, נעשית מלווה*

ר' יוחנן אמר בגין חרישה. ר"ש בן לקיש אומר בגין בניין *כגון*

שכבר גמר הבניין לפני שהגיע שביעית. על דעתיה דרבי יוחנן כל מלאכה שהיא פוסקת בשביעית. על דעתיה דר"ש בן לקיש כל מלאכה שהיא פוסקת מאיליה.

מה, רבי יוסי כר' יודא? דר' יוסי אמר כל מלאכה שהיא פוסקת בשביעי' משמטת, ושאינ' פוסק' בשביעי' אינה משמט'
...
ולא רבי יוסי כר' יודא *נימא דאתי' לא כר ' יודא (סוף שבועות)?* אע"ג דר' יודא אמר *סוף שבועות* אין דרך השולחני להיות נותן איסר עד שיטול דינר, מודה הוא בשכר שכיר שאינו אלא לבסוף *ולהכי כל מלאכה....אינו משמט*

[רבי אומר ניסן לא נתעבר מימיו. והא תנינן "אם בא" חדש בזמנו! "אם בא" לא בא!
רב אמר תשרי לא נתעבר מימיו. והא תנינן "אם היה החודש מעובר"! "אם היה" לא היה! וכשקידשו את השנים באושה ביום הראשון עמד ר' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה אמר כדברי ריב"נ אמר רשב"ג לא היינו נוהגין כן ביבנה. ביום השני עבר ר' חנניא בנו של ר' יוסי הגלילי אמר כדברי ר"ע אמר רשב"ג כן היינו נוהגין ביבנה.

והתני קדשוהו בראשון ובשני! ר' זעירא בשם רב חסדא אותה

שנה נתקלקלה מה בין הראשון ומה בין השני? ר' בא בשם רב שנה ראשונה ושנה שניה. התני "יום" הראשון ויום השני

[קדשוהו קודם לזמנו או אחר עיבורו יום א' יכול יהיה מעובר? ת"ל (ויקרא כו) אותם, אתם אלה הם מועדי לפני זמנו אין אלה מועדי [לפני זמנו- עשרים ותשעה יום, לאחר עיבורו- שלשים ושנים יום. ומניין שמעברין את השנה על הגליות שיצאו ועדיין לא הגיעו? ת"ל (שם) בני ישראל מועדי עשה את המועדות שיעשו אותן כל ישראל. אמר רבי שמואל בר נחמן והן שהגיעו לנהר פרת. ר' יעקב בר אחא ר' אימי בשם ר' יודא בר פזי קידשוהו ואח"כ נמצא העדים זוממין הרי זו מקודש. קם ר' יוסה עם ר' יודה בר פזי א"ל את שמע מן אבוך הדא מילתא? א"ל כן. רבי בא אמר בשם ר' יוחנן אין מדקדקין בעדי החודש.

השוחט את הפרה... אמר ר' לעזר דר' יודה *דהקפת החנות היא, דס"ל בהקפת חנות,ראשון משמטת*
וראוי לתובעו בראש השנה?!

ר' בא בר ממל עמרם רב מתנה בשם רב: המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו, שביעית משמטתו. והתני השוחט את הפרה וחילקה בר"ה. ואמר ר' לעזר דר' יודא הוא. וראוי הוא

לתובעו בר"ה?! כיי דאמר רבי בא בשם ר' זעירא מכיון שהוא ראוי לתובעו, כמי שהוא ראוי להאמינו ומכיון שהוא ראוי להאמינו, כמי שהוא ראוי ליתן לו מעות. וכאן הואיל והוא ראוי ליתן לו ולא נתן נעשית ראשונה מלוה *??? עיין לעיל כוונת התירוץ*

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב המלוה את חבירו על מנת שלא תשמיטנו שביעית משמטתו. והתנינן *מכות 1* בין נותנין מכאן ועד שלושים יום ובין נותנים מכאן ועד עשר שנים... ויש עשר שנים בלא שמיטה?! אמר רבי הונא איתפלגון רב נחמן בר יעקב ורב ששת חד אמר במלוה על המשכון וחרנא אמר בכותב לו פרוזבול

תני: "ל' יום לא איתיי" מהו "ל' יום לא איתיי" שמואל אמר במלוה את חבירו סתם שאינו רשאי לתובעו עד ל' יום. עאל רב יהודה ואמר טעמא (דברים טו) קרבה שנת השבע שנת השמיטה לא היא שנת השבע ולא היא שנת השמיטה, מה ת"ל קרבה שנת השבע שנת השמיטה? שלא תאמר כל שלושים יום אינו רשאי לתובעו, לאחר שלושים יום בהשמט כספים הוא ולא יגבנו, לפום כן צריך מימר קרבה שנת השבע שנת השמיטה! *כ תלווה לו מעות אע"פ שאתה בתוך 30 יום של סוף שנת השמיטה--וא"י לתובעו,*

וברור שתפסיד המעות.. לא כן אמר רבי בא בר ממל עמרם רב מתנה בשם רב המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו אין השביעית משמטתו?! *כ כיון שא"י לתובעו,, אין שביעית משמט! ומה ה"פחד"?*
אשכח תני רבי ישמעאל קרבה שנת השבע שנת השמיטה לא היא שנת השבע היא שנת השמיטה, ומה ת"ל (שם) קרבה שנת השבע שנת השמיטה? שלא תאמר כל שש שנים שדהו לפני כרמו לפני ולאחר שש שנים בהשמט כספים הוא ולא יגבנו לפום כן צריך מימר קרבה שנת השבע שנת השמיטה

האונס והמפתה והמוציא שם רע רב יהודא אמר רב דר"מ היא דר"מ אמר במלוה הדבר תלוי. *אים נהפך למילווה, שוב משמט*

וכל מעשה ב"ד אילו גזרי דינים

פשיטא דא מילתא: מלוה שהיא נעשית כפרנית, אינה משמטת. כפרנית שהיא נעשית מלוה, =*שחזר והודה לפני שביעית* משמטת. רבי ירמיה בעי אם למידת הדין כן? לא צורכה דלא, מלוה שהיא נעשית כפרנית, גובה *מן העידית.* כפרנית שהיא נעשית מלווה, גובה כבינונית

המלוה על המשכון שמואל אמר אפילו על המחט. (שם) ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידיך. פרט למה שיש לאחיך תחת ידיך ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידיך ולא המוסר שטרותיו לב"ד:

הלכה ב משנה פרוזבול אינו משמט זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן כשראה שנמנעו העם מלהלוות זה את זה ועוברין על מה שכתוב בתורה שנאמר (דברים טו) השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמור וגו' התקין הלל הזקן פרוזבול

זהו גופו של פרוזבול: מוסר אני לכם איש פלוני ופלוני הדיינים שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה.
והדיינים חותמין למטן או העדים:

גמרא מכאן סמכו לפרוזבול שהוא מן התורה. ופרוזבל דבר תורה הוא?! כשהתקין הלל סמכוהו לדבר תורה
א"ר חונא קשייתא קומי ר' יעקב בר אחא כמ"ד מעשרות מד"ת, והלל מתקין על ד"ת?! *אים מעש' בזה"ז דאו'-איך עמד הילל לעקור שביעית?* אמר רבי יוסי וכי משעה שגלו ישראל לבבל לא נפטרו מן המצות התלויות בארץ, והשמט' כספים נוהג בין בארץ בין בח"ל ד"ת!! חזר רבי יוסי ואמר (דברים טו)

וזה דבר השמיטה שמוט בשעה שהשמיטה נוהגת ד"ת השמט כספים נוהגת בין בארץ בין בח"ל ד"ת. ובשעה שהשמיטה נוהגת מדבריהם, השמט כספים נוהגת בין בארץ בין בח"ל מדבריהם

תמן אמרין אפילו כמאן דאמר מעשרות ד"ת מודה בשמיטה שהיא מדבריהם דתני וזה דבר השמיטה שמוט רבי אומר שני שמיטין הללו שמיטה ויובל בשעה שהיובל נוהג שמיטה נוהג ד"ת פסקו יובלות שמיטה נוהגת מדבריהן אימתי פסקו היובלות (ויקרא כה) יושביה בזמן שיושביה עליה לא בזמן שגלו מתוכה היו עליה אבל היו מעורבבים שבט יהודא בבנימין ושבט בנימין ביהודה יכול יהו היובלות נוהגין ת"ל יושביה לכל יושביה נמצאת אומר כיון שגלו שבט ראובן וגד וחצי שבט המנשה בטלו היובלות

*מוסרני לכם...*ר' חזקיה בשם רבי ירמיה ואפילו נתונים ברומי רבי בא בשם רבנן דתנן שלושה שדנו ומת אחד מהן חותמין בשנים ואומר: אע"פ שחתמנו בשנים דננו בשלושה. אמר רבי חגי מתני' אמרה כן והדיינין חותמין מלמטן או העדים ולמידין מידת הדין מפרוזבול? אשכח תני היא מידת הדין למד מפרוזבול

אין לו קרקע ולחייבין לו קרקע, כותבין לו פרוזבול. האיך עבידא? ראובן חייב לשמעון ולוי חייב לראובן, ראובן אין לו קרקע וללוי יש לו קרקע, כותבין לשמעון על נכסיו של לוי:

הלכה ג משנה פרוזבול המוקדם כשר והמאוחר פסול
שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין
א' לוה מה' כותבין פרוזבול לכל א' וא' חמשה לווין מן אחד אינו כותב אלא פרוזבול א' לכולן
אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע אם אין לו מזכהו בתוך שדהו כל שהוא
היתה לו שדה ממושכנת בעיר כותבין עליה פרוזבול
רבי חוצפית אומר כותבין לאדם על נכסי אשתו וליתומים על נכסי אפטרופין

כוורת דבורים רבי ליעזר אומר הרי היא כקרקע וכותבין עליה פרוזבול ואינה מקבלת טומאה במקומה והרודה ממנה בשבת חייב וחכמים אומרים אינה כקרקע ואין כותבין עליה פרוזבול ומקבלת טומאה במקומה והרודה ממנה בשבת פטור

המחזיר חוב בשביעית אומר לו משמט אני! אם אמר לו "אעפ"כ" יקבל ממנו שנאמר (דברים טו) וזה דבר השמיטה

כיוצא בו רוצח שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו יאמר להם רוצח אני אמרו לו אעפ"כ יקבל מהן שנאמר וזה דבר הרוצח:

גמרא פרוזבול המוקדם כשר- מפני שהוא מירע כוחו. והמאוחר פסול- מפני שמייפה כוחו. שטרי חוב המוקדמים פסולין- מפני שמייפה כוחן. והמאוחרין כשרין- מפני שהוא מורע כוחן.

מי מידע? *מי מודיע לנו שהיא מוקדם?* שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן החתומין בשטר. לא כן אמר ר"ש בן לקיש עשו דברי החתומין בשטר כמי שנחקרה עדותן בב"ד?! תמן אותן שאמרו לא חתמנו כל עיקר. ברם הכא אמרי על זה חתמנו ולא חתמנו על זה =*על הזמן*

*שט"ח המוקדמים...*רבי יוחנן אמר פסולין ממש. ור"ש בן לקיש אמר אינו מונה אלא משעת הכתב. והתני פרוזבול בין מוקדם בין מאוחר כשר ואינו מונה אלא משעת הכתב. אם אומר את כן בשטרות, מה בין פרוזבול מה בין שטר?

שטר שזמנו כתוב בשבת או בי' בתשרי רבי יודה מכשיר ורבי יוסי פוסל. א"ל רבי יודה מעשה בא לפניך בציפורי והכשרת!

א"ל אני לא הכשרתי ואם הכשרתי הכשרתי. הוון בעון מימר מאן דאמר פסול משום מאוחר, ומ"ד כשר משום מוקדם. אלא מ"ד פסול משום זיוף.

רב אמר והוא שיהא קרקע למלוה וללוה. ור' יוחנן אמר למלוה אף על פי שאין ללוה וללוה אע"פ שאין למלוה אין לו קרקע ולחייבין לו קרקע כותבין לו פרוזבול

רבי בא בשם רב מי שאין לו אלא קלח א' בתוך שדהו כותבין לו פרוזבול. והתני השותפין והאריסין והאפיטרופין אין להם פרוזבול! אמרי תמן כל קלח וקלח של שותפות הוא ברם הכא הוא שלו

מהו ליכתוב לאפטרופוס על נכסי יתומים? נשמעינא מן הדא כותבין לאיש על נכסי אשתו

מהו לכתוב לאשה על נכסי בעלה? נשמעינא מן הדא וכן ליתומין על נכסי אפוטרופון

רבי אבהו בשם ר"ש בן לקיש טעמא דר"א (שמואל א יד) ויבא העם אל היער והנה הלך הדבש. מה את ש"מ? אמר רבי מנא חורשא מפיק דבש =*יער מוציא דבש*. ואילו אמר ויטבול אותו

ביערת הדבש יאות. רבי יוסי ב"ר בון בשם ר"ש בן לקיש אמר שמעה יתה כן: ויטבול אותה ביער' הדבש...

מה אנן קיימין? אם במחובר לקרקע כל עמא מודיי שהוא כקרקע, אם בנתונה על גבי שתי יתידות כל עמא מודיי שאינה כקרקע! אלא כי אנן קיימין במונחת על גבי קרקע. ואתיי כיי דאמר רבי זעירא בשם רבי ירמיה כותבין פרוזבול על מקומה של תנור ועל מקומה של כירה. רבי חונא בר אדא אמר אף על מקומה של נר

אף בפת כן *הרודה פת מן התנור* מחלוקת ר"א וחכמים? דבש גידולי כוורת, פת אינו גידולי תנור

המחזיר חוב בשביעית אומר לו משמט אני רב הונא אמר בשפה רפה והימין פשוטה לקבל...

אמר רבי יוסי הדא אמרה: בר נש דתני חדא מיכלא והוא אזל לאתר ואינון מוקרין ליה בגין תרתיי, צריך מימר לון אנא חדא מיכלא אנא חכים: *היודע מסכת אחת ומכבדין אותו בשביל שתיים, חייב לומר...*

הלכה ד משנה המחזיר חוב בשביעית רוח חכמים נוחה

הימנו

הלוה מן הגר שנתגיירו בניו עמו לא יחזיר לבניו ואם החזיר רוח חכמים נוחה הימנו

כל המטלטלין נקנין במשיכה, וכל המקיים דברי חכמים רוח חכמים נוחה הימנו:

גמרא רבי לעזר אומר ובלבד לבניו. רבי יוסי בעי מהו ובלבד לבניו? אם יש לו בנים מחזיר לבנים ואים אין לו בנים מחזיר לבנותיו, שלא תאמר הואיל ואין ירושת הגר דבר תורה, יחזיר לבני בניו

כיוצא בו מי שמת סוף משפחתו ואין לו יורש אלא אמו לא יחזיר ואם החזיר רוח חכמים נוחה הימנו

הגזלן שעשה תשובה וביקש להחזיר את הגזלה המקבל ממנו אין רוח חכמים נוחה הימנו

רבי חייא בשם ר"י אמר: הנושא והנותן בדברים זמנין דאת אמר אין רוח חכמים נוחה הימנו. וזימנין דאת אמר אין מוסרין אותו אלא למי שפרע.

ר"ז רבי אבוהו בשם רבי יוחנן הנותן עירבון טבעת לחבירו וביקש לחזור בו, חוזר בו. רבי זעירא בעי קומי רבי אבהו, זהוב? א"ל טבעת. מה בין זהוב מה בין טבעת? שזהוב דרכו להשתנות טבעת בעינו הוא

רבי יעקב בר זבדי רבי אבהו בשם רבי יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו חוזר בו קם רבי יוסי עם רבי יעקב בר זבדי אמר, ההן לאו צדק והן צדק?! אמר, בשעה שאמר הין של צדק היה
רב פליג, דרב אמר כד אנא אמר לבני ביתי ליתן מתנה לבר נש, לינה חוזר בי

מתניתא פליגא על רב: אימתי אמרו המטלטלין נקנין במשיכה? ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהם, ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו ברשות המוכר לא קנה עד שיגביה או עד שימשוך את הכל מרשות הבעלים. ברשות זה שהיו מופקדים אצלו, לא קנה עד שיזיכנו בהן או עד שישכיר לו את מקומן. מה עבד לה רב? כאן שהעמידו עמו =*מעמד שלשתן* כאן בשלא העמידו עמו

רב פליג דרב אמר כד אנא אמר לבני ביתי ליתן מתנה לבר

נש לינה חוזר בי. תדע לך דחד בר נש אפקיד ערבון על מילחא, ויקרת *נתן עירבון על מלח, ונתייקר המלח ורצה המוכר לחזור בו,* אתא לגביה רב, א"ל או יתן לו כל עירבונו, או ימסור לו למי שפרע. מחלפא שיטתיה דרב תמן הוא אמר כד אנא אמר לבני ביתי ליתן מתנה לב"נ לינה חזר בי וכאן הוא אמר הכין! תמן למידת הדין ומה דרב נהג למדת חסידות: